

MOBBiG IV

IV. Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu Toplantısı

ODTÜ • Mimarlık Fakültesi • 2-3 Mayıs 1997 • ANKARA

Tel: (0312) 210 22 03 • Faks: (0312) 210 12 49

e.mail: arch@rorqual.cc.metu.edu.tr

SUNUŞ

Değerli Üyeler,

Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu, başta İTÜ Mimarlık Bölümü olmak üzere, bir kısım mimarlık bölüm başkanının mimarlık eğitimi sorunları, mesleğin durumu, üniversiter eğitimin gelişimi üzerine ortak bir biçimde düşünme isteğinden doğmuştu. Ondört ay içinde, 2-3 Mayıs 1997 tarihlerinde, en yüksek katılımlı MOBBİG IV toplantısını Ankara ODTÜ'de yapabildiysek eğer, ilk üç toplantıda yaratılan tutarlılık ve özgüvenin çok önemli olduğu burada vurgulanmalı.

15 Mart 1996 tarihinde İstanbul İTÜ'deki ilk buluşma, kolektif arayış ve ortak çabalara bir ilk ışık yakmıştı. 10 Mayıs 1996 tarihinde İzmir DEÜ'deki ikinci toplantı, kuruluşun, niyetlerin ve güçbirliği isteklerinin açıklık kazandığı bir toplantı olarak anımsanacak. 8-9 Kasım 1996 Magosa DAÜ toplantısı, Kıbrıs'daki Mimarlık Bölümleri'nin baştan beri gözlenen katılımcılığını ve bütünleşme isteğini iyice gözler önüne serdi: Ortak kaygılar, ortak çaba ve katkılara dönüşürken, Türkiye dışı, ancak giderek Türk üniversiter sistemi içi olmak isteyen oluşumlar da resme ekleniyordu.

MOBBİG IV Ankara ODTÜ'nün başarısı, yalnızca bu öncüllere ve katılımın yükselmesine dayanmıyor. Ortak sorunlara elbirliği ile yöneliş ve somut adımlar atış, bu toplantının temel sonucu oldu: Mimarlık eğitiminin süresini ilgilendiren sağlıklı adımların, bu toplantının sonucu olarak önümüzdeki günlerde atılacağını umuyoruz. Ayrıca, mimarlık disiplindeki bu somut işbirliğinin, diğer disiplinlere örnek olması da kaçınılmaz.

Güz aylarında Trabzon KTÜ'de yapılacak olan MOBBİG V toplantısının, yepyeni açılımlara gebe olduğunu biliyoruz. Bu iş ve güçbirliğimizin, mimarlık alanındaki araştırma, eğitim ve uygulamanın niteliğini geliştireceğini, kurumlarımız arasındaki iletişim nedeniyle kurum kimliklerini seçikleştirerek, disiplinimizi zenginleştireceğini düşünüyoruz.

Başarı ve dayanışma dileklerimizle.

Öğr.Gör. Ali CENGİZKAN
MOBBİG IV Toplantısı Başkanı
ODTÜ Mimarlık Bölümü Başkanı

ÇAĞRI YAZILARI VE GÜNDEM

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY
MİMARLIK FAKÜLTESİ - FACULTY OF ARCHITECTURE
ANKARA - TURKEY

Sayı / Ref: .....

7 Nisan 1997

Sayın Prof. Dr. Zafer ERTÜRK
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
Mühendislik Mimarlık Fakültesi
Mimarlık Bölümü Başkanı

Değerli Yönetici,

8-9 Kasım 1996'da Doğu Akdeniz Üniversitesi Gazi Magosa Mimarlık Bölümünde yapılan üçüncü MOBBİG toplantısında alınan karar uyarınca Dördüncü Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu Toplantısı ODTÜ Mimarlık Bölümünde 2-3 Mayıs 1997 Cumartesi-Pazar günleri yapılacaktır.

Gündem taslağı aşağıdaki gibidir. Üniversitemiz misafirmanesinde çok sınırlı sayıda ve aşağıda bildirilen konularda, yer ayrılmıştır. Gündem önerilerinizi ve misafirmane isteklerinizi en kısa zamanda MOBBİG ODTÜ Sekreteriyasına duyurmanızı diler, saygılarımla sunarım.

Öğr. Gör. Ali CENGİZKAN
Mimarlık Bölümü Başkanı

Gündem Taslağı:

1. Mimarlık Eğitimi Alanında İlgilendiren Son Gelişmeler (YÖK Yasa Tasarıları; Taksim Camii vb. Güncel Olaylar; Konuma Kurultay; MEGİP Projesi vb.,
2. Üçüncü Toplantıda Tartışılan Konulardaki Son Gelişmeler,
  - a) Beş Yıllık Eğitim Konusu;
  - b) Giriş Sınav Sistemi Konusu;
  - c) Baraj, Hazırlık Sistemi Konusu;
  - d) Ekredilendirme ve Yatay Geçiş Konusu;
  - e) Özel Mimarlık Eğitimi Veren ve Yeni Kurulan Mimarlık Bölümleri Konusu;
3. YÖK ve Üniversitelerarası Kurul Tarafından Yeni Getirilen Lisansüstü Eğitim Giriş Sınavı LES Konusu;
4. Mimarlık Eğitimi Alanında Yeni Program ve Ana Bilm Dallar Konusu.

Misafirmane Önerileri:

	<u>Ödnehesına İvazı/İvazı</u>
2 kişilik 2 oda	1.200.000 TL
2 kişilik 1 yata	1.600.000 TL
4 kişilik 1 oda	2.400.000 TL
Kahvaltı klpi başına	100.000 TL

İstef avazı sarızda İllam ad ve evrakların numarası belirsiz
Please refer to our previous correspondence further together with the Department's letterhead

Tel: 493 121 2140 2201
Fax: 493 121 2101 1106

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY
MİMARLIK FAKÜLTESİ - FACULTY OF ARCHITECTURE
ANKARA - TURKEY

Sayı / Ref: .....

Sayın Prof. Dr. Zafer ERTÜRK
Karadeniz Teknik Üniversitesi
Mimarlık Bölümü Başkanı

25 Nisan 1997

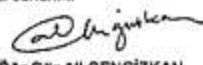
Değerli Bölüm Başkanı,

Bilindiği üzere, 8-9 Kasım 1996 günleri Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde yapılan 3. MOBBİG toplantısında alınan karar uyarınca, Dördüncü Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu toplantısı 2-3 Mayıs 1997 Cuma-Cumartesi günleri ODTÜ Mimarlık Bölümü'nde yapılacaktır.

7 Nisan tarihli faksımızla ilettiğimiz gündem taslağı, ekteki biçimle kesinleşmiştir. 2 Mayıs Cuma günü bütünle Beş Yıllık Eğitim projesine ayrılmış, tartışmaları öğlene kadar tamamlanıp saat 15.30'daki YÖK Başkanı Prof. Dr. Sayın Kemal GÜRÜZ'ü ziyaret öncesi olabildiğince net kararlara ulaşılabileceği düşünülmüştür. Ziyarete bütün Bölüm Başkanları katılacaklardır. Bu olanağın iyi değerlendirilebilmesi için başta Beş Yıllık Eğitim olmak üzere, tüm gündem maddelerinde iletililecek görüşlerin önceden bölümlerde görüşülüp karar aşamasına gelinmesinde yarar görülmektedir.

Bilindiği gibi, 1 Mayıs Perşembe günü de MEMMAM TEMEL TASARIM/TEMEL EĞİTİM Sempozyumu yine Fakültemizde yapılmaktadır.

7 Nisan tarihli faksımızda ilettiğimiz misafirhane planı da şu anda aşağıdaki gibidir. İhtiyaçlarınızı rica eder, hangi gün-kaç kişi geleceğinizi ve ne zaman ayrılabileceğinizi en kısa zamanda bize iletmenizi, daha fazla bilgi için sekreteryanızla ilişki kurmanızı diler, saygılarımla sunarım.

Öğr. Gör. ALİ CENGİZKAN
ODTÜ Mimarlık Bölümü Başkanı

Misafirhane Olanakları:

4 kişilik 1 oda 2.400.000.-TL
Kahvaltı (kişi başına) 100.000.-TL

Anılan Odalar:

Sn. Özdeniz ve Sn. İtler (Dicle Ü.) 2 kişilik 1 oda
Sn. Numan (Doğu Akdeniz Ü.) 2 kişilik 1 oda
Sn. Türkçü ve Sn. Gündüz (Dokuz Eylül Ü.) 2 kişilik 1 oda

Ek: 1. 4. MOBBİG Toplantısı Gündemi ve Açış Konuşması
2. Temel Tasarım/Temel Eğitim Sempozyumu Programı

İstediğiniz takdirde Bölümdeki ne yazık ki çok az olan misafirhane becerimini,
Please refer to our previous correspondence number together with the Department concerned.

Tel : (0312) 200 2250
Fax : (0312) 210 1108

2-3 Mayıs 1997, Cuma-Cumartesi günleri ODTÜ-Mimarlık Fakültesi'nde yapılacak olan MOBBİG IV toplantı gündemi ve bölümümüz bünyesinde oluşturulan MOBBİG ODTÜ sekreteryası aşağıda bilgilerinize sunulmuştur:

1. GÜN	2 Mayıs 1997 Cuma	
9:00-9:30	Açış Konuşması	A. Cengizkan, ODTÜ, Mim. Fak., Mimarlık Bölüm Başkanı
9:30-10:00	Tartışma	Beş Yıllık Mimarlık Eğitimi
10:00-10:30	Kahve Arası	
10:30-12:00	Tartışma	Beş Yıllık Mimarlık Eğitimi
12:00-13:30	Öğle Yemeği	ODTÜ - Sosyal Bina
13:30-15:00	Tartışma	Beş Yıllık Mimarlık Eğitimi
15:00	YÖK'e Hareket	
15:30-17:30	YÖK'de Toplantı	YÖK Başkanı Sn. Prof. Dr. Kemal Gürüz ile Görüşme
17:30	ODTÜ'ye Dönüş	
19:30	MD'ye Hareket	Akşam Yemeği için Misafirhaneden Hareket
20:00	Akşam Yemeği	Mimarlar Demeği

2. GÜN	3 Mayıs 1997 Cumartesi	
9:00-10:00	Tartışma	Eş kredilendirme ve Yatay Geçiş
10:00-10:30	Kahve Arası	
10:30-12:00	Tartışma	Mimarlık Eğitimi Alanında Yeni Program ve Ana Bilim Dalları Giriş Sınavı Sistemi; Baraj Hazırlık Sınavı
12:00-13:30	Öğle Yemeği	ODTÜ - Sosyal Bina
13:30-15:00	Tartışma	Özel Mimarlık Eğitimi Veren ve Yeni Kurulan Mimarlık Bölümleri LES (Lisans üstü Eğitime Giriş Sınavı)
15:00-15:30	Kahve Arası	
15:30-17:30	Tartışma	Mimarlık Eğitimi alanını da ilgilendiren son gelişmeler: YÖK Yasa tasarıları, Taksim Camisi, Koruma Kurulları, MEGİP Projesi, Güncel Oluşumlar

MOBBİG ODTÜ İLETİŞİM GRUBU

- Öğr.Gör. Ali CENGİZKAN, Mimarlık Bölüm Başkanı
- Doç.Dr. Abdî GÜZER, Mimarlık Bölüm Başkan Yard.
- Yrd.Doç. Dr. Neriman ŞAHİN, Mimarlık Bölüm Başkan Yard.
- Doç.Dr. Aydan BALAMİR
- Öğr. Gör. Türel SARANLI

MOBBİG ODTÜ SEKRETERYASI

- Ar.Gör. Zeynep AKTÜRE
- Ar.Gör. Güliz BİLGİN
- Ar.Gör. Ömür Harmanşah

MOBBİG IV İLETİŞİM LİSTESİ

1. Prof.Dr. Erdal AKSUGÜR
Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi,
Uluslararası Amerikan Üniversitesi - GİRNE
2. Doç.Dr. Aydan BALAMİR
Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi, Mimarlık Fakültesi,
Orta Doğu Teknik Üniversitesi - ANKARA
3. Prof.Dr. Cengiz BAYÜLGEN
Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi,
Uludağ Üniversitesi - BURSA
4. Öğr.Gör. Ali CENGİZKAN
Mimarlık Bölüm Başkanı, Mimarlık Fakültesi,
Orta Doğu Teknik Üniversitesi - ANKARA
5. Prof.Dr. Rıfat ÇELEBİ
Mimarlık Bölüm Başkanı, Mimarlık Fakültesi,
Yıldız Teknik Üniversitesi - İSTANBUL
6. Doç.Dr. Kerim ÇINAR
Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi,
Selçuk Üniversitesi - KONYA
7. Prof.Dr. Özer ERENMAN
Mimarlık Bölüm Başkanı, Mimarlık Fakültesi,
Mimar Sinan Üniversitesi - İSTANBUL
8. Prof.Dr. Erkin ERTEN
Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi,
Çukurova Üniversitesi - ADANA
9. Prof.Dr. Zafer ERTÜRK
Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi,
Karadeniz Teknik Üniversitesi - TRABZON
10. Prof.Dr. Ahmet EYÜCE
Mimarlık Bölüm Başkanı, Mimarlık Fakültesi,
Yüksek Teknoloji Enstitüsü - İZMİR
11. Y.Doç.Dr. TÜRKAN GÖKSAL
Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi,
Anadolu Üniversitesi - ESKİŞEHİR
12. Prof.Dr. Orcan GÜNDÜZ
Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi, Mimarlık Fakültesi,
Dokuz Eylül Üniversitesi - İZMİR
13. Doç.Dr. Abdi GÜZER
Mimarlık Bölüm Başkan Yardımcısı, Mimarlık Fakültesi,
Orta Doğu Teknik Üniversitesi - ANKARA
14. Prof.Dr. Anthony HYLAND
Mimarlık Fakültesi Dekanı ve Mimarlık Bölüm Başkanı,
Lefke Avrupa Üniversitesi - GEMİKONAĞI

15. Öğr.Gör. Türker İLTER
Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi, Mühendislik Mimarlık
Fakültesi,
Dicle Üniversitesi -DİYARBAKIR
16. Prof.Dr. Mine İNCEOĞLU
Mimarlık Bölüm Başkanı, Mimarlık Fakültesi,
İstanbul Teknik Üniversitesi -İSTANBUL
17. Y.Doç.Dr. Veli KARA
Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi,
Süleyman Demirel Üniversitesi - İSPARTA
18. Prof.Dr. Mehmet KARPUCU
Rektör Yardımcısı,
Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü - KOCAELİ
19. Dr. Türköz KOLOZALİ
Yakındoğu Üniversitesi - LEFKOŞA
20. Öğr.Gör. SEVDA KORALTAN
Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi, Mühendislik Mimarlık
Fakültesi,
Uluslararası Amerikan Üniversitesi - GİRNE
21. Prof.Dr. İbrahim NUMAN
Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi,
Doğu Akdeniz Üniversitesi - KIBRIS
22. Prof.Dr. Mesut ÖZDENİZ
Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi,
Dicle Üniversitesi -DİYARBAKIR
23. Doç.Dr. Sadun ÖZEL
Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi,
Osman Gazi Üniversitesi -ESKİŞEHİR
24. Prof.Dr. Bozok ÖZERDİM
Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi,
Balıkesir Üniversitesi - BALIKESİR
25. Öğr.Gör. Türel SARANLI
Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi, Mimarlık Fakültesi,
Orta Doğu Teknik Üniversitesi - ANKARA
26. Y.Doç.Dr. Neriman ŞAHİN
Mimarlık Bölüm Başkan Yardımcısı, Mimarlık Fakültesi,
Orta Doğu Teknik Üniversitesi - ANKARA
27. Prof.Dr. Necdet TEYMUR
Mimarlık Fakültesi Dekanı,
Orta Doğu Teknik Üniversitesi - ANKARA
28. Prof.Dr. Çetin TÜRKÇÜ
Mimarlık Bölüm Başkanı, Mimarlık Fakültesi,
Dokuz Eylül Üniversitesi - İZMİR

29. Prof.Dr. Erol TUĞAL
Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi,
Trakya Üniversitesi - EDİRNE
30. Y.Doç.Dr. Zuhâl ULUSOY
İç Mimarlık ve Çevre Tasarım Bölümü Başkanı,
Güzel Sanatlar Tasarım Mimarlık Fakültesi,
Bilkent Üniversitesi - ANKARA
31. Doç.Dr. Türkan ULUSU URAZ
Mimarlık Bölüm Başkan Yardımcısı, Mimarlık Fakültesi,
İstanbul Teknik Üniversitesi -İSTANBUL
32. Prof.Dr. Ziya UTKUTUĞ
Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi,
Gazi Üniversitesi -ANKARA
33. Prof.Dr. Hüseyin YURTSEVER
Mimarlık Bölüm Başkanı, Mimarlık Fakültesi,
Erciyes Üniversitesi, KAYSERİ

MOBBİG IV KATILIMCI LİSTESİ

1. **Prof.Dr. Erdal AKSUGÜR** (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Uluslararası Amerikan Üniversitesi - GİRNE)
2. **Doç.Dr. Aydan BALAMİR** (Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi, Mimarlık Fakültesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi - ANKARA)
3. **Prof.Dr. Sina BERKÖZ** (Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi, Mimarlık Fakültesi, Mimar Sinan Üniversitesi - İSTANBUL)
4. **Öğr.Gör. Ali CENGİZKAN** (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mimarlık Fakültesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi - ANKARA)
5. **Yusuf CİVELEK** (Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi, Mimarlık Fakültesi, Erciyes Üniversitesi - KAYSERİ)
6. **Doç.Dr. Kerim ÇINAR** (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Selçuk Üniversitesi - KONYA)
7. **Prof.Dr. Erkin ERTEN** (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Çukurova Üniversitesi - ADANA)
8. **Prof.Dr. Gönül EVYAPAN** (Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi, Mimarlık Fakültesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi - ANKARA)
9. **Y.Doç.Dr. TÜRKAN GÖKSAL** (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Anadolu Üniversitesi - ESKİŞEHİR)
10. **Prof.Dr. Orcan GÜNDÜZ** (Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi, Mimarlık Fakültesi, Dokuz Eylül Üniversitesi - İZMİR)
11. **Doç.Dr. Abdi GÜZER** (Mimarlık Bölüm Başkan Yardımcısı, Mimarlık Fakültesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi - ANKARA)
12. **Prof.Dr. Anthony HYLAND** (Mimarlık Fakültesi Dekanı ve Mimarlık Bölüm Başkanı, Lefke Avrupa Üniversitesi - GEMİKONAĞI)
13. **Öğr.Gör. Türker İLTER** (Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Dicle Üniversitesi - DIYARBAKIR)
14. **Prof.Dr. Mine İNCEOĞLU** (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mimarlık Fakültesi, İstanbul Teknik Üniversitesi - İSTANBUL)
15. **Y.Doç.Dr. Veli KARA** (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Süleyman Demirel Üniversitesi - ISPARTA)
16. **Dr. Türköz KOLOZALİ** (Yakındoğu Üniversitesi - LEFKOŞA)
17. **Öğr.Gör. SEVDA KORALTAN** (Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Uluslararası Amerikan Üniversitesi - GİRNE)

18. **Prof.Dr. İbrahim NUMAN** (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi - KIBRIS)
19. **Zeynep ONUR** (Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Gazi Üniversitesi - ANKARA)
20. **Doç.Dr. Sadun ÖZEL** (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Osman Gazi Üniversitesi - ESKİŞEHİR)
21. **Harun ÖZER** (Yakındoğu Üniversitesi - LEFKOŞA)
22. **Prof.Dr. Mesut ÖZDENİZ** (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Dicle Üniversitesi - DIYARBAKIR)
23. **Öğr.Gör. Türel SARANLI** (Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi, Mimarlık Fakültesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi - ANKARA)
24. **Y.Doç.Dr. Neriman ŞAHİN** (Mimarlık Bölüm Başkan Yardımcısı, Mimarlık Fakültesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi - ANKARA)
25. **Prof.Dr. Necdet TEYMUR** (Mimarlık Fakültesi Dekanı, Orta Doğu Teknik Üniversitesi - ANKARA)
26. **Prof.Dr. Çetin TÜRKÇÜ** (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mimarlık Fakültesi, Dokuz Eylül Üniversitesi - İZMİR)
27. **Doç.Dr. Türkan ULUSU URAZ** (Mimarlık Bölüm Başkan Yardımcısı, Mimarlık Fakültesi, İstanbul Teknik Üniversitesi - İSTANBUL)
28. **Prof.Dr. Ziya UTKUTUĞ** (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Gazi Üniversitesi - ANKARA)
29. **Şenol YAĞIZ** (Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi - KIBRIS)
30. **Prof.Dr. Hüseyin YURTSEVER** (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mimarlık Fakültesi, Erciyes Üniversitesi, KAYSERİ)

AÇIŞ KONUŞMASI İÇİN NOTLAR

Ali CENGİZKAN

(Mimarlık Bölümü Başkanı, Mimarlık Fakültesi, ODTÜ)

Genel Amaç: Bilindiği gibi III. MOBBİG toplantısı 8-9 Kasım 1996 tarihleri arasında Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde gerçekleştirilmişti. Bu toplantıda alınan karara göre IV MOBBİG toplantısını gerçekleştirmek üzere ODTÜ'de biraraya geldik. Bu sunuşun birinci amacı III. MOBBİG toplantısında belli bir olgunluğa ulaşan konuları oylamaya sunarak karara dönüştürmek ve uygulamaya geçirmek için aktif yöntemleri tanımlamaya çalışmaktır. Bu nedenle herkese ulaşan toplantı sonuçlarından bir genel değerlendirme yapmayı faydalı buluyorum. Toplantının gündemi daha önce tartışılan konuların olgunlaşma düzeylerine göre sıralanması ile oluşturulmuştur. Buna ek olarak genelde, mimarlık mesleğini ilgilendiren belli konular özelinde, bölümlerin ayrı ayrı sürdürdükleri tartışmaları MOBBİG gündemine de getirerek ortak tavır alınıp alınamayacağı konusunda da tartışmalar üretmeyi amaçladık. Bu konuların, duyurulan programdan da anlaşılacağı gibi, son oturumlarda tartışmaya açılması planlanmıştır. Mimarlık Eğitimi ile ilgili MOBBİG kapsamında daha önce yapılan tartışmalarla ilgili gelişmeler şöyle özetlenebilir:

1. Beş Yıllık Mimarlık Eğitimi:

MOBBİG III Sonucu: Bir kaç üniversitenin YÖK'e yaptığı başvuru sonucunda gündeme Beş Yıllık Mimarlık Eğitimi konusunda son gelişmeler şu noktadadır: Üniversitelerarası Kurul'un beş yıllık eğitimi ülke genelinde benimseyen ve konuyu hukuki incelemeye gönderen raporuna rağmen, başvuru nedeni belli olmaksızın YÖK'te bekletilmekte ve görüşme gündemine alınmamaktadır. Bazı üniversiteler eğitim programlarını beş yıllık eğitime göre geliştirmiş ve YÖK'e sunmak üzere hazırlanmışlardır. Buna rağmen Türkiye genelinde bir görüş birliğine varılmasına gereksinim olduğu görüşü tüm katılımcılar tarafından benimsendiği için, hazırlık yapan üniversitelerden örneğin İTÜ, ortak karar üretilene kadar yaptığı çalışmalarını YÖK'e iletmeyeceğini açıklamıştır.

Katılımcılardan Uludağ Üniversitesi ile Balıkesir Üniversitesi mevcut koşulları açısından henüz beş yıllık eğitime hazır olmadıklarını ilereyerek, daha önceki toplantıda alınan: "Eğitim sistemi Türkiye'nin farklı üniversitelerinde dört veya beş yıl olmak üzere farklı biçimlerde

uygulanamaz, beş yıla geçme kararı ortak olmalıdır. Ancak mevcut koşulları buna olanak vermeyen üniversitelerin saptanacak bir zaman dilimi içinde bu programa geçmeleri öngörülmelidir" kararının bağlayıcı olması gerektiğini vurgulamışlardır. DAÜ ve Uluslararası Amerikan Üniversitesi, Kıbrıs üniversiteleri olarak YÖK'ten kopamayacaklarını ve gerekirse beş yılı uygulamaya hazır olduklarını belirtmişlerdir. Dicle Üniversitesi kendilerinin de buna hazır olduğunu aktararak KTÜ'de de bu konuda çalışmaların sürdürüldüğünü ifade etmiştir. Bu tartışmalarda Anadolu Üniversitesi, beş yıllık eğitim süresinin de bölümlerinin kendi koşul ve vizyonları çerçevesinde, kendi kararları olması gerektiği yönünde görüş belirtmiştir.

Bu tartışmalar ve farklı üniversitelerin MOBBİG III'ün ardından hazırladığı raporlar ışığında MOBBİG IV'in ilk gündem maddesi olarak beş yıl tartışması seçilmiştir. MOBBİG IV'te beş yıl konusunda ortak karar alınır mı daha sonra nasıl bir yöntemin uygulanacağı ve teknik alt yapıya ait tartışmalara geçilebilir.

Burada 5 yıllık eğitime geçişte temel amacın öğrencilerin zorunlu ders yüklerini azaltarak, araştırma için daha çok zaman ayırabilmeleri, öte yandan seçmeli ders sayısını artırarak öğrencilerin ilgi alanlarına göre ders alabilmelerine olanak sağlamak olduğunu tekrar vurgulamak gerekir. ODTÜ Mimarlık Bölümü'nün bir diğer görüşü ise 5 yıl tartışmasının ortak karar olarak üretilmesinde fayda görmenin yanısıra tüm mimarlık bölümlerinin 5 yıllık programa geçmeye zorlamanın gerekli olmadığı, farklı seçeneklerin bulunabileceği yönündedir.

2. Öğrenci Seçme Sistemi (Giriş Sınavı Sistemi; Baraj Hazırlık Sınıfı):

MOBBİG III'te tartışılan konulardan biri Mimarlık Bölümlerine girecek öğrencilerin nasıl bir eleme yöntemi ile alınması gerektiğidir. Bu konuda toplantıda; mevcut sınav sisteminde yapılacak değişikliğin yine merkezi sınav sistemini içinde çözülmesi gerektiği ortak görüş olarak benimsenmiş gözükmektedir. Ancak mevcut puan türünün değiştirilmesi yönünde görüşler oluşmuştur. Bu konu ile ilgili üniversitelerin hazırladığı raporlarda üniversitelerin eğilimleri aşağıda tabloda sunulmuştur:

	1.Öneri (Puan Türü)	2.Öneri (Puan Türü)	ÖSYS'na Kültür ve Yetenek ölçmek üzere, mimarlık bölümünü isteyenlere uygulanacak bir bölüm eklenmesi
DAÜ	MFT	MT	KY
DEÜ	M	-	Y
İTÜ	MT		
DİCLE	M		MKS
AÜ	ÖSS+MM		
ODTÜ	M		1 yıl deneme süresinin tanınması

M: Matematik (mevcut uygulama), MFT: Matematik-Fen-Türkçe; MT: Matematik-Türkçe; KY: Kültür-Yetenek;

MKS: Matematik-Kültür-Sanat; MM: Merkezi Mimarlık Sınavı (Sözlü mülakat+ Dosya)

Tablo 1: Mimarlık Bölümlerine girişte, farklı üniversitelerin ÖSYS'nda ağırlıklı olmasını tercih ettikleri Puan Türü

ODTÜ, Mimarlık Bölümü'nün mimarlık bölümlerine giriş sistemi ile ilgili somut önerisi ise şudur: Mevcut sınav sisteminde olduğu gibi öğrencilerin yalnız matematik puanı ile Mimarlık Bölümlerine alınması; buna koşul olarak, üniversite sınavında %1'in içine girerek, ilk tercihle mimarlık bölümlerine alınan öğrencilerin ilk yılının kendileri için deneme yılı olarak kabul edilmesi, 1 yıl sonunda bu bölümde başarılı olamayacağını anlayan öğrencilerin, sınavda kazandıkları hakkın saklı tutularak bir sonraki tercihlerine doğrudan kayıt yapmalarına hak tanınması. Bu öneri; ülkemizde özellikle orta öğrenimden kaynaklanan sorunlar nedeni ile öğrencilerin, dolayısı ile değerlendirme yapacak hocaların bir yıl ya da en az bir dönem denenmeden öğrencinin yeteneğine, yeteneksizliğine ya da kültür düzeyine karar verecek duruma gelmeleri mümkün olmadığı için geliştirilmiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, mimarlık bölümleri MT, MFT puan türlerinin ağırlıklı olarak öğrenci seçiminde kullanılmasını tercih etmektedirler. Buna ek olarak ÖSYS bünyesinde kültür ve yetenek ölçmeye dayalı, mimarlık bölümlerini tercih eden öğrencilere uygulanacak bir bölümün yer alması önerilmektedir. MOBBİG III'te bu sınavın niteliğine ait somut öneriler geliştirilmesi hedeflenmiş olmakla birlikte Mimarlık bölümleri arasında henüz bu türde bir çalışma yapılmadığı gözükmektedir. Bu konuda da somut görüşler oluşturabilirsek; yine bir önceki toplantıda tanımlandığı üzere, bu öneriler üniversiteler arası uzlaşımın öneriler olarak ÖSYM'ye bildirilecektir.

Baraj - Hazırlık Sınıfı konusu bölümlerin insiyatifinde kalması gerekli bir konu olarak kabul edilmiş gözükmektedir. Bölümlerin bu konularda bazı uygulamaları vardır, bunun dışında ortak bir karar alma gereği görülmemiştir. Bölümler bu türde bir gereklilik görmemekle birlikte gündeme gelen ve uygulamaya konan LES sınavı bu kapsamda tartışılması gerekli konulardan biridir. Bu konu toplantı gündemi içinde daha sonra tartışmaya açılacaktır.

3. Eşkredilendirme ve Yatay Geçiş:

Eşkredilendirme konusunda mimarlık bölümleri ilke olarak ortak bir zemin arama gereğini benimsemiş gözükmeyle birlikte bölümler üstü bir program önerisi geliştirilmemiştir. Mimarlık Bölümleri bu aşamada kendi programlarını gerek kredili sisteme geçiş, gerekse beş yıllık program dahilinde biçimlendirme aşamasındadırlar. Bu konuda genel görüş eşlik kavramının eşitlik anlamında kullanılmadığı, bölümlerin farklılıklarını koruyarak ve geliştirerek varlıklarını sürdürmelerine olanak yaratmak, bölümlerin program ve sistem seçiminde belirledikleri hedeflere koşul olarak kendi insiyatifleri ile belirlemeleri olarak tanımlanabilir. Dolayısı ile amaç tümüyle ortak bir program oluşturmak değildir. Ancak, eşkredilendirme ve yatay geçiş koşullarında bölümler arası tanımların geliştirilmesi gerekli gözükmektedir. Bu konuda Dicle Üniversitesi'nin bölümlerin (bölüm öğretim üyesi sayısı, akademik düzeyleri, yayınları, yayınların türleri; bölümlerin laboratuvar, kitaplık, bilgisayar kapasitesi, derslik alanları, gibi verilere dayalı) bir değerlendirme-ağırlık sisteminin oluşturulması önerisi vardır.

4. Özel Mimarlık Eğitimi Veren ve Yeni Kurulan Mimarlık Bölümleri:

MOBBİG III. toplantısı ve sonrasında iletilen bölüm raporlarında bu başlık altında bir değerlendirme yapılmamıştır. Ancak toplantıda Lefke Üniversitesi temsilcisi MOBBİG'in 5 yıllık eğitim yerine asgari mimarlık eğitim şartlarını saptayarak, denetleyecek bir encümen kurulması için baskı oluşturmasını önermiştir.

5. Mimarlık Eğitimi Alanında Yeni Program ve Ana Bilim Dalları:

MOBBİG III. toplantısı ve sonrasında iletilen bölüm raporlarında bu başlık altında bir değerlendirme yapılmamıştır.

6. LES (Lisansüstü Eğitime Giriş Sınavı):

MOBBIG III. toplantısı ve sonrasında iletilen bölüm raporlarında bu başlık altında bir değerlendirme yapılmamıştır.

7. Mimarlık Eğitimi alanını da ilgilendiren son gelişmeler:

Tartışmaya açılması önerilen konular aşağıda verilmiştir:

YÖK Yasa Tasarıları,
Taksim Camisi,
Koruma Kurulları,
MEGİP Projesi,
Güncel Oluşumlar

OTURUM ÖZETLERİ**1. Oturum**

2 Mayıs 1997 Cuma, 9:30

Ali CENGİZKAN (Mimarlık Bölümü Başkanı, Mimarlık Fakültesi, ODTÜ-Ankara), açış konuşmasında, Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu'nun dördüncüsünü gerçekleştirdiği toplantılar dizisinin verimliliğinden duyduğu mutluluğu belirtti.

Prof.Dr. Necdet TEYMUR (Mimarlık Fakültesi Dekanı, ODTÜ-Ankara), ev sahibi Fakülte'nin Dekanı sıfatıyla yaptığı kısa konuşmada, mimarlık okullarının birbirlerinden öğrenecek çok şeyleri olduğunu, bu nedenle, bu tür toplantıların önemini vurguladı.

CENGİZKAN, tüm üyelere ulaşıldığını ve mevcut bulunmayan üyelerin de beklenmekte olduğunu açıklayarak, mazeret bildirerek katılamayacağını belirten aşağıdaki temsilcileri saydı:

- Prof.Dr. Cengiz BAYÜLGEN, Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Uludağ Üniversitesi, BURSA.
- Prof.Dr. Bozok ÖZERDİM, Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Balıkesir Üniversitesi, BALIKESİR.
- Prof.Dr. Erol TUĞAL, Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Trakya Üniversitesi, EDİRNE.

Gelecek MOBBIG toplantısının 1997 yılı Eylül ayı sonunda veya Ekim ayı başında, KTÜ'de yapılması teklifinin, toplantının ikinci gününe gelmeye çalışacağını bildiren, KTÜ Mimarlık Bölümü Başkanı Prof.Dr. Zafer Ertürk'den geldiğini iletti.

Toplantının amaçları doğrultusunda, birinci günün gündeminin '5 Yıllık Mimarlık Eğitimi' konusunda çalışma grubunun görüşlerinin YÖK Başkanı Prof.Dr. Kemal Gürüz'e iletilmek üzere geliştirilmesine ayrıldığını belirtti. Gündem değişikliği önerilerini sorarak, YÖK'e iletilmek üzere hazırlanan mektup taslağını tartıştıktan sonra, eklerini geliştirmek gerekip gerekmediğini anlayıp, kalan vakti '5 Yıllık Eğitim' konusunda koşul/standartlar üzerine bir tartışma açılmasına ayırmayı önerdi. Bu ikinci tartışmanın bu alanda sürmesi beklenen ve gereken çalışmalar için bir başlangıç olduğunu, dolayısıyla YÖK'e iletilmek üzere ilk oturumda sonuçlandırılmasının gerekmediğini belirtti.

Mektup taslağında yer alan, '5 Yıllık Eğitim' dışındaki konuların da YÖK Başkanlığı'na iletilmesi önerisini görüşe sundu.

Herkes mektup taslağını okudu.

Prof.Dr. Orcan GÜNDÜZ (Mimarlık Bölümü Temsilcisi, Mimarlık Fakültesi, Dokuz Eylül Üniversitesi-İzmir), ODTÜ'nün ilk başvuru yazısından kopya istedi.

CENGİZKAN, mektubun 1, 2, 3 numaralı eklerinin dosyalarda katılımcılara sunulduğunu, bazı bölümlere de daha önceden bildirildiğini söyledi. Eklerin biri olan MOBBİG III'ün toplantı notlarından hareketle, benzeri bir çalışmanın bu toplantıda da yapılabileceğini, bu toplantıda Bölüm Başkanı ve/veya temsilcisi bulunan tüm Mimarlık Bölümleri'nin '5 Yıllık Eğitim'e geçilmesi konusundaki görüşlerinin 'evet/hayır' netliğinde bir dökümünün mektup taslağına eklenmesini önerdi. YÖK Başkanlığı'na iletilmek üzere hazırlanan mektup taslağının bu anlamda bir eksiği olduğunun altını çizdi.

Daha önceki toplantıların bir özeti niteliğinde taslak metinde yer verilen üç noktanın, yani,

- '5 Yıllık Eğitim'e geçilmesinin Türkiye'de tüm Mimarlık Bölümleri'nde ortak ve zorunlu bir uygulama olmasının,
- mevcut derslik, laboratuvar, altyapı, kadro koşulları buna olanak vermeyen bölümlerin saptanacak bir zaman dilimi içinde bu geçiş sağlamalarının öngörülmesinin -ki bu, daha önceki toplantılarda rahatsızlıkların temeli olabilen bir nokta olarak ortaya çıkmıştır,
- YÖK'ün ve Üniversitelerarası Kurul'un bu geçiş sonrasında mevcut olanakları '5 Yıllık Eğitim'e geçişe elveren/elverir gözükken bölümlerin ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik de bir bütünlük arayışına girmesinin,

metinde belirtilmesinin önemini vurguladı. Son nokta ile ilgili olarak, dört yıllık eğitimden beş yıllık eğitime geçmenin aynı kadrolarla, aynı bütçeyle, aynı derslik ve stüdyo ortamında her bölümün başlangıçta yapabileceği bir uygulama gibi görünmekle birlikte, en azından öğrenci sayısının artması nedeniyle bir ek bütçeye gereksinim duyulacağını, bu durumun ek isteklere yol açacağını, bunun da merkezi örgüt tarafından bilinmesinin yararını belirtti.

Prof.Dr.Sina BERKÖZ (Mimarlık Bölümü Temsilcisi, Mimarlık Fakültesi, Mimar Sinan Üniversitesi - İstanbul), iki noktada görüş bildirmek istedi.

İlk olarak, eğitim süresinin belirlenmesinde etkili olan bir mevzuat hükmünden söz ederek, bazı çevrelerde yaygın olan, mimarlık eğitiminin

YÖK'ün kurulması nedeniyle dört yıla indirildiği yönündeki kanının tersine, bu yöndeki kaniya neden olan söz konusu hükmün, bir alanda öğretim yapan bölümlerin ortak görüşlerine göre eğitim süresinin Üniversitelerarası Kurul tarafından belirlenmesinin öngörüldüğünü belirtti. Mimarlık eğitiminin dört yıla inmesinin de, YÖK'ün kurulmasından önce de dört yıllık eğitim veren ODTÜ, İTÜ gibi Üniversiteler'in Mimarlık Bölümleri'nin de katıldığı, bölümlerarası bir ortak görüşten kaynaklandığını, aynı şekilde, eğitimin beş yıla çıkarılması talebinin birinci gerekçesinin de böylesi bir ortak görüş olması gerektiğini belirtti. ODTÜ, İTÜ gibi bir-iki bölümün hazırlıklarını tamamlamış olmasının bu çerçevede bir anlam ifade etmeyeceğini vurgulayarak, ancak bölümlerarası bir görüşbirliğinin adı geçen mevzuat hükmü kapsamında yasal dayanak oluşturacağını altını çizdi. Bu doğrultuda, Cengizkan'ın YÖK'e sunulacak metne '5 Yıllık Eğitim'e 'geçilmelidir/geçilmemelidir' netliğinde bir döküm eklenmesi önerisini destekledi ve sözünü ettiği mevzuat hükmüne göndermede bulunulması gerektiğini de vurguladı.

İkinci nokta olarak, daha önceki toplantılarda da belirtildiği gibi, mimarlık eğitiminin beş yıla çıkarılması isteğinin arkasında, uluslararası bazı standartları yakalamak endişesinin de bulunduğunu unutmamak gerektiğini belirtti. Avrupa Birliği'ne girmekten söz edilirken, 1985 yılında hazırlanan mimarlık direktifinde beş yıldan az eğitimin söz konusu olamayacağını belirtilmesinin göz ardı edilemeyeceğini, aynı şekilde U.I.A.'nın 1996 yılında dağıtılan memorandumuna da atıfta bulunulmasında yarar gördüğünü söyledi.

Özetle, YÖK'e iletilecek metin taslağında, konunun, daha önce dört yıllık eğitim üzerinde görüşbirliği varken bir 'fikir değişikliği' şeklinde değil, hem eğitimde bazı eksiklikler görüldüğü, hem de uluslararası standartların bu yolda ilerlemesi nedeniyle eğitimin beş yıla çıkarılması üzerinde bölümlerarası bir görüş birliğine varıldığı şeklinde sunulması gerektiğini vurguladı.

CENGİZKAN, YÖK'e sunulacak metin taslağının hazırlanış sürecini anımsatarak, 1995 yılı başında az sayıda üniversitenin mimarlık bölümlerinin eğitimlerini beş yıla çıkarmak üzere başvuruda bulunduğunu, başvuruların gereğinin özellikle başvuruları izleyen ilk altı ayda, belirli bir aşamaya gelinene kadar yapıp belli bir ilerleme kaydedildikten sonra, bilinmeyen bir nedenle işleyişin durduğunu anlattı. MOBBİG'in oluşumunun bu çerçevedeki önemine bir kez daha değindi. Bu ilk altı ay

içinde, hem başvuruyu yapan bölümlerin rektörlüklerinden, dünyadaki mimarlık eğitiminde benzeri uygulamalar olup olmadığı konusunda savunma istendiğini ve bu savunmanın gönderildiğini, hem de Türkiye'deki belli başlı mimarlık okullarından görüş alınmaya çalışıldığını ve alındığını anımsattı. Bu konuda olumlu görüşe sahip olan okulların hem görüşlerini YÖK'e ve Üniversitelerarası Kurul'a ilettiklerini, hem de kendi programlarını hazırlamak çabası içine girdiklerini, örneğin geçen MOBBİG toplantısında İTÜ'nün de kendi programını hazırladığını öğrendiklerini, ancak MOBBİG'den ortak görüş çıkana kadar başvuruda bulunmayacaklarını belirttiğini hatırlattı. Yıldız Teknik Üniversitesi'nde de hazırlıkların kesinleştiğine değindi.

Bu çerçevede, YÖK'e sunulacak metnin taslağı hazırlanırken, gerekçeler üzerinde yoğunlaşmanın bir 'geri adım' olarak yorumlandığını açıkladı ve, bunun yerine, bölümler arasında sağlanacak veya belli bir yere kadar sağlanacak bir uzlaşmanın arkasında durup, kararın çıkması, bekletilmemesi gerektiğinin vurgulanmasının daha iyi olabileceğinin düşünüldüğünü anlattı.

Bu nedenle, YÖK'e sunulacak metinde, Prof.Dr. Berköz'ün belirttiği ilk noktanın, yani bölümlerin eğitimin beş yıla çıkarılması konusunda görüşbirliği içinde olduklarının ve geçiş süreci için üzerinde uzlaşılabilen diğer noktaların vurgulanması gerektiği yönündeki görüşünü bildirdi. ODTÜ'nün başvuru metninin ekinde mevcut bulunan on maddelik gerekçeler kısmının ise, Üniversitelerarası Kurul'dan gelen yazılara göre, zaten kabul görmüş görüldüğünü ve, Tıp gibi bazı meslek alanlarında eğitim altı yıl, bazı başka alanlarda beş yıl iken, bir başka meslek alanının da ayrışma çabasının mevzuat açısından adının konması gerektiği için, sürecin işleyişinin doğal gereği olarak, konunun YÖK'ün Mevzuat Komisyonu'na havale edilmiş olduğunu, ancak, bu aşamadan sonra sonuç alınmadığını anlattı. ODTÜ'nün başvurusunu yaptığı dönemde YÖK'ün Eğitim Komisyonu'nda Başkan olarak görev yapan, o dönemde ve halen ODTÜ Rektörü olan Prof.Dr. Süha Sevük'den alınan 'informal' bir bilgiye göre, ODTÜ'nün başvurusunun neden bekletildiğinin Prof.Dr. Sevük'ün YÖK Başkanı ile yaptığı bir görüşmede de anlaşılmadığının öğrenildiğini aktardı. Bu nedenle, 2 Mayıs 1997 günü bu oturumdan sonra YÖK Başkanı ile yapılacak görüşmede, başka özel sorun alanlarının yanı sıra, bu konuda bir açılım sağlanmasının yararına değindi.

Prof.Dr. TEYMUR, Prof.Dr. Berköz ve Cengizkan'ın söylediklerinden hareketle,

- ODTÜ'de hazırlanan YÖK'e sunulacak mektubun taslak metninde de belirtilen, '5 Yıllık Eğitim' konusunun tarihsel sürecinin vurgulanması,
- zaten dosyada bulunan ve Prof.Dr. Berköz'ün de belirttiği, Türkiye'de mimarlık eğitiminin beş yıla çıkarılmasının gerekçelerinin, çok net ifade edilmiş bir-iki madde halinde, kısa bir hatırlatmasının yapılması,
- 'çoğunluk kararı'nın aslında 'görüşbirliği' olmamasından hareketle, '5 Yıllık Eğitim'e 'geçilmelidir/geçilmemelidir' türü bir dökümden çok, bu oturumda bölümlerarası görüşbirliğinin ilke düzeyinde sağlanması, çeşitli okulların beş yıllık eğitime geçişte hazırlıklarının farklı düzeylerde bulunması nedeniyle, uygulamaya geçiş sürecinin, ilke kararından farklı bir konu olarak, ayrıca belirtilmesinin gereği

yönünde görüş bildirdi.

CENGİZKAN, Prof.Dr. Teymur'un görüşlerine katılarak, taslak metinde üç ayrı madde halinde belirtilen koşulların dahilinde ilke düzeyinde bir görüşbirliği sağlanması durumunda zaten bir tablo dökümüne gerek kalmayacağını, bu üç koşulun da beş yıllık eğitimi kendi durumlarında olanaksız bularak dört yıllık eğitimi sürdürmek isteyen, ya da geçişe hazırlanmak için süre isteyen grupları da tatmin eden koşullar olduğunu düşündüğünü söyledi. ODTÜ'nün ilk başvurusunda belirtilen beş yıllık eğitime geçişin getirileri ve gerekçelerinin katılımcılara dağıtılmak üzere çoğaltılmakta olduğunu haber vererek, istenirse gerekçelerin üzerinden gidilebileceğini belirtti.

Prof.Dr. TEYMUR, çalışma süreci konusunda, YÖK'e iletilecek konuların dosya halinde YÖK Başkanı Prof.Dr. Kemal Gürüz'e görüşme sırasında iletilmesi durumunda kendisinin belgeleri okuyup inceleyecek vakti olmayacağı için, yazılı bir özeti öğlen elden kendisine iletilip, öğleden sonraki randevuya gidilmesini önerdi.

Y.Doç.Dr. Veli KARA (Mimarlık Bölümü Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Süleyman Demirel Üniversitesi-İSPARTA), beş yıllık eğitime geçiş konusunda görüşbirliği sağlanıp sağlanmadığını, bütün üniversitelerin beş yıllık eğitimi benimseyip benimsemediğini sordu ve kendi üniversitesinin konu ile ilgili bazı kuşkuları olduğunu açıkladı.

Süleyman Demirel Üniversitesi'nde bazı fiziksel yetersizliklerin sıkıntısını çektiklerini, üniversitede mimarlık eğitimine başlanalı bir yıl olduğunu, ancak hala "Mevcut şartlarda, Mimarlık Bölümü bu üniversitede açılmalı mıydı, açılmamalı mıydı?" tartışmasının sürdüğünü anlattı. Bölümde bir tek sınıf olduğunu, önümüzdeki yıl ikinci sınıf öğrencilerinin eğitimini hangi mekanda sürdüreceklerini düşündüklerini, bu şartlarda beş yıllık eğitime geçişin zorluğunu belirtti.

İkinci bir konu olarak, şehir dışında bulunduğu için ancak telefonla görüşebildiği üniversite rektörünün, yurtdışında tüm mimarlık okullarının beş yıllık eğitim verip vermediğini, dört yıl eğitim veren okul olup olmadığını, eğer varsa, dört yıllık ve beş yıllık eğitim veren okulların gerekçelerini sorduğunu aktardı. Bölümlerindeki öğretim üyelerinin de kendi okullarının dört yıllık eğitimde kalması durumunda "kalburun üstünde kalanların" kendi üniversitelerine geleceğini belirttiklerini aktararak, şimdi kalburun en altında kalan öğrencilerin kendi okullarına ve benzeri okullara gittiğini, başka okulların beş yıllık eğitime geçmesi durumunda ise, bir yıl daha kaybetmek istemeyen "kalburun üstünde kalan" öğrencilerin de kendi okullarını yeğleyebileceğini belirtti.

Hangi üniversite olduğunu anımsayamadığı bir üniversitenin önerisi doğrultusunda, 'kültür puanı'nın hesaba katıldığı bir sisteme geçilmesi durumunda, kültürün öznel bir kavram olması nedeniyle, bölümlerindeki öğretim üyelerinin, İstanbul, İzmir, Ankara'da yetişen öğrenci ile taşrada yetişen bir öğrenci arasında ayırım yapılacağı yönünde bir kaygı dile getirdiklerini, yeteneğin sınanmasına ise olumlu baktıklarını dile getirdi.

CENGİZKAN, toplantının gündemine uyararak, son konunun ikinci gün ele alınmasını önerdi.

Dr. Kara'ya hak vererek, son bir yıl içinde İTÜ'nün hazırladığı eğitim programının revizyonuna yönelik çalışması içinde, dünyadaki mimarlık eğitim programlarının topluca incelendiğini ve, özellikle Avrupa ve Amerika'da çok çeşitli uygulamaların bulunduğu gözlemlendiğini, ancak MOBBİG'in çalışmalarını çıkış noktasının doğrudan yurtdışındaki uygulamalar olmak yerine, Türkiye'nin kendi koşul ve gerekçelerinin bugüne kadarki geleneğiyle çakıştırılması olduğu belirtti. Konunun gündeme gelişinin dünyadaki eşkredilendirme ile bir miktar ilişkisi olduğu halde, dünya standartları ile uyumun ikincil bir konu olduğunun altını çizdi. Bu çerçevede yapılan toplantılarda ilke düzeyinde bir görüşbirliğine

ulaşılmış olduğunu anımsatarak, gerekirse dünya örneklerine de ulaşılabileceğini söyledi.

ODTÜ Mimarlık Bölümü'nün başvurusunun, sadece kendi bölümü için bir başvuru olduğunu, ancak, başvuruya yanıt olarak, Üniversitelerarası Kurul'un "Türkiye'de mimarlık eğitimi beş yıla çıksın" yönünde bir karar elde ettiğini, Anayasa'daki 'eşitlik' ilkesine kadar uzanan gerekçeler nedeniyle de bu sonucun doğal olduğunu belirtti. Bu çerçevede, beş yıllık eğitime geçişin bölümlerin üstünde bir karar olması nedeniyle, dört yıllık eğitim vermeyi sürdürmenin belki de zaten mümkün olamayacağına, ancak, metin taslağının ikinci maddesinde de belirtildiği gibi, şu anda beş yıllık eğitime geçmeye hazırlıklı olmayan bölümlerin geçişi kendi koyduğu takvime göre sağlamanın olanaklı olduğuna değindi.

Dört yıllık eğitime devam edecek bölümlerin daha fazla seçileceği konusunun tartışmaya açık olduğunu belirterek, bölümlerin öğrenciler tarafından seçilmesinin altında yalnızca eğitim sürelerinin ya da öğrenciler için gerekli maddi kaynağın yatmadığına dikkati çekti. Tartışılması gereken bir başka konunun da beş yıllık eğitimin nasıl yapılacağı konusu olduğunu belirterek, ODTÜ'nün başvurusu öncesinde yapılan toplantılarda bütün unsurların gözden geçirilmesine karşın, bu konuda ayrıntılı kararlar üretilmediğini hatırlattı. 4+1 yıl, 2+3 yıl, 3+2 yıl gibi çeşitli bölümlenme seçeneklerinin bulunduğunu, sonuçta bölümlenme kararının her kurumun kendi eğitim geleneğinden, mimarlık eğitimine yaptığı katkıdan hareketle biçimleneceğini vurguladı. MOBBİG toplantılarında bu konularda bilginin paylaşılmakta ve bazı ilkesel kararların alınması söz konusu olmakta ise de, bunun Türkiye'de mimarlık eğitiminin beş yıla çıkması kararını etkilemediğini belirtti.

Prof.Dr. BERKÖZ, dünyada, özellikle Avrupa'da, mimarlık alanında mesleki bir ünvan veren programların beş yıllık olmasının artık yaygın bir uygulama olduğunu belirterek, beş yıldan az eğitim veren kurumların genelde mesleki 'mimar' ünvanını ve mimarlık mesleğini uygulama yetkisini vermediğini, bu tür kurumlardan mezun kişilerin mimarlık yapabilmek için ayrıca sınav aldıklarını açıkladı. Türkiye'nin bu konu ile ilgili bir özelliğinin mimarlık mesleğini uygulama yetkisini Türkiye'de diploma jürilerinin veriyor olması olduğunu belirterek, bu aşamadan sonda başka bir sınav veya eleme olmadığını hatırlattı.

Eğitimin süresi kadar, Cengizkan'ın belirttiği yapısal sorunların da önemli olduğunu vurgulayarak, Yıldız Üniversitesi'nin önerisinin ve

İTÜ'nün öngördüğü ana hatların yapıya ilişkin öneriler olduğunu, ancak bu konunun tartışmasının bir sonraki güne bırakılmasını önerdi.

Prof.Dr. Çetin TÜRKÇÜ (Mimarlık Bölümü Başkanı, Mimarlık Fakültesi, Dokuz Eylül Üniversitesi-İZMİR), MOBBİG toplantıları İstanbul'daki ilk toplantıyla yapılmaya başladığında, beş yıllık mimarlık eğitiminin Türkiye'deki tüm mimarlık okulları için bağlayıcı olup olmayacağını kararının verilmemiş olduğunu anımsatarak, Cengizkan'ın belirttiği, YÖK'den 'eğer mimarlık eğitimi beş yıl olarsa, tüm okullarda olması gerekir' yönünde bir yazı çıktığını ilk kez bu oturumda duyduğunu, böyle bir yazının kendi okullarına iletilmediğini açıkladı. Kendi bölümlerine rektörlük kanalıyla gelen yazıyla, ODTÜ Mimarlık Bölümü'nün kendi verdiği eğitimi beş yıla çıkarmak yönündeki isteğinin belirtilerek, bu konuda görüşlerinin sorulduğunu, kendilerinin de, bunun üzerine, Üniversitelerarası Kurul'a, beş yıllık mimarlık eğitime geçilmesine bölüm olarak olumlu baktıklarını ve böyle bir uygulamaya katılma yönündeki isteklerini bildirdiklerini açıkladı. Ancak, kendilerine gelen yazının esnek olduğunu ve beş yıllık eğitimin bir zorunluluk olarak görüldüğü yönünde bir kesinlik taşımadığının altını çizdi. Bu durumun, oturumda tartışılmakta olan farklı bir durum olduğunu ve YÖK'le iletişim kurularak konunun kesinliğe kavuşturulması gerektiğini belirterek, "tüm okullar beş yıllık eğitim versin, ancak koşulları elvermeyen kimileri geçişi onbeş yılda tamamlasın" yönünde bir kararın pek bir anlam taşımadığını açıkladı.

Tüm okullara beş yıllık eğitime geçme olanağının sağlanması, ancak istemeyen kurumların dört yıllık eğitim vermeyi sürdürmesinin de olanaklı kılınması yönünde görüş bildirdi. Kendisi örnekleri çok ayrıntılı olarak bilmemekle birlikte, bunun örneklerinin gerek Avrupa'da, gerekse Amerika'da bulunduğunu bildiğinden söz etti. Böylesi bir farkın ortaöğretimde bile bulunduğunu, bazı kurumların iki yıl hazırlık eğitimi yaptığını ve bu duruma milli eğitim camiasının neden karşı çıktığını anlamadığını açıkladı.

Bu görüşlerden hareketle, Süleyman Demirel Üniversitesi gibi, beş yıllık eğitime geçişi olanaklı kılacak koşulları ancak çok uzun bir süre sonra sağlaması mümkün olacak okulların varlığına da değinerek, YÖK'e bu konuda tam bir görüşbirliği içinde gitmenin güç olacağını belirtti ve YÖK'den isteyen okullara beş yıl eğitim verme olanağının sağlanması yönünde bir talepte bulunulmasını önerdi. Koşulları henüz beş yıllık eğitime geçişe olanak vermeyen okulların da, gerekli hazırlıkları

tamamladıktan sonra, kendiliklerinden geçiş talebinde bulunabileceklerini söyledi. Türkiye'deki tüm mimarlık okullarında eğitimin beş yıla çıkarılması konusunda görüş birliğine varılıp, geçiş süresinin belli olmaması durumunu tutarlı bulmadığını belirtti.

CENGİZKAN, YÖK'e sunulacak metnin taslağında Ek 2 olarak içerilen 12.10.1995 tarihli YÖK yazısından sonra, YÖK'den başka bir yazı iletilmediğini, İstanbul'daki ilk MOBBİG toplantısında da tüm bölümlerle sözlü olarak paylaşıldığı gibi, bu yazışmadaki bir ifadeden -konunun, 18.09.1995 tarihli Üniversitelerarası Kurul toplantılarında görüşüldüğü ve ülkemizdeki mimarlık programının beş yıllık eğitime göre düzenlenmesi, mezunlarına lisans eğitimi diploması verilmesinin benimsendiği ifadesinden- henüz kesinleşmemiş olmakla birlikte, bir bölümün tekil olarak yaptığı başvurunun, ülkemizdeki mimarlık eğitiminin beş yıla yükseltilmesi şeklinde benimsenmiş olduğunun anlaşıldığını belirtti. MOBBİG IV toplantısına açış konuşması olarak daha önce yapılan toplantı tutanaklarından derlenen özet bilginin '5 Yıllık Mimarlık Eğitimi' ni kapsayan kısmında da belirtildiği gibi, ODTÜ Mimarlık Bölümü de, Prof.Dr. Türkçü'nün açıkladığı şekilde, isteyen bölümün beş yıllık eğitime geçişi hemen gerçekleşmesi, kimi bölümlerin geçişi daha uzun vadede, hazırlıklarını tamamladıktan sonra yapması, isteyen bölümlerin dört yıllık eğitimi sürdürmesi, hatta bazılarının kendi yöresel koşullarına ve ilgi alanlarına göre eğitimlerini üç yıla indirebilmeleri veya 3+2 yıl gibi bölümlenmelere gitmeleri gibi, daha esnek bir düzenlemeden yana olduğu halde, daha önce yapılan MOBBİG toplantılarında belirtilen ve tutanaklara geçen görüşlerden her bölümün beş yıllık eğitime geçme isteği içinde olduğu gibi bir sonuç çıktığı için, Türkiye'deki tüm mimarlık okullarında eğitimin beş yıla çıkabileceği ve çıkması gerektiği yönünde tüm bölümleri kapsayıcı bir görüşbirliğini bu toplantıda oluşturmak konusunun, kararların önünü açabilmek amacıyla, gündeme getirildiğini açıkladı.

Toplantıya yeni katılan bölüm başkanı ve temsilcilerine, tartışmanın geldiği noktayı aktardı.

Prof.Dr. TEYMUR, zamanın daralmakta olduğunu hatırlatarak, daha önceki konuşmasında belirttiği üç noktada, yani 'süreç', 'gerekçeler' ve 'görüşbirliği' konularında bir an önce karara varılması önerisini yineledi.

Bütün okulların, geçişe hazır olup olmamalarından bağımsız olarak, beş yıllık eğitime geçişin gerekliliğine inanmaları durumunda, ilk aşama olarak, ilke düzeyinde bu konuda görüşbirliğinin sağlanmış olacağını,

ancak, en az bunun kadar önemli olan ikinci aşamada, uygulamaya yönelik kararların da alınması gerektiğini vurguladı. İkinci grup kararlarda belirleyici olacak konular arasında, bazı okulların gerçekten dört yıllık eğitimi sürdürmekte zorluk çekiyor olmaları durumunda, bu okullara beş yıllık eğitimin yükünü getirmenin doğru olmadığına, bazı başka okulların ise belli bir zaman aşamasında hazır olacaklarını düşünüyor olabileceğine değindi. Bu soruna bir çözüm geliştirilirken, 4+1 yıl ya da 3+2 yıl gibi bölümlenmelerin tartışılabileceğini, ancak, tüm okulların aynı formülle gitmesinin zaten gerekmediğini belirtti.

YÖK'ü ikna etmek için ise, YÖK Başkanı Prof.Dr. Kemal Gürüz ile olan görüşmede, bütün okulların mimarlık eğitiminin beş yıla çıkarılmasının gerekçesi konusunda fikirbirliği içinde oldukları, fakat uygulamaya geçişe aynı derecede hazır olmadıklarını belirterek,

- 4+1 yıl, 3+2 yıl, 2+3 yıl gibi yapılanma seçeneklerinin sıralanmasını ve her okulun en uygun gördüğü seçeneği belirtmesini,
- beş yıllık eğitime geçişe hazır olmayan okullara destek olmak amacıyla da, hazır olan okulların beş yıllık eğitimi başlattıkları ve beşinci yılı yürüttükleri dönemde hazır olmayan okulların dört yılından mezun olanlara bir yıllık bir ek eğitimi verebileceklerini veya böyle bir özel program geliştirebileceklerini taahhüt etmelerini

önerdi. Böyle bir taahhüdün hem hazır olmayan okulların itirazlarını çözeceğini, hem de mimarlık okullarının beş yıllık eğitime geçiş konusunda bir adım attığını vurgulayacağını belirtti.

Prof.Dr. İbrahim NUMAN (Mimarlık Bölümü Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi-Kıbrıs, bütün Kıbrıs'da, özellikle Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde hakim olan genel görüşü aktararak, politik gelişmelerin bu yönde sürmesi durumunda, yakın bir gelecekte, Kıbrıs'da, doğrudan Avrupa gündemini, Avrupa'daki eğitim sorunlarını tartışır duruma gelineceğini, ancak, Kıbrıs üniversitelerindeki öğrencilerin yüzde sekseninin Türkiyeli olması ve mezunlarının Türkiye'de çalışacak olması nedeniyle, Türkiye'de kabul edilebilir bir diploma veya ünvan sahibi olmalarının da kendilerini ilgilendiren ayrı bir konu olduğunu belirtti. Bu nedenle de, Türkiye'de alınacak kararların Kıbrıs üniversiteleri için son derece bağlayıcı olduğunun altını çizdi.

Gerek Prof.Dr. Berköz'ün, gerekse Prof.Dr. Teymur'un belirttiği, YÖK'e sunulmak üzere hazırlanan taslak metnin de birinci maddesinde yer alan 'mesleki derece' konusunda, dört yıllık veya beş yıllık eğitim verme kararını okullara bırakırken, her okulun vereceği derece konusundaki kararı eğitim süresine bağlı olarak getirmeyi önerdi. Dört yıllık eğitim vermeyi sürdürmek isteyen okulların bunu yapabileceğini, beş yıllık eğitime ise farklı bir mesleki derece veren okulların geçmesinin öngörülebileceğini söyledi. Mimarlık alanında Türkiye'deki tüm okulların mesleki derece vermesi gibi bir konu olmadığına değinerek, bazı okulların 'non-professional' derece de verebileceklerini, kendilerini hazır hissettikleri zaman, gerekli hazırlıkları tamamlayıp fiziki olanaklar bakımından o aşamaya ulaştıkları zaman, beş yıllık eğitime geçip, 'mesleki derece' vermeye başlayabileceklerini söyledi. Bunun da MOBBİG toplantısı kapsamında bir tartışma konusu olabileceğini, YÖK'e konuyu sunmada bir gerekçe oluşturabileceğini belirtti.

Prof.Dr. TÜRKÇÜ, Prof.Dr. Teymur'un beş yıllık eğitime hazır olan ve kısa zamanda beş yıllık eğitime geçecek okulların geçişi kısa zamanda yapacak hazırlığı bulunmayan okulların mezunları için bir yıllık bir ek eğitim veya bir özel program açma taahhüdünde bulunması önerisi konusundaki kuşkuvarını dile getirerek, konuyu açmak için bir örnek olarak, dört yılını Diyarbakır'da okuyan bir öğrenciyi son yıl hangi üniversitenin kabul edeceğini, böyle bir öğrencinin eğitimini nerede tamamlamış sayılacağını ve diplomasını hangi üniversiteden alacağını sordu. İçinde bulunulan sıkışıklıkta, Prof.Dr. Teymur'un önerisinin Türkiye'de yürüyeceğini düşünmediğini belirtti.

Prof.Dr. Numan'ın verdikleri derecelerin farklı olması durumunda ve koşulunda, Türkiye'deki mimarlık okullarının eğitim sürelerinin farklı olabileceği yönündeki görüşüne itiraz olarak da, dört yıl ve beş yıl eğitim vermenin iki ayrı seçenek olarak kabul görmesi durumunda, her iki programdan mezuniyet derecesinin de 'mimar' olması gerektiğini, eğitimdeki yıl farkının, örneğin, devlet dairesine giren iki tür mezundan beş yıllık eğitim görmüş olanın bir kademe yukarıdan göreve başlaması gibi yollarla çözülebileceğini, aksi halde, dört yıllık programlardan mezun olanların mesleki dereceye sahip olamamaları durumunda, birden bire ikinci sınıf mimarların çıkmaya başlayacağını belirtti.

Konunun bir diğer açılımı olarak, örneğin ODTÜ'nün önerdiği beş yıllık eğitim programının başka bir okulda dört yılda tamamlanması

durumunda, bu ikinci okulun mezunlarının 'mimar' olmadığını ya da mesleki derecelerinin bulunmadığını savunmanın haksız olacağını belirtti.

Beş yıllık eğitim vermenin bir zorluk olduğunu, beş yıllık eğitime geçmek isteyen her fakülte veya bölümün de zaten bu zorluğu kabul ettiğini, öğrencilerin seçimlerinde ise okulların verdikleri eğitimin niteliğinin önemli olacağını, beş yıllık eğitime geçmiş olmaları durumunda öğrencilerin İTÜ ve ODTÜ'yü belki beş yıl eğitim verdikleri ve bunun yararını piyasaya atıldıklarında iş bulma olanaklarının artacağına inandıkları için seçeceklerini söyledi. Dr. Kara'nın aktardığı, bazı okulların beş yıllık eğitime geçmesi bazılarının dört yıllık eğitimi sürdürmesi durumunda, dört yıl eğitim veren okulları seçen öğrenci sayısının çok olacağı yönündeki görüşe göndermeyle, beş yıllık eğitimi veren kurumlara talebin daha çok olacağı yönünde görüş bildirdi.

Prof.Dr. Mine İNCEOĞLU (Mimarlık Bölümü Başkanı, Mimarlık Fakültesi, İTÜ-İstanbul), çelişkili görüşlerin gündeme gelmesi nedeniyle, daha önceki toplantılarda görüşülenler ve ulaşılan sonuçlar konusunda hatırlatmalar yaptı. İstanbul'daki ilk MOBBİG toplantısına katılanların çoğunun mimarlık eğitiminin beş yıla çıkması doğrultusunda görüş bildirdiğini, beş yıllık eğitim vermekte zorlanan Anadolu üniversitelerinden gelen temsilcilerin de dört yıl eğitim vermeyi sürdürmek istemedikleri, beş yıllık eğitim kararına uymak istedikleri yönünde görüş bildirdiklerini anımsattı. ODTÜ'nün bazı okulların dört yıllık eğitim vermeyi sürdürebilecekleri yönündeki önerisinin, mimarlık eğitiminin gerçekten ancak beş yılda verilebileceği düşünülüyorsa tüm okulların beş yıllık eğitime geçmesi gerektiği gerekçesiyle, olanaklarındaki kısıtlara rağmen, Anadolu üniversitelerinden kabul görmediğini anlattı. Bu konudaki kararları belgeleyen yazılı metinler bulunmadığından, görüşlerin ancak toplantılarda açıklanan görüşler üzerine kurulabildiğini belirtti. ODTÜ'nün mimarlık eğitimini beş yıla çıkarmak için yaptığı başvurudan sonra, Üniversitelerarası Kurul'un diğer okullara bu konuda görüş sorması üzerine, çoğu mimarlık okulunun, ODTÜ'den böyle bir talep geliyorsa, ODTÜ'de beş yıllık eğitime geçilebileceği yönünde değil, mimarlık eğitimi için beş yılın uygun olduğu yönünde görüş bildirdiğini, bunun üzerine Üniversitelerarası Kurul'dan Türkiye'de mimarlık eğitiminin beş yıla çıkması yönünde bir kararın çıkıp YÖK'e gittiğini ve sürecin YÖK'de kaldığını söyledi.

Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde yapılan bir önceki MOBBİG toplantısında, ODTÜ'de yapılacak toplantıda tam bir görüşbirliğine varılması yönünde bir karar alındığını, ancak, aradan zaman geçip, herkes kendi bölümü ile konuyu görüşmeye, kendi gerçekleri ile yüz yüze gelmeye başladığında, doğal olarak, bir takım farklı görüşlerin doğduğunu belirterek, görüşbirliğine varılmış ise, YÖK'e bir baskı grubu kurmayı ve bu eğilimi zorlamayı, YÖK'ün ne beklediğini de öğrenmeyi önerdi.

Türkiye'de mimarlık eğitiminin beş yıl olası konusunda bir genel kararın daha önceki toplantılarda alınmış olduğunu anımsatarak, bu kararı desteklemek için -belki 'gerekçeler' bölümünde- U.I.A.'nın mimarlık eğitiminin beş yıl olması konusundaki raporuna ve Prof.Dr. Berköz'ün de belirttiği, eşkredilendirme için beş ve altı yıllık okullardan söz eden NAAB'ın kriterlerine göndermeye bulunulabileceğine değindi. İkinci raporun temel aldığı, 4+2 yıl eğitimi öngören, yani yüksek lisansı da içine katan Amerika'daki sistemin Türkiye'de, Prof.Dr. Numan'ın önerdiği şekilde, dört yıllık eğitimin üstüne mesleki derece almak için ek bir yıl eğitimi öngören bir programla uygulanmasının, ilk bakışta olabilir gibi gözükse de, zor olacağını belirterek, konunun İTÜ'de de iki yıllık yüksek lisans eğitiminin mesleki eğitimi tamamlayıcı niteliğe dönüştürülmesi şeklinde gündeme geldiğini, ancak, bu konuda meslek odalarıyla bir görüşbirliği sağlamanın ve öğrencilere dört yıllık eğitimden sonra mimarlık yapma erkini vermeyip yüksek lisansdan sonra vermenin, meslek liselerinin bile bir takım yetkileri çok kolaylıkla alabileceği Türkiye'deki politik ortamlarda çok güç olduğu yönündeki görüşünü açıkladı. Bu nedenlerle, gereğine gerçekten inanılıyorsa, Türkiye'de mimarlık eğitimini beş yıla çıkarmanın daha pratik olduğunu vurguladı.

İkinci bir nokta olarak, örneğin tıp fakültelerinde, Avrupa Birliği'ne girdikten sonra Avrupa Birliği'ndeki koşullara ayak uydurabilmek için çalışmaların şimdiden sürdürüldüğünü anlatarak, mimarlık alanında da Avrupa Birliği koşullarına ayak uydurabilmek için eğitim süresinin de önemli olduğunun vurgulanmasının YÖK için iyi bir gerekçe oluşturacağını söyledi. Avrupa'da yalnızca Hollanda'da dört yıl ve Almanya'da üç veya dört yıl eğitim veren okullar bulunduğunu, diğer tüm ülkelerde mimarlık eğitiminin beş veya altı yıl olduğunu anlatarak, Hollanda'nın da kendi ülkesindeki mimarlık eğitimi için York Üniversitesi'nden Aylin Orbaşlı ve Jim Mortical'a yaptırdığı bir araştırmının raporuna yansıyan, ancak tavsiye niteliğinden çok analiz

niteliği taşıyan araştırmalardan da anlaşıldığı gibi, Hollanda ve Almanya dışında, Avrupa'daki tüm ülkelerde mimarlık eğitiminin beş ve altı yıl olduğunu aktardı.

Tüm bunların YÖK için iyi gerekçeler olduğunu belirterek, Türkiye'deki asıl sorunun beş yıllık eğitimi kabul edip etmemek değil, çeşitli mimarlık okullarının koşullarının farklılığından kaynaklanan uygulamadaki zorluklar olduğunu yönündeki gözlemini aktardı. Asıl tartışılması gerekenin, beş yıllık eğitime birden geçilmesinin olanaklı olup olmadığı, eğer değilse kademeli geçişe YÖK'ün ikna edilemeyeceği olduğunu belirtti. Bu çerçevede, sıkıntısı olan okulların görüşünü duymanın önemini vurgulayarak, geniş kadrolu üniversitelerin böyle bir sıkıntısı olduğunu sanmadığını, çünkü bu okulların şimdiye kadar verdikleri beyanlarla beş yıllık eğitime geçişi kabul eder, ya da en azından olanaklı görür göründüğünü anımsattı.

Prof.Dr. Anthony HYLAND (Mimarlık Fakültesi Dekanı ve Mimarlık Bölümü Başkanı, Lefke Avrupa Üniversitesi-Gemikonağı),

Lefke Avrupa Üniversitesi'nde, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Avrupa Birliği'ne girmesi durumunda, gelecekteki mezunlarını Avrupa'da mimarlık mesleğini icra edecek niteliklerle donanmış olarak yetiştirmeyi hedeflediklerini ve bu doğrultuda da beş yıllık tam zamanlı eğitim ilkesini tümüyle benimseyerek, dört yıl kesintisiz eğitim sonunda elde edilecek bir ilk dereceden sonra, uygulama içinde geçirilecek bir yılı izleyecek bir yıllık bir yüksek lisans programıyla tamamlanacak esnek bir modele sıcak baktıklarını belirtti. Üniversitelerinin öğrencilerini mimar olma ve mimarlık uygulaması yapmaya hazırlamadaki son adım olacak bir yüksek lisans programının başlatılması hazırlıklarını yürüttüğünü, henüz öğrencileri mimarlık uygulamasına hazırlamayı hedefleyen bu programı açacak durumda olmamakla birlikte, önümüzdeki yıl yüksek lisans programını daha akademik bir izlenmeye başlatacaklarını açıkladı.

CENGİZKAN Prof. Hyland'ın İngilizce olarak yaptığı konuşmasını Türkçe özetleyerek, Lefke Avrupa Üniversitesi'nin eğitim programının İngiltere'deki Brighton Üniversitesi ile ilişki içinde yürütüldüğünü ekledi. Kıbrıs Üniversiteleri'nin YÖK tarafından eşkredilendirilebildiklerini ve onların da, bütün Türkiye Üniversiteleri gibi, Avrupa ya da Amerika kaynaklı eşkredilendirme peşinde olabildiklerini anımsattı. Bu bilgi ışığında, Türkiye'de mimarlık eğitiminin beş yıla çıkması durumunda, YÖK

tarafından eşkredilendirmenin de Lefke Avrupa Üniversitesi için anlamlı olabileceği yorumunu yaptı.

Prof.Dr. Erdal AKSUGÜR (Mimarlık Bölümü Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Uluslararası Amerikan Üniversitesi-Girne), Prof. Hyland'e, İngilizce olarak, Lefke Avrupa Üniversitesi'nde verilen ilk derece olan 'Mimarlıkta Sanat Lisansı' (Bachelor of Art in Architecture) derecesinin İngiltere'de mimarlık mesleğini icra etmek için yeterli olup olmadığını, ikinci bir derece gerekip gerekmediğini sordu. İngiltere'de dört yıllık eğitimin sonunda mimarlık öğrencilerinin meslek sahibi sayılıp sayılmadıkları sorusunu ekledi.

Prof. HYLAND, son soruya olumsuz yanıt verdi.

Prof.Dr. AKSUGÜR, bu yanıtın ışığında, kendisinin de kuruluş çalışmalarına katıldığı Lefke Avrupa Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nün verdiği derecenin 'Mimarlıkta Sanat Lisansı' (Bachelor of Art in Architecture) derecesi olduğunu altını çizdi. Brighton Üniversitesi'nin programının 3+2 yıl olduğunu, Lefke Üniversitesi'nde üç yıllık programa bir yıl daha eklenerek Brighton Üniversitesi'nin verdiği 'Mimarlıkta Sanat Lisansı' (Bachelor of Art in Architecture) derecesinin verildiğini ve YÖK'ün o zaman bunu kabul ettiğini açıkladı. Ancak, bu derecenin İngiltere'de ve Avrupa'da esas mimarlık meslek diploması olarak kabul edilmediğini, öğrencinin bu dereceyi aldıktan sonra bir yıl pratik yapıp okula geri dönerek tekrar iki yıl okuduğunu, bu iki yılın sonunda da, yüksek lisans derecesi değil, mesleki derece aldığını açıkladı. Bu durumdan hareketle, Türkiye'deki mimarlık okullarının bugün vermekte olduğu mesleki derecenin eşdeğerinin İngiltere ve Avrupa'da da zaten dört yılda verilmediğini, bu nedenle İngiltere'deki sistemin de 4+1+1 şeklinde olduğunu belirtti.

Prof.Dr. GÜNDÜZ, Türkiye'de mimarlık eğitiminin beş yıla çıkarılması ile ilgili gerekçeler konusunda herkesin ortak görüşe sahip olduğunu sandığını belirterek, bunun bir adım ileri götürülerek bazı zorunluluklara bağlanması gerektiğini vurguladı. Avrupa Topluluğu'na girmek, Avrupa Birliği'ne katılmak ve orada uygulama yapabilmek için beş yılın zorunlu olmasının bir ölçek olduğunu belirtmekle birlikte, Avrupa ve Amerika'da mezunların uygulamaya geçmesinde mezuniyetin yeterli olmadığını, sınavdan geçme gibi bazı yükümlülüklerin bulunduğunu, dolayısıyla, beş yıl okumanın da tek başına yeterli olmayacağını söyledi. Türkiye'deki durumun, 'Mimarlık Meslek Yasası' bulunmadığı için, aldığı

eğitim süresi farklı da olsa tüm mimarlık okulları mezunlarının uygulama yapma yetkisinin aynı düzeyde olması gibi bir takım eksikliklerden kaynaklandığını, Yasa, umulduğu gibi, yakında çıkarsa, bu tartışmalara zaten gerek olmayacağını belirtti. Yasa'nın çıkması durumunda, her okulun kendi eğitimini beklenen koşulları sağlayacak şekilde ayarlayacağını, beklentilerin belirsizliği durumunda ise, mimarlık eğitimi beş yıla çıksa bile, okulların aynı düzeyde öğrenci yetiştirmesinin olanaklı olmadığını, dolayısıyla, sürenin değil, özellikle gelecekteki mimarlık uygulamalarında geçerli olacak bir takım zorunluluklara şimdiden hazırlık söz konusu ise, düzeyin önemli olduğunu ve bunun konunun üst makamlara sunuşunda da gündeme getirilmesi gerektiğini söyledi. Sadece Avrupa Birliği'ne giriş için değil, fiziksel çevrenin oluşturulmasında etkin olacak nitelikli elemanların yetiştirilmesi ve bu kişilerin yeterliliklerini kanıtlayacakları sınavlarda başarılı olabilmeleri için eğitim süresinin beş yıla uzaması gerekliliğinin herkesçe görüleceğine, bu çerçeveden bakıldığında da 'yeterlilik'in dört yılda mimar olmaktan daha önemli olacağına dikkati çekti.

Prof.Dr. Mesut ÖZDENİZ (Mimarlık Bölümü Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Dicle Üniversitesi-Diyarbakır), mimarlık eğitiminin beş yıla çıkması durumunda, öğrencilerin kültürel etkinliklere ve eğitim programı dışı mesleki etkinliklere, laboratuvar ve kütüphane çalışmalarına ayıracak daha fazla boş zamanları olacağına, bunun da olumlu olduğuna dikkati çekti. Dicle Üniversitesi'nin içinde bulunduğu koşullar içinde hemen gerçekleştirmesi olanaklı olmayan beş yıllık eğitime geçiş üzerinde çalışılmakta olduğunu, ancak üniversitelerinde kütüphane, bilgisayar veya bilimsel etkinliklere katılma olanaklarının sınırlı olması nedeniyle, öğrencilerinin daha fazla boş zamanları olduğu durumda, bu vakti kahve köşelerinde geçireceklerinden endişe duyduklarını, bu nedenle de beş yıllık eğitim programını dört yıla sıkıştırıp, öğrencilerle ilişkisini süresinin olanaklı olduğu ölçüde uzun tutulduğu bir geçiş dönemi modeli üzerinde çalışıldığını anlattı.

Türel SARANLI (Mimarlık Bölümü, Mimarlık Fakültesi, ODTÜ-Ankara), Cengizkan'ın bu konu üzerindeki görüşlerini sorması üzerine, Avrupa Topluluğu'nun mimarlık eğitiminin süresi konusunda bağlayıcı bir kararı bulunmamasıyla birlikte, 1994 yılında kurulan bir komisyonun Topluluk direktifi/ilke kararı haline dönüştürülmesi ve uygulanması söz konusu olan tavsiye kararları bulunduğunu, bu kararlar arasında, mimarlık

eğitiminin beş yıla çıkmasının da yer aldığını anımsattı. Topluluk'un henüz bu konuda bağlayıcı bir karar almamış ve Türkiye'nin henüz Topluluk'a tam üye olmamış olmasının zaman kazandırıcı etkenler olduğunu belirterek, Türkiye'deki mimarlık okullarından mezun meslek adamlarının Avrupa Topluluğu'na üye ülkelerde mesleklerini yapabilmelerini sağlamak için, henüz tavsiye kararı aşamasında bulunan beş yıllık eğitim zorunluluğunun esas alınmasında ve, YÖK çerçevesinde yasallaşması ve tüm üniversitelerin gerekli hazırlığı tamamlaması zaman alacak olsa bile, beş yıllık eğitime geçişin hedeflenmesinde yarar gördüğünü belirtti.

İkinci bir nokta olarak, beş yıllık bir programı dört yıla sıkıştırmanın anlamsız olduğunu vurgulayarak, ODTÜ'nün daha önce hazırlayıp diğer üniversitelere ilettiği beş yıllık eğitim programı taslağında da görüleceği gibi, yeni önerilen programın dört yıllık programdan daha hafif olduğunu, olası bir problem alanının, eğitimin tasarım stüdyosu omurgalı oluşu ve sürenin beş yıla çıkışı ile tasarım stüdyosu sayısının iki artmasının getireceği ek personel talebi olacağını, bu sorunun ise 6-7 ek personel ile çözülebileceğinin tahmin edildiğini belirtti. Yardımcı dersler ve diğer ana bilim dallarının eğitime sunduğu hizmetlerde ise genellikle bir daralma olacağını söyledi. Tasarım stüdyosu sayısının artması ile bağlantılı diğer bir sorun alanının ise, öğrenci sayılarındaki yaklaşık yüz kişilik artışla da bağlantılı olarak, özellikle yeni kurulan üniversitelerde, fiziksel mekan talebi olabileceğini anlattı.

Beş yıllık eğitime geçişin ana hedeflerinden birinin, öğrencinin daha zengin bir donatıyla olgunlaşması olduğunu, bunun da ancak kültürel, sosyal ve sanatsal etkinliklere katılımı, üniversitelerin örgütlenme yapılarının elverdiği ölçüde yan dallara geçişle ve diğer disiplinlerle ilişki yoluyla olanaklı olabileceğini söyledi. Böylesi olanakları öğrencilerine sağlayamayacak durumda bulunan üniversitelerde öğrencilerin avare olabileceği endişesine kendisinin de katıldığını, ancak, beş yıllık eğitime geçişin en az beş-altı yıl alacağını göz önünde bulundurarak, bu tür kısıtların bu süre içinde aşılabileceğini umduğunu belirtti.

Beş yıllık eğitime geçilip geçilmemesi konusundaki bir tartışmayı, bu konu artık bir zorunluluk haline dönüştüğü için, çok anlamlı bulmadığını belirterek, asıl tartışılması gerekenin geçişin nasıl yapılacağı olduğunu söyledi.

Prof.Dr. GÜNDÜZ, mimarlık eğitimi süresinin beş yıla çıkarılmasının, oldu bittilerle ve milletvekili baskılarıyla her yerde mimarlık okulu

açılmasının önlenmesine bir vesile ya da caydırıcı unsur olabileceğini sandığını söyledi.

CENGİZKAN, bu oturumda beş yıllık mimarlık eğitimi konusunun daha önceki toplantılarda ele alınan boyutlarının farklı derinliklerde anımsandığını belirtti ve, biraz gecikmiş olan çay arasından sonraki oturumda, YÖK'e sunulacak metnin daha netleştirilmesine yönelik bir çalışma yapılmasını önerdi.

2. Oturum

2 Mayıs Cuma 1997, 11:00

Prof.Dr. İNCEOĞLU, Avrupa Topluluğu ile bütünleşmek için mimarlık eğitiminin beş yıla çıkmasının kaçınılmazlığını tekrar anımsatarak, asıl sorunun tüm üniversitelerin geçişi ne kadar süre içinde gerçekleştireceği olduğunu belirtti. Bu nedenle, **Prof.Dr. Kemal Gürüz'e** bir takvim verilmesini önererek, beş yılın kademeli geçişi tamamlamak için uygun bir süre olduğu, böylelikle ilk sıkıntılı dönemin dokuz yıl sonra yaşanacağı yönünde görüş bildirdi.

CENGİZKAN, öneriyi görüşmeye açtı.

Prof.Dr. AKSUGÜR, beş yıllık eğitime geçiş için beş yılın bile uzun bir süre olduğunu, aslında üç yıllık bir sürenin yeterli olduğunu, böylelikle, üç yıl sonra birinci sınıfa alınacak öğrencilerle, kadro ve mekan probleminin ancak sekiz yıl sonra ilk olarak yaşanacağını belirtti. Halen uygulanmakta olan eğitimin sürdürüleceği üç yılın, beş yıllık eğitimin gerektirdiği kredi-saat, ders içerikleri, ders sayıları gibi konularda uzlaşma için yeterli bir süre olacağını söyledi.

CENGİZKAN, öneriyi 3+2 yıl modeli olarak algıladığını söyledi; bu yorumun doğru olup olmadığını sordu.

Prof.Dr. AKSUGÜR, beş yıllık eğitime kademeli geçiş için üç yıllık bir hazırlık süresini yeterli gördüğünü belirttiğini açıkladı.

CENGİZKAN, geçiş süresi konusuna tekrar dönmek üzere, YÖK Başkanlığı'na sunulmak üzere hazırlanan taslak metnin son paragrafında yer alan ve Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde yapılan MOBBİG III Toplantısı'nda belirtilen görüşler ışığında hazırlanan, mimarlık okullarının beş yıllık eğitime geçilmesi konusundaki olumlu/olumsuz görüşlerinin çizelgesinin, MOBBİG IV Toplantısı'na katılan mimarlık bölüm başkanı ve temsilcilerinin evet/hayır oyları alınarak değiştirilmesini önerdi.

Prof.Dr. TEYMUR, mimarlık eğitiminde beş yıla geçilmesi konusunda ilkesel bir görüş birliğinin, hemen geçilip geçilmemesi oylamasından farklı olduğunu belirtti.

CENGİZKAN, oylanmasını önerdiğinin, **Prof.Dr. Mine Inceoğlu'nun** önerisi doğrultusunda geçiş süreci ve takviminin de belirlendiği bir ilke kararı olduğunu açıkladı. MOBBİG Toplantıları'nın başlangıcından beri tüm mimarlık bölümlerinin ilkesel olarak mimarlık eğitiminin beş yıla çıkmasından yana bir eğilim içinde olduklarını belirterek, bu ilke kararına karşı çıkan bölüm olup olmadığını sordu.

Y.Doç.Dr. KARA, daha önce de belirttiği gibi, gerek Süleyman Demirel Üniversitesi rektörünün, gerekse Üniversite'nin Mühendislik Mimarlık Fakültesi dekanının beş yıllık mimarlık eğitime ilke olarak karşı olduklarını, Mimarlık Bölümü öğrenci ve çoğu serbest mimarlık yapan öğretim görevlilerinin ise, geçiş süresi saklı kalmak kaydıyla, ilke düzeyinde beş yıllık eğitimi olabilir gördüklerini ve bölüm olarak 'evet' diyebileceklerini açıkladı.

CENGİZKAN, Dr. Kara'ya geçiş süresinin beş yıl olması konusundaki görüşlerini sordu.

Y.Doç.Dr. KARA, matematik olarak uygun gibi gözükken beş yıllık geçiş süresini, Süleyman Demirel Üniversitesi'nin şartlarını düşünerek az bir süre olarak değerlendirdi.

Prof.Dr. TEYMUR, bu konu ile ilgili üç standart olduğunu söyledi: Gerekli hazırlıklar ve altyapı tamamlanmadan, peşpeşe, yüzlerce yılda oluşan üniversite gibi bir kurumu kuran bir ülkede yaşıyor olmaktan kaynaklanan, farklı kasaba ve şehirlerdeki üniversiteler arasındaki standart farkı; mesleki uygulama yetkisi sağlayan bir eğitim vermekten kaynaklanan, yasal eşitlik temelli bir standart; hangi uzunlukta olursa olsun, belli bir standartta akademik eğitim verme kaygısı. Bu üç noktadaki sorunlar ile oranlandığında, mimarlık eğitiminin dört yıldan beş yıla çıkması konusunda bir ilke kararı alınmasının çok ufak bir ayrıntı olarak kaldığını, bu nedenle de beş yıllık mimarlık eğitime Türkiye'deki çeşitli üniversitelerin olanak ve altyapı farklılıkları nedeniyle karşı olan insanları ikna etmenin mümkün olduğunu düşündüğünü açıkladı.

Y.Doç.Dr. KARA, Süleyman Demirel Üniversitesi Mimarlık Bölümü Başkanı olarak, ilke düzeyinde olumsuz görüş bildirmediklerini vurguladı.

Harun ÖZER, eğitim süresinden çok programı tartıştıklarını, gelişen iletişim ve bilgi çağında mimarlık alanının gereksinim duyduğu bilgilerin

ışığında, eğitim programının yenilenmesi gerektiği ve ancak beş yıllık bir süreç içinde olgunlaşıp tamamlanacağı sonucuna vardıklarını açıkladı. Bu görüşten hareketle, eğitim süresinin ancak öngörülen yeni program ışığında gündeme getirilip tartışılabileceğini belirterek, kendi üniversiteleri henüz bir program önerisi oluşturamamış olmakla birlikte, ODTÜ, Yıldız Teknik Üniversitesi ve İTÜ'nün hazırlayıp diğer bölümlere sunduğu program taslaklarını inceledikten sonra, öngörülen programların ancak beş yılda kavranabilir, kavrayan kişilerin mesleği icra edebilir ve kurumların kendi kendisini geliştirebilir olduğu kanısına vardıklarını aktardı. Bu görüşler doğrultusunda, YÖK'e sunulmak üzere hazırlanan taslak metnin birinci maddesinde, "mimarlık eğitiminin beş yıla çıkarılması, Türkiye'deki mimarlık bölümlerinde ortak ve zorunlu bir uygulama olmalıdır" ifadesinin yerine, "tüm mimarlık bölümlerinin, gelişen mimarlık alanını kavrayabilmek ve bu alanda gereksinim duyulan yetiştirilmiş meslek adamı formasyonunu verebilmek için gerekli programın uygulanmasının ancak beş yıllık bir eğitim süresi içinde olanaklı olduğu kanısını taşıdıkları"nın, yani başlangıç noktasının eğitim programı olduğunun belirtilmesini önerdi.

Yüksek öğretimin, anonim şirketlerin bile üniversite açabileceği kadar serbest olduğu, dolayısıyla maddi ve fiziksel kısıtların söz konusu olmadığı Kıbrıs'dan farklı olarak, Türkiye'de devlet tekelinde olduğunu, bütçe kısıtlarının da bu nedenle yaşandığını belirterek, YÖK'e önce çerçeve programın kabul ettirilmesi ve programdan hareketle beş yıllık eğitime geçilmesi gerektiğini bir kez daha vurguladı. Öğrencilere yeni gelişmelerden bilgisayarla çizim ve haberleşme ile yasal zorunlulukların öğretilmesinin, tek başına, eğitim süresinin bir yıl uzatılmasını gerektireceğini söyledi.

CENGİZKAN, birinci sayfadaki "Beş yıllık eğitim konusunda" diye başlayan ve altındaki çizelgeyi içeren kısmı çıkardıktan sonra ikinci sayfada, "Dördüncüsünü ODTÜ Mimarlık Bölümünde 2 Mayıs tarihinde yaptığımız MOBBİG toplantısında, üç toplantıda da gündemin önemli bir maddesi olan, eğitim süresinin beş yıla çıkarılması aşağıdaki koşullarla, oy birliği ile benimsenmiştir" ifadesinin, Harun Özer tarafından önerilen metin ile birlikte yer almasını önerdi. Doğrudan süreden yola çıkmak yerine, mimarlık eğitiminin ve mimarlık mesleğinin geldiği aşamaların o süreyi dayattığını vurgulayan bir metnin daha anlamlı olacağına katıldı.

Prof.Dr. TÜRKÇÜ, 'bilimin ilerlemesi' gibi mimarlık alanına özel olmayan tek bir neden yazmanın fikri çürütebileceği yönündeki endişesini belirterek, bir tek bu nedenin belirtilmesinin YÖK Başkanı'nın aklına bilimin ilerlemesinden etkilenen bütün diğer bilim dallarındaki eğitimin de ileride beş yıla çıkması gerekeceğini getireceğini söyledi ve bu gerekçenin Avrupa'daki eşkredilendirme gibi diğer gerekçelere eklenmesini önerdi.

ÖZER, diğer fakültelerin de zaten eğitim sürelerini beş yıla çıkarmayı düşündüklerini belirtti.

Prof.Dr. TÜRKÇÜ, diğer fakültelerin bu yönde bir girişimleri olmadığını söyledi.

ÖZER, ODTÜ'nün öncü girişimleri ile, ilk tepki verenin mimarlar olduğunu, mimarların da, bağları olmakla birlikte, mühendislikle ilgilenmediğini, bunun da doğru olduğunu, çünkü mimarların kendi mesleklerinin gereksinimlerini saptayarak sorunlarının sınırlarını çizmesi gerektiğini söyledi. Türkiye'deki mimarlık okullarından mezun olan kişilerin Avrupa ülkelerinde mimarlık yapabilmek için zaten yeterliliklerini belgeleyecek sınavlardan geçmek durumunda olduklarını belirterek, Avrupa'ya benzemeye çalışmak ve Avrupa ile bütünleşmek yerine, başlangıç noktasının mimarlık alanının genişlemesi olması gerektiğini, 3+2 yıllık bölümlere gibi Avrupa ülkelerindeki uygulamaya benzer öneriler geliştirmekle bile, her önerinin kendi gerekçelerini taşıması gerektiğini vurguladı.

CENGİZKAN, öğleden sonraki randevuda YÖK Başkanlığı'na sunulmak üzere üzerinde çalışılan metnin işlemekte olan bir süreci hızlandırmayı amaçladığını, dolayısıyla, kişisel olarak Prof.Dr. Türkçü ve Özer tarafından gündeme getirilen her iki öneriye de katılmakla birlikte, sonuçta oluşan metnin çok net ve özlü olması gerektiğini, bunun da belki ODTÜ'nün ve beş yıllık eğitime geçme taleplerinin gerekçelerini yazılı olarak oluşturmuş diğer bölümlerin metinlerinden alıntılar yaparak, hatta söz konusu metinlerin tümünü de ekler olarak bir kez daha sunarak yapılabileceğini belirtti. Sürecin işlemekte olduğunun vurgulanması gerektiğinin altını çizerek, on maddelik gerekçelerin tümünü tekrar etmek yerine, iki-üç gerekçe maddesinin desteğinde, tüm mimarlık okullarının beş yıllık eğitime geçmekte ilke düzeyinde görüş birliğine ulaştığının YÖK'e iletilmesini önerdi.

Prof.Dr. AKSUGÜR, Prof.Dr. Tükçü ve Özer tarafından gündeme getirilen iki önerinin aslında birbirinden farklı olmadığını, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun mimarlık eğitiminin tüm üye ülkelerde beş yıl olmasını öngörmesinin altında da daha kısa sürede mesleki hazırlığın tamamlanamamasının yattığını belirtti. Mimarlık mesleğinin dünyadaki gelişmesi, teknolojik sorumluluklar gibi unsurları içeren uzun bir giriş cümlesinin ardından, AET ile bütünleşme çabasında olan ve hazırlıklarını yapan Türkiye'de de, yapılan ön çalışmalar sonrasında, AET'nin aldığı ilke/tavsiye kararını hazırlayan aynı gerekçelerle, Türkiye'de mimarlık eğitiminin beş yıla çıkarılmasının MOBBİG IV Toplantısı'nda ilke olarak kabul edildiğinin belirtilmesini önerdi. İlke kararından kopması mümkün olmayan ancak ondan ayrı bir nitelik taşıyan beş yıllık eğitime geçiş süreci konusundaki görüşlerin de kapsamlı bir başka cümle ile belirtilmesini önererek, bunların yapıldığı durumda, kimsenin Türkiye'de mimarlık eğitiminin beş yıla çıkmasına karşı çıkma olanağının kalmayacağı yönünde görüş bildirdi.

Prof.Dr. TEYMUR, Cengizkan'ın on maddelik gerekçeler metninin ekte sunulması önerisini benimseyerek, Prof.Dr. Aksugür'ün konuşmasından hareketle, "Daha önceki beş yıla geçme başvurusunda belirtilen ve ekte sunulan gerekçeler bazında, akademik, mesleki, konjonktürel gelişmeler açısından mimarlık eğitiminin Türkiye'de de beş yıla çıkması konusunda bir görüş birliği vardır." ifadesinin yeterli olabileceğini, ekte sunulacak belgelerin daha ayrıntılı inceleme taleplerine yanıt vereceğini, MOBBİG'in beş yıllık eğitime geçiş süreci konusunda da önerilerini sunması gerektiğini söyledi.

Prof.Dr. BERKÖZ, on maddelik gerekçeler metnindeki bazı maddelerin ODTÜ Mimarlık Bölümü'ne özgü olduğunu, bunların YÖK Başkanlığı'na sunulacak metinde içerilmesine gerek olmadığını söyledi.

Prof.Dr. TEYMUR, beş, altı ve yedinci maddelerin böyle olduğunu söyledi.

Prof.Dr. BERKÖZ, Prof.Dr. Aksugür'ün önerdiği gibi, AT ve UA gibi uluslararası örgütlerin koydukları güncel standartlara değinmenin sorunu çözeceğini belirtti. "Aynı meslek ve bilim dallarında eğitim öğretim yapan üniversitelerde eğitim öğretim, metod, kapsam, öğretim süresi, yıl içindeki değerlendirme esasları bakımından eşdeğer olması ve öğrenimden sonra kazanılan ünvanların aynı ve elde edilen hakların eşdeğer sayılması hususu, Üniversitelerarası Kurul'un önerisi üzerine.." diye başlayan

Yüksek Öğretim Yasası'nın 43. Maddesi'nin B Fıkrası'ndan hareketle, Üniversitelerarası Kurul'un hiçbir meslek grubuna kendilerinin isteği dışında yaptırım uygulamadığını, Türkiye'de mimarlık eğitiminin beş yıla çıkarılması özelinde, MOBBİG'in, Türkiye'de formal mimarlık eğitimi veren bir grup olarak, Üniversitelerarası Kurul'a, bazı kurumların öncülüğünde, diğer kurumların da katıldığı bir öneri götürmekte olduğunu belirtti. Aynı Yasa'nın 5. Maddesi'nin C Fıkrası'nda geçen "Yüksek öğretim kurumlarının özellikleri, eğitim öğretim dallarında amaçları gözetilerek, eğitim öğretimde birlik ilkesi sağlanır." ifadesinden hareketle bir birliğe gidilmesinin zorunluluğunun altını çizerek, oluşturulacak metinde gerekçeler olarak bu iki Yasa maddesine, daha önceki girişimlere ve uluslararası örgütlerin koydukları güncel standartlara gönderme yapılmasını ve fazla ayrıntıya girilmemesini önerdi.

CENGİZKAN, Prof.Dr. Berköz'ün önerisini, gerekçelerin ekte yer alması yerine, özetlenerek ana metne koyulması biçiminde yorumladı.

Prof.Dr. BERKÖZ, yan dalda altı ders alınması gibi ODTÜ'ye özel olan ve her üniversite tarafından farklı şekilde düzenlenebilecek, beş yıllık eğitime geçiş süreci, kapsam, öğretim süresi, değerlendirme esasları gibi konuların metnin dışında bırakılmasını, ancak MOBBİG IV Toplantısı'nın sağladığı ortak çalışma ortamından yararlanarak tartışılmasını önerdi.

Prof.Dr. TEYMUR, Prof.Dr. Berköz'ün ilk oturumda değindiği, "bir alanda öğretim yapan bölümlerin ortak görüşlerine göre eğitim süresinin Üniversitelerarası Kurul tarafından belirlenmesi"ni öngören mevzuat hükmünün aslında MOBBİG Toplantısı'nı meşrulaştırdığını belirterek, Yasa'da ne şekilde ifade bulunduğunu sordu.

Prof.Dr. BERKÖZ, sözünü ettiği mevzuatın yanında bulunmadığını, ancak Üniversitelerarası Kurul'un zaten böylesi kurulların görüşlerine göre karar ürettiğini ve, biraz önce okuduğu Yüksek Öğretim Yasası'nın 5. Maddesi'nin C Fıkrası'na dayanarak, MOBBİG'in Türkiye'de mimarlık eğitiminin beş yıla çıkması konusunda ilke düzeyinde sağladığı görüş birliğinin Üniversitelerarası Kurul'a ve daha önce yapılan başvuruya destek sağladığını belirtti.

Prof.Dr. İNCEOĞLU, Cengizkan'ın kendisine, İTÜ'nün yapmış olduğu çalışmalar ışığında, gerekçeler kısmına ekler konusunda önerileri olup olmadığını sorması üzerine, Prof.Dr. Aksugür'ün önerisini desteklediğini belirterek, gerekçelerin ekte listelenmesi yerine, dört yıllık eğitimin sıkıntılarından doğan zorunluluğu ve dünya standartlarına uymak

gereğini de içerecek şekilde, çok sade olarak özetlenerek YÖK'e sunulacak metnin başına eklenmesini önerdi.

CENGİZKAN, tekrar beş yıllık eğitime geçişin süresi konusuna geri dönerek, bu konuda da bir karar üretilip, kararın YÖK'e sunulacak metne yansıtılmasını önerdi. "En fazla beş yıl" şeklinde bir ifadenin uygun olacağı yönünde görüş bildirdi.

ÖZER, aslında iki yılın geçiş için yeterli bir süre olduğunu ve Kıbrıs'daki üniversitelerin geçişi bu süre içinde gerçekleştirebileceklerini, ancak Türkiye koşullarında, özellikle bütçe sorunları düşünüldüğünde, belki beş ya da üç yıl ileri atmanın gerekebileceğini belirtti.

CENGİZKAN, Prof.Dr. Teymur'un daha önce anımsattığı, ODTÜ Rektörü ile yapılan bir görüşmede de gündeme gelen ve ODTÜ'nün de başvurusuna yansıttığı ek kadro ve bütçe taleplerinin, her ne kadar YÖK bunlara karşı çıkabilir gibi gözükse de, gerçekte beş yıllık eğitim uygulamasına geçildikten sonra dördüncü veya beşinci yılda karşılanması gerektiğini, geçiş sürecinin iki yılda tamamlanması durumunda, bunun altıncı yıl demek olacağını anımsattı. Geçiş süresi konusunda, "en az iki, en fazla beş yıl" içinde geçişin tamamlanmasının uygun olup olmadığını sordu.

Prof.Dr. TEYMUR'un da aralarında bulunduğu bir kaç kişi, alt sınırı belirtmenin gereksiz olduğunu söylediler.

CENGİZKAN, önerisini "en fazla beş yıl" biçiminde değiştirdi.

Prof.Dr. GÜNDÜZ, ek kadro ve bütçe konusunun YÖK'e sunulacak metnin en başında sunulan üç maddeden birisi olmasının ürktücü olabileceği yönündeki endişesini dile getirdi.

CENGİZKAN, taslak metindeki sertlikte olmamakla birlikte, ek kadro ve bütçe taleplerinin de YÖK'e sunulacak metinde yer almasında yarar gördüğünü belirtti.

Prof.Dr. GÜNDÜZ, bu görüşmede ağırlıklı olarak gerekçelerin vurgulandığını, Türkiye'de mimarlık eğitiminin beş yıla çıkması sağlandıktan sonra, gereğinin zaten yapılacağını belirtti.

Prof.Dr. TEYMUR, Prof.Dr. Gündüz'ün görüşünü destekleyerek, ek kadro ve bütçe taleplerinin en erken beş yıl sonra gündeme geleceğinin mimarlık eğitiminin beş yıla çıkmasının kaynak konuları düşünülmeden gündeme getirildiği yönünde bir eleştiriyi karşılaşırsa belirtilebileceğini söyledi. Bu konuyu hatırlatmanın iyi bir taktik olmadığını belirtti.

CENGİZKAN, bu yeni önerinin ışığında, YÖK Başkanlığı'na sunulacak madde sayısının ikiye indiğinin anlaşıldığını söyledi.

ÖZER, geçiş süresinin öğrenci seçme sınavları konusu ile de ilgili olduğunu anımsatarak, en erken iki yıl içinde beş yıllık eğitime geçme olanağı bulunduğunun belirtilmesini ve, bu gerekçe ile, iki yıl içinde seçme sınavlarında mimarlık okullarının ölçütleri doğrultusunda yapılacak değişikliğin tamamlanmasının talep edilmesini önerdi.

CENGİZKAN, böylesi bir talebin pek gerekli olmadığını, çünkü her yıl bütün bölümlerden kontenjan ve eğitim süresine ilişkin bilginin YÖK tarafından istendiğini, mimarlık eğitiminin beş yıl olması kararı çıktığında, her bölümün kendi geçiş programını bu bilgiler toplanırken belirtilebileceğini söyledi.

Prof.Dr. TEYMUR, taslak metnin ikinci maddedeki geçiş süresinin ileride saptanacağı ifadesinin "en fazla beş yıl içinde" şeklinde değiştirilmesini, birinci maddenin de Prof.Dr. İnceoğlu'nun da önerileri doğrultusunda, gerekçelerin özetlenmesi ile değiştirilmesini önerdi.

CENGİZKAN, gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra, bir de imza sirküleri eklenmesiyle, metnin tamam olacağını belirtti. Metni YÖK Başkanı Prof.Dr. Kemal Gürüz'e yazılı olarak sunmanın yanı sıra, randevu sırasında okumayı düşündüğünü, görüşmeye kalabalık bir grubun gideceğinin bilindiğini, bu görüşmeyi fırsat bilerek, YÖK Yasası'nın tanım ve kısıtlarından fazlasıyla etkilenen mimarlık eğitiminin kendine özgülüğüne ilişkin, yüksek lisans ve lisans üstü programların işletilmesi ve bunların organlarının yaratılmasına ilişkin sıkıntılar, tasarım alanına özgü enstitülerin oluşturulmasının yasa maddelerinden dayanak alınarak engellenmesi, terfi ve atamalar, tasarım stüdyolarının mühendislik alanlarının laboratuvar çalışmaları ile eşdeğer olmadığına benimsenmesi ve bununla bağlantılı ders saati ile ders saati ücretlerinin saptanması gibi bazı maddelere de değinilebileceğini söyledi ve öğle yemeği ile öğleden sonraki oturumda bu maddeler üzerinde görüşmeyi önerdi. Bir önceki gün, YÖK'de çeşitli etkin görevler üstlenmiş durumda bulunan, KTÜ Rektör Yardımcısı ve Mimarlık Bölüm Başkanı Prof.Dr. Zafer Ertürk ile yaptığı bir görüşmeden edindiği, MOBBİG IV Toplantısı'nda tasarım ve güzel sanatlar dallarındaki çalışmaların toplandığı bir enstitü kurulması yönünde bir fikirbirliği oluşması durumunda, Yasa'nın bile değiştirilebileceği izlenimini ve Prof.Dr. Ertürk'ün öğle arasında kendi görüşlerini faksla ileteceği bilgisini aktardı.

3. Oturum

2 Mayıs Cuma 1997, 13:30

CENGİZKAN, YÖK'e sunulacak metnin taslağının sabah oturumlarında belirtilen görüşler ışığında düzeltilmiş halinin dağıtılmakta olduğunu belirterek, önerileri sordu.

Metin katılımcılara okundu. Katılımcılardan gelen öneriler doğrultusunda YÖK Başkanlığı'na sunulmak üzere Ek 1'de yer alan metin ve ekleri hazırlandı. Metin, yine Ek 1'de listesi verilen Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları ve Temsilcileri tarafından imzalanarak, tüm MOBBİG IV katılımcılarının katıldığı toplantıda YÖK Başkanı Prof.Dr. Kemal Gürüz'e sunuldu.

4. Oturum

3 Mayıs 1997 Cumartesi, 9:30

CENGİZKAN, Bazı konuşmacıların saat 14:00'de ayrılmak durumunda olması nedeniyle, toplantıdan önce saptanan gündemdeki programın bu değişikliğe göre değiştirilmesini önererek, gündemde bulunan konular konusunda genel düşüncelerin paylaşılmasını, bundan sonraki adımlarda çeşitli konu paketlerinin açılmasının mümkün olabileceğini, bu maddelerden bir kısmının zaten '5 Yıllık Eğitim'le dolaylı ya da dolaysız olarak ilişkili olduğunu belirtti.

'Eşkredilendirme ve Yatay Geçiş' maddesi hakkında, 'yatay geçiş' konusunun daha önceki MOBBİG Toplantıları'nda da daha ikincil bir konu olarak kaldığını, yurtiçi ve yurtdışı 'eşkredilendirme'nin ise her zaman MOBBİG çerçevesinde çözüm üretilmesini beklen bir konu olacağını anımsattı. 'Mimarlık Eğitimi Alanındaki Yeni Program ve Ana Bilim Dalları' konusunda, bir yandan, bir gün önceki oturumlarda konuşulanların da ışığında, mimarlık eğitiminde ana bilim dallarının olanaksızlığı tartışmaları sürerken, bir yandan da henüz YÖK çerçevesinde tanım bulmamış Kentsel Tasarım, Peyzaj Mimarlığı gibi yeni ve kısmen varolan ana bilim dallarının ortak katkısını bekleyen ana bilim dalları kurulması konusunun görüşülebileceğini, değişik ana bilim dallarının ortak çalışması sonucunda başlatılacak yeni programların daha anlamlı olabileceğini belirtti. MOBBİG IV Toplantısı için hazırlanan daha önceki toplantıların özet dökümleri içinde, 'Giriş Sınavı' konusunda altı bölümün farklı görüşlerine yer

verildiğini, bu bölümlerden üç tanesinin uygulanmakta olan seçme sınavı puan türünün sürdürülmesini, diğer üçünün ise varolan sistemde bulunan ve/veya bulunmayan yeni ağırlıklar önerdiğini, bu arada kültür ve yetenek sınavı uygulanması ve 'Baraj Sınavı/Hazırlık Sınavı' konularının da gündeme geldiğini, ancak bu konudaki tüm tartışmaların henüz şekillenmemiş niyetlerden öteye gitmediğini anımsattı. Türkiye'de ve/veya Kıbrıs'da, kendi sistemleri ışığında farklı eğitim yöntemleri izleyen özel mimarlık okulları/vakıf üniversiteleri ile yeni kurulan mimarlık bölümlerinin, eğitim sistem ve olanaklarındaki farklılıklar yüzünden, hem öğretim kadroları hem de talepte bulunan öğrenciler bakımından yeni oluşumlara yol açacağı, bu nedenle de önümüzdeki yıllarda önemli bir sorun alanı oluşturacağı yönündeki tahminini aktardı. Yakın geçmişte çok yukarıdan inmesi bir biçimde gündeme gelen ve Üniversitelerarası Kurul kararına göre yüksek lisans programlarına girişte yüzde yirmi oranında etkili olacak 'Lisansüstü Eğitime Giriş Sınavı (LES Sınavı)' konusunda, ODTÜ Mimarlık Bölümü'nün taşıdığı, LES Sınavı'nda alınan puanın giriş sınavlarındaki yüzdesinin artırılarak bölümlerin kendi yüksek lisans ve doktora öğrencilerini seçmekte bir üst karar altına alınmaları endişesini ve sınavın şimdiki haliyle yeteneği, bilgiyi ve birikimi ölçmede yetersiz olduğu ancak zamanla daha yetkin bir hale getirilebileceği görüşünü aktardıktan sonra, sınavın çok sayıda başvuru alan ODTÜ Mühendislik Bölümleri'nce, onları büyük bir öğrenci seçme yükünden kurtardığı için, benimsendiğini, hatta ileride söz konusu bölümlerin böyle bir sınavdan yüzde yüz faydalanmayı seçebileceklerini anlattı. 'Türkiye'de mimarlık eğitimi alanını da ilgilendiren güncel uygulamalar' konusunda, MOBBİG'in bu tür yeni gündem maddelerinin hızla ve bir baskı grubu olarak üzerine gidilmesi için hazır bir platform sunduğunu belirtti. 'YÖK Yasa Tasarıkları', 'Taksim Camisi', 'Koruma Kurulları' ve 'MEGİP Projesi' konularındaki gelişmeler konusunda, tüm katılımcılara dağıtılan açış konuşması metninde de yer verdiği gözlem ve görüşlerini aktardıktan sonra, bu konularda tüm bölümlerin çok yönlü ve hızlı olarak bilgilendirilmesi ve görüş geliştirmesi gereğine işaret ederek, böylelikle mimarlık okullarının mimarlık mesleğinin daha iyi hale getirilmesi için bir yandan kadroları yetiştirirken, bir yandan da mesleğin uygulama ortamının daha nitelikli tutulmasına katkıda bulunmuş olacağını belirtti. Aksi halde, mimarlık mesleğinin uygulanamaz hale gelmesinden duyduğu endişeyi aktardı.

Prof.Dr. TEYMUR, kapsamlı toplantılar yapmanın gücü olduğu ve yazışmaların yavaşlığından hareketle, hızla gelişen ve mimarlık alanını ilgilendiren gündem maddeleri konusunda ortak tepkinin nasıl geliştirilebileceğini sordu.

CENGİZKAN, iletişim yöntemi olarak telefon ve faksın kullanılabilirliğini, gündemdeki konunun niteliğine göre de ortak basın açıklaması, basın duyurusu yapmak, duyurunun kendisini -örneğin Taksim Meydanı'nda yaparak- bir etkinliğe dönüştürmek, Ankara'da zaman zaman yapıldığı gibi gerektiğinde yargı ve yasama organlarında kulis etkinlikleri yürütmek, ilgili kurumlarla tekil ya da grup halinde iletişim kurmak, tüm üniversite senatolarının -Koruma Kurulları konusunda olduğu gibi- benzer kararlar üretmesini sağlamak gibi farklı sonuç arayışları olabileceğini söyledi.

Prof.Dr. İNCEOĞLU, günün çok yoğun temposunun içinde mimarlık alanını ilgilendiren güncel toplumsal olayların kolaylıkla atlanabildiğini, bu nedenle en önemlisinin iletişim ağının kurulması olduğunu belirtti ve MOBBİG Toplantıları için işletilen iletişim ağından güncel olaylar için de yararlanılmasını önerdi.

Prof.Dr. BERKÖZ, Bilkent Üniversitesi'nin üniversite elemanlarının iletişimi için bilgisayar ağında açtığı ve üniversite sorunları üzerinde yoğun tartışmaların sürdürüldüğü 'uniel' listesinin bir benzerinin ODTÜ ve/veya Mimar Sinan Üniversitesi'nde açılmasının fakstan da daha etkili ve hızlı iletişimi sağlayacağını söyledi. Tüm üniversitelerin bilgisayar ağına girip girmediğini sordu.

Prof.Dr. İNCEOĞLU, tüm üniversitelerin bilgisayar ağıyla iç içe yaşamakta olduğu sanmadığını belirterek, bu sağlanana kadar, yaygın olarak kullanılmakta olan faksın yenilenebileceğini söyledi.

Prof.Dr. UTKUTUĞ, Gazi Üniversitesi'nin ağa katıldığını, ancak haberleşme sorunları yaşadıklarını aktardı.

Prof. HYLAND, bilgisayar ağının Lefke Avrupa Üniversitesi'nde popüler olduğunu, ancak, Kıbrıs'daki iletişim olanaklarının sınırlılığı nedeniyle, henüz üniversitelerinin ağa bağlanamadığını belirtti.

Prof.Dr. BERKÖZ, daha verimli ve hızlı olan bilgisayar ağını kullanma olanağına sahip üniversitelerin kullanabileceğini, faksın da her zaman kullanılabilirliğini belirtti.

CENGİZKAN, gündeme geri dönerek, bir gün önce (2 Mayıs 1997) YÖK Başkanı Prof.Dr. Kemal Gürüz ile yapılan toplantının, akşam yemeğinde aldığı görüşlerin de ışığında, bir özetine geçti.

Kendisi, kişisel olarak, toplantının, Cumhurbaşkanı ile yapılanlar gibi, çok kısa sürmesini beklerken, Prof.Dr. Gürüz'ün iki buçuk saatten uzun bir süre, hemen her bölüm başkanından teker teker görüş almasının genel olarak olumlu bir durum olarak değerlendirildiğini aktardı. Buna rağmen, sürmekte olan bir işleyişin duraksadığı bir noktada bir hatırlatma yapmak üzere tasarlanan bu toplantıda, Prof.Dr. Gürüz'ün sanki mimarlık eğitiminin beş yıla çıkması konusu yeni açılyormuş gibi bir tavır sergilemesini ve beş yıllık eğitimin amaçları ve beklentileri, nasıl gerçekleştirileceği, toplam kredinin yurtdışı örnekleriyle karşılaştırılması, beş yıl içi eklemelenmenin nasıl olabileceği (3+2 yıl, 4+1 yıl, kesintisiz 5 yıl) gibi konularda herkesten adeta 'savunma istenmesi'ni yadırgadığını aktardı; tüm bu konularda kesin bilgi verilemeyeceğini, verilmesinin gerekmediğini ve verilmediğini anlattı. Toplantıdan edindiği bir başka olumlu izlenimin, Prof.Dr. Gürüz'ün tüm mimarlık okullarının MOBBİG gibi bir örgütlenmeye gitmesinden ve ortak bir çerçevede görüş birliğine ulaşmış olmasından etkilenmesi olduğunu, bunun Prof.Dr. Gürüz tarafından da tekrar tekrar vurgulandığını belirtti.

Prof.Dr. Gürüz tarafından sorulan bir başka sorunun, mimarlık eğitiminin beş yıla çıkmasının getireceği ek kaynak yükünün nasıl karşılanacağı olduğunu, bu sorun çerçevesinde YÖK Başkanı'nın bir 'arabulucu' tavrı benimsediğini, ancak, tartışma ilerledikçe, ek maddi kaynak talebi karşısına, adeta bir 'koz' gibi, 'gelişmiş' ve 'çeper' üniversiteler olarak ifade edilebilecek üniversiteler arasındaki dengenin genç bilim adamlarının yetiştikleri üniversitenin dışında kadroya alınması yolu ile sağlanması önerisini getirdiğini, bu konunun 1994 yılından beri ODTÜ Rektörlüğü tarafından da gündeme getirilmekte olduğunu belirterek, ileride bu önerinin çeşitli boyutlarıyla tartışılması gerektiğini söyledi. Prof.Dr. Gürüz'ün mimarlık okullarının, MOBBİG örgütlenmesinin varlığından da faydalanarak, bilim adamı değişimini çözen ve yeni bir kadrolaşma sistemi getiren, böylelikle hem 'inbreeding'i önleyecek, hem de ülke genelindeki nitelik yükselmesini sağlayacak bir girişimde bulunmalarının mümkün olup olamayacağı sorusu ve isteğinin de bu çerçevede değerlendirilebileceğini belirtti. Prof.Dr. Gürüz'ün aynı kapsamla dolaylı ilişkili olarak gündeme getirdiği diğer konuları, mimarlık

okullarının Mimarlar Odası ve -devlet kurumları ve/veya özel sektörde görev alan- uygulamacı mimarlar ile ilişki içinde, mimarlık mesleğinin eğitimi ile uygulanması arasında bir koşutluk arayışı içine girmesi ve MOBBİG katılımcılarının, beş yıllık mimarlık eğitimi program önerisini, bu üç-dört kaynağa dayanarak, çok net hale getirmesi yönündeki öneriler olarak özetledi; pek çok okulun zaten bu tür bir iletişim içinde bulunduğunu, ancak konunun Prof.Dr. Gürüz tarafından gündeme getirilmesini olumlu bulduğunu belirtti.

Yurtdışındaki iyi mimarlık okullarındaki durumun Prof.Dr. Gürüz tarafından sorulan diğer bir soru olduğunu belirterek, mimarlık eğitiminin beş yıla çıkması konusunda yapılan hazırlık çalışmaları sırasında gerek yurtiçi gerekse yurtdışı örnekler hakkında bilginin ve karşılaştırmalı çalışmanın zaten yapılmış olduğunu ve belge olarak evraklarda yer aldığını anımsattı. Yurtdışı örneklerden hareketle -belki biraz da yurtdışı örneklerle 'özenerek'- bir çalışma başlatılırken, örnek seçilen okulların içinde bulunduğu ortama da özenme yolunun seçilmesi, bu çerçevede Türkiye'de Mimarlık Meslek Yasası'nın bir an önce yürürlüğe girmesi ve mimarlık okulları mezunlarının uygulama yapacakları ortamın iyileştirilmesi gibi konuların da mimarlık okullarının gündemine girmesi gerektiği yönünde, Prof.Dr. Gürüz ile yapılan toplantı sırasında da bildirdiği, görüşünü yineledi.

'Giriş Sınavı' konusunun da, ODTÜ, DGSA, Mimar Sinan Üniversitesi ve İTÜ'de 1970'lere kadar uygulanan eski sınav sistemlerini anırtarak, Prof.Dr. Gürüz tarafından gündeme getirildiğini ve, eski sistemlerden farklı, ortak bir ek sınav uygulanmasının düşünüldüğü düşünülmemeyeceğinin sorulduğunu, ayrıca MOBBİG'in kendi kendisini eşkredilendirmesi yönünde bir soru ve isteğin dile getirildiğini anımsattı. YÖK'ün şimdiki yönetiminin bütün eğitim alanlarının birer değerlendirme jürisi oluşturarak kendi kendisini eşkredilendirmesini bir hedef olarak belirlediği ancak bugüne kadar bunun başlanmadığı yönünde oluşan ortak kanı ışığında, MOBBİG'in kendi kendisini eşkredilendirmesi önerisini, YÖK'ün merkezi bir birim olarak yapamadığını varolan böyle bir örgütlenmeye devretme ve, başarılı olunması durumunda, benzeri bir modeli diğer meslek ve bilim dallarına da yansıtırma çabası olarak yorumladı. MOBBİG'in bunu, kendi nesnesine aykırı olduğu için, yapmayacağı ve yapamayacağı kanısını aktardı.

Prof.Dr. Gürüz'ün "beş yıllık programın varolan sistem içinde, tezsiz yüksek lisans programı ile birleştirilerek, dört yılın üstüne bir yıllık yüksek lisans programını tamamlayanlara 'master' derecesi olmayan 'yüksek mimar' ünvanı verme" yoluyla gerçekleştirilip gerçekleştirilemeyeceğine yönelik sorusunu anlık bir düşünce olarak yorumladı.

Toplantı sonunda, Prof.Dr. Gürüz'ün, konuyu YÖK'ün komisyonları ile alt çalışma gruplarına götürdüğünde hızla anlaşılabilir nitelikte, beş yıllık mimarlık eğitimi çok net bir biçimde gerekçelendiren üç sayfalık bir açıklama metni ile metnin dünyadaki iyi mimarlık okullarını belli ilkelere göre karşılaştıran beş-altı sayfalık ekinin bir hafta-on gün gibi kısa bir süre içinde kendisine iletilmesini istediğini anımsattı. Olasılıkla YÖK yönetiminin dış baskılar altında kendi içinde çok rahat çalışamaması gibi değişik dengelerin de etkisiyle, görüşme sonrasında ortaya çıkan durumun çok umutlu olmadığı, ancak, en azından 1995 yılı Ocak ayında ODTÜ'nün başvurusunu izleyen hızlı gelişmelerin ardından yaşanan iki-üç aylık duraklamanın aşılmış olduğu yönünde bir umut taşıdığını, bunun da belki tek umut olduğunu belirterek konuşmasını tamamladı.

Prof.Dr. İNCEOĞLU, görüşmeyi daha olumlu değerlendirenlerden olduğunu belirterek, mimarlık okullarının da eğitimin beş yıla çıkarılması kararını konu ile ilgili pek çok soru üzerinde tartıştıktan ve yurtdışındaki beş yıllık eğitim veren iyi mimarlık okullarının eğitim amaç ve ilkeleri ile Türkiye okullarınıninkileri karşılaştırmak için kapsamlı araştırmaları komisyon çalışmaları yoluyla tamamladıktan sonra alabildiğini, hatta kendi okullarında kararın oybirliği ile değil, oy çokluğuyla alındığını anımsattı. Bir-iki kurumun eğitim sürelerini beş yıla çıkarma talepleri ve diğer kurumların genel anlamda destekleri önceden YÖK Başkanlığı'na iletilmiş olsa bile, YÖK Başkanı'nın, gerekçeleri tam netleşmeden, özellikle de Türkiye gibi ekonomisi son derece sıkıntı içinde bir ülkede, mimarlık eğitiminin beş yıla çıkarılmasına birden bire olumlu bakmasını zaten kişisel olarak beklemediğini söyledi. Bu durum ışığında, Prof.Dr. Gürüz'ün sorular yoluyla ilettiği endişeleri yerinde bulduğunu, ayrıca herkese tek tek ısrarlı sorular yönelterek gerekçeleri ve herkesin mimarlık eğitiminin beş yıla çıkmasını istediğinden emin olup olmadığını anlamaya çalışmasını olumlu bulduğunu açıkladı. Konunun MOBBİG kapsamında tartışıldığı oturumlarda da konunun -içerik kaygılarının sonucu ve göstergesi süre olduğu için- hep dönüp dolaşıp süreye dayandığını, beş yıl içinde neler yapılmasının düşünüldüğünün ise belki henüz yeterince

tartışılmadığını, öte yandan kapsama ve amaca ilişkin bilgilerin de YÖK Başkanı'na ortak ilkeler şeklinde iletilmesinde yarar gördüğünü belirtti. Kendi bölümlerindeki eğilimin, tüm programı stüdyo ağırlıklı tutarak, ders sayısını artırmadan, hatta belki azaltarak, öğrencilerin, öğretim üyelerinin vereceği temel genel bilgilerin ışığında ve yol göstericiliğinde seçmeli dersler alarak ve araştırmalar yaparak, ilgi duydukları ve yetenekli oldukları alanlarda kendilerini geliştirmelerini hedefleyen, kültürel ve üniversiter eğitim ağırlıklı bir yöneliş olduğunu açıkladı.

Öğretim elemanı sıkıntısı içinde bulunduklarını belirten okulların içinde bulundukları sorunların önemine değinerek, bir başka gözlem olarak, kimi öğrencilerin, tüm iyi niyet ve gayretlerine rağmen, uygulamada başarılı olacaklarından pek emin olunamadığını ve böyle öğrencilerin beşinci yıla devamında da pek yarar görmediklerini aktardı. 4+1 veya 3+2 gibi modellerin bu tür öğrencileri elemek için de bir yöntem olabileceğini, dört yıldan 'mimar', beş yıldan 'master' derecesi taşımayan 'yüksek mimar' olarak mezun olunabileceğini, ancak bu tür bir ayırımın Türkiye'nin kendi koşulları ışığında ortaya çıkan bir takkiye olduğunu, Avrupa Birliği ve UIA'nın standartlarında bu tür bir ayırımın yer alamayacağını belirtti. Uluslararası standartlara uyumun da amaçlanması durumunda, tek seçeneğin, Türkiye'deki tüm mimarlık okullarının hazırlıklarını tamamlayarak beş yıllık eğitime geçmesi olarak ortaya çıktığının altını çizdi. Her iki olasılığın da YÖK Başkanlığı'na sunulabileceğini belirtti. Beş öğretim elemanına sahip Süleyman Demirel Üniversitesi örneğinden hareketle, beş yıllık eğitime, başta eleman sayısındaki kısıtlılık gibi nedenlerle, geçme gücünün çeken okulların zaten dört yıllık eğitimde de zorlandığının, bu tür okulların altyapıları hazırlanmadan açılmış olmamalarının ne bu okulların mensuplarının, ne de diğer okulların suçu olmadığını ve bu tür sağlıklı ortamların genel mimarlık ortamına ve diğer üniversitelere de taşınmaması, sürdürülmemesi gerektiğinin YÖK Başkanlığı'na iletilmesini önerdi.

(Cengizkan'ın) Ulusal bir eşkredilendirme yapmanın MOBBİG tarafından üstlenilemeyeceği görüşünü destekleyerek, zaten kurulması düşünülen ulusal eşkredilendirme komitesi için isim ve çalışma yöntemi önerilerinin geliştirilmesi yönünde adımların hemen atılmasını ve YÖK Başkanlığı'nın bu konuda bilgilendirilmesini, ayrıca, 'doktora yapanın kendi kurumunda kalmaması' önerisi özelinde tartışılan kurumlararası etkileşim

ve ilişkiler konusunun da gündemde tutularak, bu öneriden daha sağlıklı seçeneklerin geliştirilmesini önerdi.

Prof.Dr. BERKÖZ, MOBBİG'in belli bir meslek alanında eğitim veren kurumların bölüm başkanlarının oluşturduğu ve YÖK'ün karşısına çıkan ilk enformel oluşum olduğunu, bunun gerek oluşumun kendisi gerekse YÖK açısından çok olumlu olduğunu vurguladı. Bu oluşumun beklentisinin, bir önceki günkü (2 Mayıs 1997) oturumda gündeme gelen 'çeşitli bilimsel ve teknolojik gelişmeler' gibi genel gerekçelerden daha çok, 'mimarlık eğitiminde uluslararası standartların belli bir süre öngörmesi karşısında, buna uymak' için YÖK'ün yeşil ışık yakması olduğunu belirterek, bu isteğin "Türkiye gerçeklerinde bu standartlara uygun eğitim yapmak mümkün değildir" gerekçesiyle geri çevrilmesini ters bulduğunu açıkladı. YÖK Başkanı'na iletilen bu istek karşısında, 'gerekçe ve kanıtlar', 'beş yıllık eğitime nasıl geçileceği'ni ve 'beş yıllık eğitime geçmekte ciddi sorunları olan kurumların durumlarının ne olacağı'nı sorgulayan üç soru sorulduğunu belirtti.

'Gerekçe ve kanıtlar' konusunda, incelenen yurtdışındaki iyi mimarlık okulları örneklerinin iyi bir eğitimin en az beş yılda gerçekleştirilebileceğini gösterdiğini, ancak, her ülkenin mimarlık eğitim programının o ülkedeki inşaat sektörünün özelliklerine ve mimarlardan beklentilerine göre biçimlendiğini, bu nedenle de eğitimle ilgili tartışmanın bağlamından bağımsız olarak sürdürülemeyeceğini belirtti. Bu saptamadan hareketle, öncelikli olarak yapılması gerekenin Türkiye'de bir mimardan ne tür hizmetler vermesi ve/veya neleri yapmaya yeterli olması gerektiğinin tanımlanması olduğunu söyleyerek, öğrencilerin nasıl yetişmeleri gerektiğinin bu tanıma göre belirlenmesi gerektiğini vurguladı. Türkiye'de mimarın yetki ve sorumluluklarının Mimarlar Odası'nın 1995 yılında ulusal düzeyde yayımladığı Mimarlık Hizmetleri Şartnamesi çıkana kadar resmen tanımlanmadığını anımsatarak, 'gerekçe ve kanıtlar'ın, yurtdışı örnekler yerine, Türkiye Mimarlar Odası'nın bu Şartname ile belirlediği mimarlık okulları mezunlarından beklentilerini esas alması gerektiğini söyledi. Mimarlık okullarının öncelikle bu Şartname hakkında görüş geliştirmesi gerektiğini, bunda da Şartname'yi 'hesaba katmamak', 'tümüyle benimsemek' ve 'kısmen benimseyip, değişiklik önerileri geliştirmek' gibi üç seçenek bulunduğunu söyledi. 'Kanıtlar'ın başında, Türkiye'de bir mimardan beklenen hizmetlerin neler olduğu konusunda üzerinde uzlaşılmış bir tanımın yer almasını -ve böylelikle bir 'program'

tanımı yapılmasını-, bu hizmetleri verecek mimarı yetiştirmek için gereken süreye -yani 'tasarım'a- bu tanımdan geçilmesini önerdi; böylesi bir yöntemi daha 'mimarca' bulduğunu belirtti.

'Beş yıllık eğitime nasıl geçileceği' tanımı altında içerilecek ders programlarının oluşturulması gibi konuların, gerek henüz üzerinde yeterince çalışılmamış olduğu, gerekse YÖK Başkanı başka bir disiplinden olduğu için, görüşülmediğini, görüşülmesinin de zaten olanaklı olmadığını anlattı. Bu soruya sağlıklı bir yanıt verilebilmesi için, Türkiye'deki genel akademik bilimsel örgütlenmenin irdelenmesi gerektiğini, 1930lu 1940lu yıllardan kalma ders ve makale adlarının hala ana bilim dalı olmayı sürdürmesi olarak saptadığı bir sorun alanını örneklerle açıklayarak, belirtti. Amerika Birleşik Devletleri'nde NAAB'ın önerdiği, 'sosyal bilimler', 'çevre', 'estetik', 'mimarlık felsefesi', 'yapım teknolojisi', 'iletişim', 'yönetim' gibi mimarların ana çalışma alanları çerçevesinde örgütlenmiş modelden hareketle, benzeri başlıkların Türkiye için de, mimarların ülkedeki uygulama ve görev alanlarının gerekleri ve Mimarlar Odası'nın tanımları çerçevesinde oluşturulması, ders programlarının da buna göre belirlenmesi gerektiğini söyledi. Sonuçta her mimarlık okulunun kendi eğitim programını kendisinin oluşturacak olmakla beraber, mimarlıkta akademik örgütlenme konusunun ancak MOBBİG gibi bir zeminde görüş alış veriş ile irdelenebileceğini vurguladı.

'Beş yıllık eğitime geçmekte ciddi sorunları olan kurumların durumlarının ne olacağı' konusunda, Prof.Dr. Teymur'un açıkladığı şekilde, politik kararlarla oluşturulan yeni mimarlık bölümlerinin sorunlarını çözenin, temel kaygısı akademik olan MOBBİG gibi bir oluşumun ilgi ve sorumluluk alanında bulunmadığını, ancak, YÖK Yasası'nın eğitim-öğretimde birlik ve eşitlik ilkesini vurgulayan bir gün önceki (2 Mayıs 1997) oturumda kendisi tarafından okunan maddesinin ışığında, ya tüm mimarlık okullarının, YÖK'le de birlikte düşünerek, çözüm önerileri geliştirmeleri, ya da söz konusu yasa maddesinin değiştirilmesi gerektiğini söyledi. Hemen önerebileceği bir çözüm bulunmadığını, ancak bu konudaki önerilerin de Mimarlar Odası'nın ulusal düzeyde gündeme getirdiği Mimarlık Hizmetleri Şartnamesi temelinde görüş geliştirilerek oluşturulması gerektiğini, bir seçeneğin böylesi bir şartnameye gerek olmadığı, her okulun öğrencilerini kendi öncelikleri doğrultusunda yetiştirmesi gerektiği görüşünün benimsenmesi olduğunu, şamamenin

kısmen benimsenip kısmen değiştirilip geliştirilmesi yönünde bir tavrın da olanaklı olabileceğini vurguladı.

Mimarlığın günümüzde kavuştuğu yeni bilimsel kimlik nedeniyle, mimarlık eğitiminin örgütlenmesinde ana bilim dalları konusunun en kısa zamanda ciddi olarak ele alınması gerektiği yolundaki görüşünü bir kez daha yineledi.

Prof.Dr. TEYMUR, Cengizkan, Prof.Dr. İnecoğlu ve Prof.Dr. Berköz'ün konuşmalarının, Prof.Dr. Kemal Gürüz ile yapılan görüşme sonrasında, mimarlık okullarının gündeminin Prof.Dr. Gürüz tarafından değiştirilip yeniden tanımlanmış olabileceğinden duyduğu endişeyi giderdiğini belirtti. Prof.Dr. Gürüz tarafından sorulan ve oturum başından beri özetlenen soruları 'yerinde bir hatırlatma' olarak yorumlayarak, tüm soruların ilgili olduğu 'içerik ve hedef' konusunda tüm mimarlık okullarının gerekli hazırlığı tamamlamamış olabileceği endişesini dile getirdi. Prof.Dr. Gürüz ile yapılan toplantıda, mimarlık disiplininin olmayan biri ile görüşülmekte olduğu için, açmak istemediği 'içerik ve hedefin nasıl gerçekleştirileceği' sorusunun, aslında, ayrıntıda, tasarımın ve diğer konuların neden hala geeleneksel yöntemlerle öğretildiği gibi, pek çok başka soru ile ilişkili olduğunu ve tüm bu konuların mimarlık okulları tarafından tartışılması gerektiğini belirtti. 'Beş yıllık eğitime geçmekte ciddi sorunları olan kurumların durumlarının ne olacağı' sorununa çözüm arayışlarına geçmeden önce, bu sorunun kimin sorunu olduğunun ilke düzeyinde karara bağlanması gerektiğini vurgulayarak, YÖK'ün, eğitim-öğretimde birlik ve eşitlik ilkesinden hareketle, tüm mimarlık okullarının beş yıllık eğitime geçememesi durumunda hiçbir okulun geçemeyeceği yönünde bir karar üretebileceğini, bunun da aslında herkesin 'aynı sandalda' olduğunu, sorunun herkesin sorunu olduğunu, bu nedenle de yöne, rotaya, hıza, kürek çekme stillerine birlikte karar verilip, yola dayanışma içinde hep birlikte devam edilmesi gerektiğini gösterdiğini belirtti. Sorunu herkesin ortak sorunu olarak görmeyip, çözüm üretmeyi hükümete, söz konusu okulların öğrenci ve öğretim görevlilerine bırakmanın bencil bir karar olacağını vurgulayarak, bu yönde bir ilke kararı alınmasının farklı bir davranış getireceğini söyledi. Sorunun ortak bir sorun olduğu yönünde ilke kararı aldıktan sonra, yapılacakların ilkinin, Prof.Dr. Berköz'ün de belirttiği gibi, hedeflerin koyulması olduğunu, bu aşamada da mimarlığın ve mimarlık eğitiminin hedefinin ne olduğu üzerine uzun tartışmalar yaparak 'tekerleği yeniden keşfetmek'

gerekmediğini, daha önce bu konularda yapılan tartışmaların okulların kataloglarına da yansıyan sonuç belgelerinden dünyadaki farklı ülke ve kültürlerde hedefin, hatta içerik ve yöntemlerin benzeştiği, farklılığın örgütlenmede, denetimde ve eşkredilendirmede ortaya çıktığının gözlemlendiğini, örneklerle göndermelerle, açıkladı. Bu gözlem ışığında, Mimarlar Odası'nın Mimarlık Hizmetleri Şartnamesi, Avrupa Birliği ve UIA'nın öncelikleri gibi sınırlı sayıda belgenin kısmen tamamlanan kısa irdelemesinin yeterli olacağını, bu çalışmanın ışığında Türkiye koşullarında mimarlık eğitiminin hedefleri, yöntemleri ve yaklaşımının tanımlanabileceğini, bu çözümleme sonunda mimarlık eğitiminin çok somut gerekçelerinin ortaya çıkması durumunda, YÖK karşısında mimarlık okullarının konumunun sağlıklı bir hale geleceğini belirtti. Bu tür bir ön çalışmanın ikinci ve eş derecede önemli bir sonucunun da beş yıllık eğitime geçmeye hazır olmayan okulların nerelerde hazır olmadıklarını göstermesi ve somut sorun tanımlarından çözüm üretimine geçişe olanak sağlaması olduğunu söyledi. Önerileri biraz geriye dönüşü gerektiriyorsa da, bu tür bir geriye dönüşü zararlı görmediğini belirtti.

Prof.Dr. BERKÖZ, Prof.Dr. Teymur'un son saptamasına katılarak, kendisinin, yalnızca hedefin değil, bunun öncesinde, bir mimarın neleri yapmaya yeterli olması gerektiği üzerinde bir fikir birliği oluşturulması gerektiğini söylediğini, bu konuda da yapı endüstrisinin Mimarlık Hizmetleri Şartnamesi'ne yansıyan beklentilerinin belirleyici olduğunu, dolayısıyla okullar arasında belirgin farklılıklar olmasının olanaklı olmadığını söyledi. Fransa, Japonya ve kendi okuduğu dönemdeki İTÜ'den örnekler vererek, mimarlardan hangi alanda hangi yetkinlikte olması beklendiğinden hareketle bu alanlardaki derslerin içeriğine karar verilmesi gerektiğini, Şartname tanımları içinde mimarların yapıların strüktürel tasarımını veya imar planları yapmalarının beklenmediği durumda, bu konulardan yalnızca haberdar olmalarını sağlayacak derslerin yeterli olacağı örneğini kullanarak, açıkladı.

Prof.Dr. UTKUTUĞ, Prof.Dr. Berköz'ün söylediklerine katılarak, ana bilim dallarının yeniden oluşturulması konusunun, özellikle akademik ünvan alma ve lisansüstü eğitim sonrasında öğretim üyesi olacak kişilerin yetiştirilmesi açısından önemine değindi; mimarlık eğitiminin sürekliliğini ve LES'in önemli bir adım olduğunu vurguladı. Prof.Dr. Kemal Gürüz'ün bir gün önce (2 Mayıs 1997) yapılan toplantıdaki tavrının genelde olumlu ve yapıcı olduğunu, ancak, beş yıllık eğitime geçmede sorunlar yaşayan

okulların durumuna çözüm önerisi olarak ortaya koyduğu, doktorasını bitirmiş öğretim elemanlarının kendi kurumunda kalmaması, beşinci yılın 'Tezsiz Yüksek Lisans' modeli ile birleştirilmesi gibi önerilerinde Erbakan'ın takiye kokan tavrını sezdiğini belirtti.

İlginc bir öneri olarak değerlendirdiği ikinci öneri konusunda Tezsiz Yüksek Lisans üzerinde tüm mimarlık okullarının henüz bir anlaşmaya varmadığını anımsatarak, dört yıllık kesintisiz eğitimin içinde de, kendi okullarında yapıldığı gibi, dersler ekleyip çıkararak, varolan derslerin isimlerini ve içeriklerini değiştirerek, seçmeli dersleri artırarak, ders sürelerini değiştirerek bazı çözüm arayışları içine girilmekte olduğunu, ancak, mimarlık eğitiminde en önemli noktanın tasarım stüdyoları olması nedeniyle, dört yıldan sonra tamamlanacak bir tezsiz yüksek lisans yılı modelinin sunduğu olanakların, özellikle beşinci yıldaki tasarım stüdyolarının nasıl çalışması gerektiği üzerinde düşünülerek, değerlendirilmesini önerdi.

'Doktorasını bitirmiş elemanların kendi kurumunda kalmaması önerisinin ise bir tehdit boyutu taşıdığına dikkati çekerek, böylesi bir uygulamanın Bilkent Üniversitesi'nde ve ODTÜ'nün İnşaat Mühendisliği dahil pek çok bölümünde benimsendiğini, Gazi Üniversitesi Rektörlüğü'nün sürdürmekte olduğu akademik yükseltmelerde aranan kriterlerle ilgili çalışmalarla da 'yardımcı doçent' kadrosuna atanabilmek için en az bir yıl kurum dışında görev almış olma zorunluluğunun getirilmeye çalışıldığını aktardı. Mimarlık eğitiminde, özellikle tasarım stüdyolarında eğitim modelinin 'usta-çırak' modeline benzediğini, bu sistem içinde 'kalfa' konumunu üstlenen yetişmiş doktoralı elemanların 'ustalar' (profesörler, doçentler, yardımcı doçentler) ile bir uyum içerisinde, belli bir söylem çerçevesinde bütünleşmiş olarak 'çıraklar'ın (öğrenciler) karşısına çıkıp, bir yandan bilgi aktarırken, bir yandan bir yöntemsel çerçevede sentez yapılmasını sağlamak gibi çok önemli bir görev üstlendiklerini, Prof.Dr. Gürüz'ün bu önerisi ile mimarlık okullarının 'kalfasız eğitim yapmaya' zorlandığını, bunun ise olanaklı olmadığını belirtti. Mimarlık okullarının sürekli kendi içinden beslendiği gözleminin yerinde ve doğru olmadığını kendi okulundaki kadroyu örnek vererek açıkladı. Böylesi bir zorunluluğun belirli bir hizmet tanımı üzerindeki görüş birliği çerçevesinde kuramsal içerikli derslerden oluşturulmuş bir programla eğitim veren kimya ve inşaat mühendisliği, hukuk, toplum bilimleri alanlarında uygulanabilir olduğunu, çünkü bu alanlardaki eğitimde

önemli olanın kuramsal derslerde aktarılan bilgi olduğunu, aktarmanın biçiminin bölüm tarafından denetlendiği koşulda, bilgiyi kimin aktardığının o kadar önemli olmadığını söyleyerek, mimarlık eğitimindeki tasarım stüdyolarının farklılığının altını çizdi.

LES'in mühendislik ve toplum bilimlerinde lisansüstü eğitime öğrenci, hatta araştırma görevlisi almada temel kural olarak benimsendiğini anımsatarak, sınavın ne sayısal ne de sözel bölümünün mimarlık alanı için seçme yapmaya uygun olduğunu belirtti. ÖYS'nin sayısal ve matematik puanı ile lisans programlarına gelen öğrencilerin zaten çizerek düşünmekte ve mimarlık okullarına uyumda büyük sorunlar yaşadıklarını anlatarak, dört yıl içinde mimarlığın farklı düşünme tarzının, mantığının ve yönteminin bir aşamaya kadar benimsetilebildiği öğrencileri, bu temel farklılık nedeniyle başarısız olmaları olası böyle bir sınava girmeye zorlamayı ve lisansüstü eğitime bu tür bir başlangıç yapmayı doğru bulmadığını belirtti. Çok güncel ve hemen uygulamasına geçilecek olan bu konuda çok kısa bir zaman içinde görüş geliştirilmesi gerektiğini vurguladı.

CENGİZKAN, ana gündem maddesi üzerinde yoğunlaşarak, tartışmaların beş yıllık mimarlık eğitimi üzerinde geliştirilmesini, diğer konulara not olarak değinilmesini önerdi.

CİVELEK, bazı mimarlık okulların beş yıllık eğitime geçmesi, bazılarının dört yılda kalması durumunda ortaya çıkacak gözden kaçmış görünen bir sorun olarak, beş yıllık eğitime geçemeyen okulların büyük olasılıkla lisansüstü program da açamayacaklarına, bu nedenle bu okulların mezunlarının beş yıllık eğitim veren okulların lisansüstü programlarına başvurmak durumunda kalacaklarına, bunun da, eğitimin denkliği sorunu çerçevesinde, beş yıllık eğitim veren okulların bu kişilere bir yıllık programlar açarak ek bir yük altına girmesi ve 4+1 yıl modelinin zorunlu hale gelmesi ile sonuçlanacağına dikkatleri çekti.

Prof.Dr. İNCEOĞLU, konuşmaların gidişinden, beş yıllık eğitime geçişin amaçları, yurtdışındaki iyi mimarlık okullarının özellikleri, genel çağdaş eğitimin ve kredili sistemin gerekleri, Türkiye'de mimarların uygulama ortamının koşulları, Mimarlık Hizmetleri Şartnamesi'nin getirdiği tanımlar, beş yıllık eğitim programının içeriği gibi konular sanki gözardı edilmiş, üzerinde henüz hiç düşünülmemiş konular varmış gibi bir hava sezdiğini, oysa tüm bu konuların İTÜ'de toplanan ilk MOBBİG'den başlayarak, kimileri genel çerçevede kalmakla birlikte, ele alındığını ve

çalışmaların toplantılarda yaygın olarak dağıtılan raporlarla sonuçlandırıldığını açıkladı. Yapılması eksik kaldığını düşündüğü tek şeyin tüm bu başlıkların irdelenerek, okulların ayrı ayrı duruşlarının ve ortak genel ilkelerinin saptanması olduğunu vurguladı. Bu eksikliğin bu zamana kadar oluşturulmuş belgelerden de yararlanılarak çok kısa zamanda tamamlanabileceğini, böylelikle YÖK Başkanlığı'nın talep ettiği belgenin de oluşturulmuş olacağını söyledi. Ortak ilkelerin bazılarının MOBBİG IV Toplantısında oluşturulmasını önererek, her konuda görüş birliğine ulaşmanın gerekmediğini, YÖK Başkanlığı'na görüş birliğine ulaşılan konuların iletilebileceğini, kapsamlı araştırmaların sonucunda ulaşılan ve mutlaka YÖK tarafından karara bağlanması gereken mimarlık eğitiminin beş yıla çıkması noktasının da bu ortak ilkeler arasında bulunduğunu belirtti. Civelek'in anımsatmasının yerinde olduğunu belirterek, özellikle bu tür olası sorunların ışığında, tüm okullarda beş yıllık eğitimin daha doğru görüldüğünü, ancak diğer seçeneklerin de, getirecekleri sorunlarla birlikte değerlendirilebileceğini söyledi.

Prof.Dr. NUMAN, Prof.Dr. İnceoğlu'nun konuşmasına tümüyle katıldığını belirtti.

Prof.Dr. GÜNDÜZ, YÖK Başkanı ile yapılan görüşmenin değerlendirmesine başlarken, Prof.Dr. Kemal Gürüz'ün üst düzey bir bürokrat olarak altında bulunduğu politik baskıların ilişkilerde de etkili olduğu, ancak Prof.Dr. Gürüz'ün kişiliğinden, rahatlık ve içtenliğinden kaynaklanan olumlu bir katkısının da bulunduğu, kendisine aktarılanları gerçekten dinlediği görüşünü aktardı. Prof.Dr. Gürüz'ün deneyimlerinden kaynaklanan, çeşitli kurumların bir araya geldiklerinde kendi çıkarları doğrultusunda bazı hedefleri dayattıkları yönündeki önyargısından kurtularak, Türkiye'de ilk defa bir meslek alanında eğitim veren kurumların temsilcilerinin böylesi bir amaç gütmeksizin bir araya gelmesinden duyduğu mutluluğu tekrar tekrar dile getirmesini olumlu olarak değerlendirdi. Mimarlık eğitiminin beş yıla çıkarılması konusunda Prof.Dr. Gürüz'ün kişisel olarak ikna olduğu, ancak konuyu üst makamlara karşı savunabilmek için güçlü kozlar sağlanmasını istediğini belirtti.

Şimdilik Türkiye'deki yetmiş kadar üniversitenin ondokuzunda mimarlık bölümü bulunduğunu, ancak bu sayının, mimarlık bölümünün uygulama alanından bir-iki kişi ile öğretim kadrosu oluşturulup bir-iki çizim masası bulunarak çok kolayca kurulabilen bir bölüm olması nedeniyle, hızla artabileceğini anımsatarak, MOBBİG'in bölüm temsilcilerinin bir

araya gelmesinden aldığı gücü Odalarla da işbirliği ile artırarak, yeni bölümlerin açılması, hatta hedeflenen eğitim düzeyini sağlayamayan bölümlerin kapatılması konularında bir denetim yetkisi talep etmesini önerdi. Beş yıllık eğitime geçiş konusunda da kararlı olunmasını ve, aynı işleyiş içinde, bundan sonra yeni okulların açılmasında denetleme yetkisi karşılığında, olanakları henüz bu geçişe elvermeyen okullara dört-beş yıl süreyle destek vermenin önerilebileceğini söyledi.

Bu sırada yapılan konuşmalardan, Ege Üniversitesi ile Niğde, Çanakkale ve Yozgat'ta kuruluş hazırlıkları tamamlanmış mimarlık bölümleri bulunduğu, hatta Yozgat'daki bölümün Kayseri'deki Erciyes Üniversitesi'ne bağlı olarak iki yıl önce öğretime başladığı anlaşıldı.

Prof.Dr. TÜRKÇÜ, halen YÖK'ün denetim yetkisi varken bunu kullanmadığını, mimarlık okullarının bölüm başkanlarının böyle bir denetimi nasıl yapacağını sordu.

Prof.Dr. NUMAN, hazır YÖK böyle bir talepte bulunmuşken, bir denetim örgütlenmesine gidilmesini önerdi.

Prof. HYLAND, Prof.Dr. Berköz'ün önerdiği gibi, yapı endüstrisinin gereksinimlerini mimarlık eğitimi ilgilendiren konularda yol gösterici ilkelerden biri olarak kabul etmenin 'arabayı atın önüne bağlamak' olacağını söyleyerek, tanımlanıp hizmet verilmesi gerekenin toplumun gereksinimleri olduğunu, yapı endüstrisinin de topluma hizmet vermesi gerektiğini belirtti. Bu yaklaşımın lisans eğitimin içeriğinin, amacının ve süresinin belirlenmesine de yardımcı olacağını söyledi.

LES'in kimin tarafından yapıldığını ve içeriğini sordu.

CENGİZKAN, Prof. Hyland'ın sorusu üzerine, LES'in Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından üniversitelerin tüm mezunlarına uygulandığını, G.R.E.'ye benzediğini, öğrencilerin genel kapasite ve durumunu belirlemeyi amaçlıyor gibi gözüktüğünü, ancak, incelenen örnek sorular ışığında, bu amaca ulaşmasının kuşku olduğunu ve G.R.E.'ye benzerliğinin çok yapay olduğunun gözlemlendiğini açıkladı. Beş-on yıl içinde sınavın oturması gibi bir olasılık bulunmakla birlikte, şimdilik, yerleşmiş olan seçme sistemini değiştirdiği için, bir yük olmaktan öteye gidemediğini söyledi. Sınavın lisansüstü eğitime öğrenci seçiminde şimdilik %20 etkisi olduğunu, ancak bu yüzdenin zaman içinde artacağından endişe duyulduğunu belirterek, mimarlık okulları özelinde, LES gündeme gelene kadar uygulanmakta olan, öğrencilerin bir yazılı sınavın ardından genel

bir görüşme ile seçildiği sistemden zaten hoşnut olduğunu, bu sistemin değiştirilmesinin istenmediğini belirtti.

Lisans eğitimi ile ilgili kararlarda yapı endüstrisinin gereksinimlerinin yol gösterici ilkelerden biri olmasının 'arabayı atın önüne bağlamak' olacağı yorumuna katılmadığını, çünkü yapı endüstrisinin mimarlık eğitimi veren kurumların destek aradığı, incelemek durumunda olduğu belki on alandan biri olduğunu, bu nedenle de kaygılanmaya gerek olmadığını söyledi.

Prof.Dr. BERKÖZ, 'yapı endüstrisi' diyerek 'mimarların içinde faaliyet gösterdiği uygulama alanını kastettiğini açıkladı. Mimarlık Hizmetleri Şartnamesi konusunda görüş geliştirilmesi gerektiği yönündeki düşüncesini yineledi.

Prof.Dr. AKSUGÜR, Prof.Dr. Berköz'ün açıklamasını daha genel kapsamlı olarak algıladığını belirterek, Mimarlık Hizmetleri Şartnamesi'nin, bir tek yapımcıların değil, kullanıcının, denetleyicinin, servis veren mimarın ekonomik, işlevsel ve yasal olarak haklarını denetlediğini, bu nedenle de Şartname'yi dikkate almadan, mimarlık okullarının yetiştirecekleri mimarların nasıl bir ortamda çalışacaklarının belirsiz olacağını ve bir kördüğüşü içine gireceklerini söyledi. Kıbrıs'da Mimarlar Odası ile hangi derslerin zorunlu olması gerektiği konusunda bir çalışmanın başlatıldığını ve sürdürüldüğünü açıkladı.

YÖK Başkanı ile yapılan görüşme hakkında Prof.Dr. Gündüz'ün görüşlerini paylaşarak, Prof.Dr. Gürüz'ün mimarlık eğitiminin beş yıla çıkması konusunda kişi olarak ikna olmuş görüldüğünü, görüştüğü bölüm başkanlarını kendisiyle birlikte karar verecek kişileri ikna edecek güçlü savlar elde etmek için sorguladığını belirtti.

4+1 yıl veya 3+2 yıl şeklinde kademelenecek bir model önerisinin, Prof.Dr. Gürüz tarafından bu niyetle gündeme getirilmemiş olsa da, 'tekniker' türü ara teknik elemanların yerlerini mühendislere bıraktığı Türkiye uygulama koşullarında, 'mimar-yüksek mimar' gibi bir ayrıma gitmenin mimarlık okulları için bir 'tuzak' olabileceğini belirterek, tek seçeneğin ya dört ya beş yıl eğitim üzerinde uzlaşmak olduğunu vurguladı. Tüm üniversitelerin lisansüstü eğitim vermesi gibi bir zorunluluk bulunmadığını, kendi eğilimleri doğrultusunda kimi kurumların eğitim, kimilerinin eğitim ve araştırma, kimilerinin de eğitim, araştırma ve toplumsal danışmanlık hizmetleri vermeyi benimseyebileceğini, bu çerçevede lisansüstü eğitimi bazı yerleşmiş üniversitelerin verip, kendi

kurumlarının gereksinim duyduğu sayıdan fazla öğrenci alarak, aynı zamanda da diğer kurumlara eleman yetiştirme görevini üstlenebileceğini söyledi. Prof.Dr. Teymur'un sorduğu, herkesin aynı kayıta olup olmadığı sorusunu çok yerinde bularak, ortaya çıkan mimarlık ürünlerinin ulusal ve uluslararası ortamda nitelik değerlendirmesinin tüm mimarlık ortamını ilgilendirdiğini, bu sınırlar içinde mimarlık mesleği ve uygulamasının bir bütün olduğunu, mimarlık okullarının eşkredilendirilmesi ve sıraya sokulması gibi uygulamaların bu nedenle gerekli olduğunu, bunun da, hukuk ya da tıp gibi farklı alanlardan kişiler tarafından üstten yapılması yerine, mutlaka mimarların kendileri tarafından yapılması gerektiğini söyledi.

Y.Doç.Dr. KARA, Prof.Dr. Teymur'un 'sandal' analojisinden hareketle, mimarlık okullarını, yetişkin, genç, çocuk ve daha yeni yürümeye başlamış bebek fertlerden oluşan bir aileye benzetti; yirmiyedi yıl önce kurulmuş olmakla birlikte Selçuk Üniversitesi'nin hala kendisini yaşatır hale gelemediğini anlatarak, 'büyük'lerin yürümeye yeni başlamış Anadolu Üniversiteleri'nin mimarlık okullarının elinden tutmasını istedi. MOBBİG Toplantıları'nda bu anlamda somut kararlar alınmasını ve bu kararlar gereği, küçük büyük tüm mimarlık okullarının üzerlerine düşeni yapmalarını beklediğini söyledi. Prof.Dr. Teşymur ve Prof.Dr. Aksugür'ün konuşmalarının da bu yönde olduğunu anımsattı.

Prof.Dr. Utkuğ'ün tüm yetişmiş doktoralı elemanların kurumlarının dışında görev almalarının zorunlu hale getirilmesi durumunda 'kalfasız stüdyo eğitiminin sürdürülemeyeceği' gerekçesiyle karşı çıkışı konusunda, bir-iki elemanını kurum dışına göndermenin hiçbir kurumda sorun yaratmayacağını, İstanbul gibi yerleşmiş mimarlık okullarının bulunduğu büyükşehirlerde yeni açılan Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü gibi kurumların, varolan okulların öğretim kadrolarından yararlanma olanakları bulunduğu için, fazla sıkıntı çekmediklerini, Niğde, Isparta gibi yerlerdeki bu tür bir olanaktan uzak okullara da benzeri bir yardımın, biraz özveri ile, yapılması gerektiğini söyledi. Bundan sonra yeni mimarlık okulu açılması durumunda ise, MOBBİG kurulundan onay alınması ve kurulun mimarlık okullarının denetimi yetkisi kullanması önerilerini destekledi. YÖK Başkanı'nın istediğinin de bu olduğunu belirtti. Böylesi bir örgütlenme tamamlandıktan sonra, Türkiye'de mimarlık eğitiminin beş yıla çıkması, ana bilim dallarının yeniden düzenlenmesi gibi tüm konularda başarılı olunacağını söyledi.

CENGİZKAN, Prof.Dr. Utkuğ'ün konuşmasını, yetişmiş doktoralı elemanların kurumlarının dışında görev alması olanağına değil, mimarlık eğitiminde -tıpkı mühendislik eğitiminde olduğu gibi- kalfalara gerek olmadığını dayatılmasına karşı çıkış olarak yorumlayarak, sorun olanın, bazı kurumlarda hiç 'kalfa' kalmamasının baskı unsuru olarak dayatılması olduğunu, herkesin 'aile içi paylaşım'dan yana olduğunu söyledi. MOBBİG'in, bir karar organı olarak, kendi eğitim süreçleri, kadroları, hatta, Prof.Dr. Aksugür'ün önerdiği gibi, kendi eşkredilendirmesi ve yeni bölümlerin açılıp açılmaması gibi konularda karar üretmesi beklendiği durumda, mimarlık eğitiminin altyapısı olan öğretim kadrosunun oluşumu konusunda da biraz daha yetki sahibi olması gerektiği yönünde görüş bildirdi. Amacın kadro çeşitliliği yaratmak, sürdürmek ya da ülke kaynakları açısından zarara yol açacak adımlar atmak olmadığını ekledi. Prof.Dr. Utkuğ'ün endişesini, 'ustalar' ve 'çıraklar'dan oluşan bir bölümün, ustaların terfi etmesi veya çırakların kalfalığa yükselmesi/yükselememesi gibi bir durumda, 'öleceği' biçiminde yorumladı.

5. Oturum

3 Mayıs 1997 Cumartesi, 11:15

CENGİZKAN, bir önceki oturumda değinilen 'Koruma Kurulları' konusunda Yıldız Teknik Üniversitesi Senatosu'nun, İTÜ'nün ve ODTÜ'den dört öğretim üyesinin görüşünün, ayrıca ODTÜ Mimarlık Bölümü'nün LES konusunda bütün Fakülte'ce paylaşılan görüşünün, bilgilendirme için dağıtıldığını açıkladı. Bir sonraki MOBBİG Toplantısı'nın nerede yapılacağı konusundaki önerileri sordu.

Prof.Dr. İNCEOĞLU, KTÜ'den yazılı olarak gelen evsahipliği önerisini anımsattı.

CENGİZKAN, başka öneri yapılmadığı için, MOBBİG V'in Eylül veya Ekim ayında, bazı temaların kurulabilmesi için bir günü hafta içi, bir günü haftasonu olacak şekilde, yine cuma-cumartesi günlerini kapsayacak iki günlük bir toplantı olarak KTÜ'de yapılacağını, pazar gününün de, KTÜ'nün önerileri doğrultusunda, KTÜ'nün otuzyedinci yılı kutlamalarına katılmak üzere ayrılabilceğini, ayrıntıların ODTÜ ve KTÜ Sekreteriyaları tarafından kararlaştırılacağını açıkladı.

ÖZER, KTÜ'den gelen yazıda, 'Özel Üniversiteler ve Yeni Bölümler' başlığı altında yer alan "Biz genel olarak özel üniversiteleri

desteklemekteyiz. Ancak KKTC'de yaşanan bazı örnekler özer üniversiteler açısından kötü örnek olmaktadır. Bu konuda özen gösterilmesi gerekir." ifadesinin kendisini rahatsız ettiğini söyleyerek, bu nun Kıbrıs Üniversiteleri tarafından kınanmasını, hatta KTÜ'de yapılacak toplantıya gidilmemesini önerdi.

Prof.Dr. NUMAN, bazı üniversitelerin denkliği sorunlarının Kıbrıs'da da gündeme geldiğini anımsatarak, her ne kadar KTÜ'nün metnindeki ifade uygunsuz ise de, MOBBİG Toplantısı'na katılmamak yerine, bu tür sorunları o zeminde oturup tartışmak gerektiğini söyledi.

Prof.Dr. AKSUGÜR, protesto ederek ilişkiyi koparmak yerine, yazıyı kaleme alan kişi tarafından bir hata yapıldığının kabul edilmesinin daha iyi olabileceğini, sorunu büyütmemek ve özel herhangi bir kurum kastediliyor gibi algılamamak gerektiğini söyledi.

Prof.Dr. NUMAN, Prof.Dr. Aksugür'ün belirttiği son noktadan hareketle, kişisel olarak da tanıdığı Prof.Dr. Zafer Ertürk'ün bu tür bir ifadeyi herhangi bir kasıtlı kaleme alacağını sanmadığını söyledi.

ÖZER, MOBBİG Toplantılarına büyük özveri ile, alınacak tüm kararları desteklemek ve uygulamak üzere katılan Kıbrıs Üniversiteleri için kullanılan bu tür bir ifade üzerine bir uyarı yapılmasını MOBBİG'den istedi.

Prof.Dr. AKSUGÜR, CENGİZKAN, ve Y. Doç.Dr. KARA, araya girerek, bu tür bir tartışmanın Prof.Dr. Ertürk'ün bulunduğu bir ortamda daha anlamlı olabileceğini belirttiler.

ÖZER, Kıbrıs Üniversiteleri'ni 'ikinci sınıf vatandaş' konumuna düşüren bu tür bir ayrımın yapılmaması konusunda görüş birliğine ulaşılması gerektiğini söyledi.

CENGİZKAN, MOBBİG IV'ün en olumlu yönlerinin Grup'un kendi içindeki bütünlüğünün sağlanması ve yapılan tüm MOBBİG Toplantıları içinde katılımın en yüksek noktaya eriştiği toplantı olması olduğunu anımsatarak, bundan sonraki toplantılarda daha fazla katılım ve daha fazla ortak noktalar peşinde gidileceğine, bu nedenle de, olasılıkla bir deyiş hatasından kaynaklanan bir sorunun, sorumlu kişinin yokluğunda bir yargıya vardırılmaması gerektiğine inandığını söyledi.

Prof.Dr. NUMAN, KTÜ'nün yazısında kullanılan söz konusu ifadenin Kıbrıs Üniversiteleri tarafından doğru bulunmadığının kayda geçirilmesini, ancak ifadeyi protesto etmek üzere toplantıya katılmamak gibi bir yolun seçilmemesini önerdi.

CENGİZKAN, bir sonraki MOBBİG Toplantısı'nın KTÜ'de yapılacağını kararlara geçirileceğini, ancak söz konusu ifade ile ilgili

kaygı ve eleştirilerin de ODTÜ Sekreteryası tarafından KTÜ'ye iletileceğini söyledi. Görüşlerini yazılı olarak ileten, ODTÜ Mimarlık Bölümü'nün önce dört, sonra beş yıllık programlarının hazırlanmasında çok emeği geçen Türel Saranlı'ya söz verdi.

SARANLI, program değişikliğinin gündeme gelmesinin arkasında yalnızca meslek becerileri ile ilgili beklentilere cevap verme temasının bulunmadığını, istihdam sorununun da eş derecede belirleyici olduğunu açıkladı. DPT'nin dağılmasıyla ortaya çıkan planlama boşluğu ortamında Türkiye'de mimar olarak yetişen kişilerin istihdamı ile ilgili büyük sorunların yaşandığını, artık üniversitelerin kontenjanlarının, Türkiye'nin önündeki beş veya üç yıl içinde kaç mimara gereksinim duyacağıyla ilişkili olarak değil, biraz siyasi ve propaganda boyutu da olan devamlı artması zorunlu sayılar olarak belirlendiğini, bu tür sorunlar karşısında, toplumsal sorumluluk bilinciyle, bir çözüm önerisi olarak, öğrencilerin, 'kapsamlı mimarlık' alanından çok, uzmanlaşmış uygulama konularında beceriler kazanmasının hedeflendiğini söyledi. Öğrencilerin lisans düzeyinde kazanmış oldukları beceriler nedeniyle mimarların da içine girdiği 'construction management', 'project management' gibi uzmanlık alanlarında öğrencilerin beklentilerini karşılayacak nitelikte yüksek lisans eğitimi vermenin güçlüğü'nün de ışığında, bu tür bir uzmanlaşmanın lisans eğitiminin sunduğu olanak seçenekleri haline getirmenin benimsendiğini söyledi. Türkiye'de mimarlık eğitiminin beş yıla çıkarılması tartışmasının yalnızca 'çok daha anlamlı bir meslek, beceri ve ehliyet' kavramlarına bağlı sürdürülüp, işin bu boyutun ihmal edildiği yönündeki izlenimini aktararak, YÖK'e sunulacak gerekçelerin bu boyutu da içerecek şekilde hazırlanmasını önerdi.

Her ne kadar diğer okullardan görüş almadan açılmışlarsa da, yeni açılan mimarlık okullarına sorunlarını çözmede destek vermenin, Prof.Dr. Teymur'un da söylediği gibi, tüm mimarlık okullarının sorumluluğu olduğunu, ancak, bu çerçevede, genç elemanların yeni kurulan üniversitelere gönderilmesine, gerek genç elemanlar için bir zorunlu hizmet ve cezalandırma anlamı taşıyacağı, gerekse yeni kurulan üniversitelerin sorunları henüz kendini yetiştirme aşamasındaki genç elemanlarla çözülemeyeceği için, taraftar olmadığını söyledi. Yeni açılan okullarda görev alması gerekenlerin ailevi problemlerini halletmiş, ekonomik durumu daha uygun ve eleman yetiştirme yetisine sahip olan, daha yaşlı ve deneyimli elemanlar olduğunu, bu tür kişilerin, belki kadroları saklı kalmak üzere, iki-üç yıllık sürelerle yeni kurulan

üniversitelere gidebileceklerini belirtti. YÖK Başkanı ile yapılan görüşmede bir tür 'şantaj' olarak gündeme getirilen, doktorasını tamamlamış genç elemanların kendi üniversiteleri dışında görev almasının zorunlu olmasını, bu nedenlerle, benimsemediğini açıkladı.

Yeni kurulan üniversitelere yapılabilecek bir başka yardımın, teknik altyapı konusunda olabileceğini, ABD'de olduğu gibi, tüm üniversitelerin tüm derslerini, görsel ve yazılı malzemesi ile birlikte, bilgisayar ağına girmesi durumunda, yeni kurulan üniversitelerin, öğretim elemanı bulmaktan çok daha kolay şekilde, büyük üniversitelerin sunduğu bilgi paketlerine ulaşabileceğini söyledi. Bu tür bir çözümün de, gerek yeni kurulan üniversitelerin talebi, gerekse bu tür bir hizmeti sunacak üniversitelerin baskısı şeklinde, YÖK'e iletilmesi gerektiğini söyledi.

Prof.Dr. BERKÖZ, Saranlı'nın açıkladığı noktalara katıldığını, öğrencilere kazandırılması gereken becerilerin mutlaka piyasadaki talebe göre şekillenmesi gerektiğini ve, Saranlı'nın da belirttiği gibi, Türkiye'de 'mimarî uzmanlık hizmetleri' olarak adlandırılabilir alanlarda bir talebin doğduğunu söyledi. Bu noktanın Mimarlar Odası tarafından atlandığını, Mimarlık Hizmetleri Şartnamesi'nde 'mimarî uzmanlık hizmetleri'nin tam tanımının yapılmadığını, 'diğer hizmetler' başlığı altında bir liste içinde verildiğini aktardı. 1991 yılında Mimarlar Odası'nın İstanbul'da yaptırdığı bir araştırmanın da, dörtüüz mimardan oluşan örnek grubun yalnızca %30.5'inin tasarım, %50.9'unun ise yönetsel hizmetlerde çalıştığını gösterdiğini açıklayarak, bu talebe yönelik bir uzmanlaşmaya gidilmek istenmesi durumunda, bir gün önceki oturumda Prof.Dr. Türkçü'nün de kısmen değindiği gibi, bunun lisans öğretiminden mi yoksa yüksek lisans mı ağırlıklı olarak başlatılacağı sorusunun yanıtlanması gerektiğini söyledi. Beş yıllık mimarlık eğitimi tartışmalarında daha çok alışlagelen, tasarım hizmetleri ağırlıklı, yönetsel hizmetlere ilişkisinde belli ölçülerde becerilere sahip lisans düzeyinde mimar yetiştirilmesi üzerinde durulduğunu, Türkiye'nin yüksek lisans düzeyinde ne gibi uzmanlaşma alanlarına gereksinim duyulacağının gündeme gelmesi gerektiğini, 'management' alanında çok büyük eleman gereksinimi bulunduğu halde, inşaat mühendisliği ve mimarlık fakültelerinin tasarım hizmetleri vermek üzere eleman yetiştirmeyi sürdürdüğü örneğini vererek, belirtti.

Bilgisayar ağıyla ilgili olarak, TÜBİTAK bünyesinde, gelişmekte olan üniversitelere bilgisayar donanımı sağlamak üzere 'ULAKBİM'in (Ulusal Akademik Bilgi İşlem Merkezi) kurulduğunu anımsatarak, gelişmekte olan

üniversitelerin bu tür olanaklardan yararlanması ile uzaktan eğitim kapsamında bazı katkıların sağlanabileceğini umduğunu anlattı.

ÖZER, toplumun yetişmiş insana olan gereksinimine ve istihdamına göre meslek adamı yetiştirmenin artık eskidiğini, artık tümüyle pazar ekonomisine göre ayarlanan insanın yetiştirilmesi gerektiğini, çünkü bilimin de, bir anlamda, pazarlanan bir konu haline geldiğini söyledi. Piyasa ekonomisi mantığında, yetiştirilen kişilerin pazarda -örneğin Avrupa Birliği'nde- değerlerini bulabilmeleri için çok daha bilgili, çok daha süslü, çok değişik bir karakter ve yapıda olmaları gerektiğini anlatarak, mimarlık okullarının YÖK Başkanı'yla yaptıkları görüşmedeki durumlarının 'inşaatını yetiştirememiş müteahhitin zaman istemesi'ne benzetti; dört yıl içinde meslek öğretimini tamamlayamayan bir eğitim kurumuna bir yıl daha süre verilmesinin bir gerekçesi olması gerektiğini, ancak bu gerekçe YÖK Başkanı tarafından sorulduğunda, kesin bir yanıt verilemediğini, çünkü gelişmekte olan üniversitelerin henüz programlarını oluşturmamış olduklarını açıkladı. İstenen bir yılın 'sindirme' için mi yoksa öğrenciyi mimarlığa ısındırmak için mi kullanılması gerektiğini sorarak, Türkiye koşullarında yaptığı gözlemlerden hareketle, ikinci seçenekten yana görüş bildirdi. Tasarımın tamamen psikolojik bir olay olduğunu, mimarların 1/50, 1/100, 1/500 düşünüp, 1/1 inşaa eden kişiler olduklarını, bunu başarabilmek için öğrencilere psikolojik hazırlık için zaman tanınması gerektiğini söyledi. Bazı öğrencilerin mekan kavramına bile güçlük çektikleri, şehrin belli bir noktasını tarif edemedikleri, bir mekan içinde yürüyemedikleri gözlemini aktararak, öğrencilerin ruhsal yapısını bunu başaracak şekilde geliştirmenin yöntemini bulmak gerektiğini belirtti.

CENGİZKAN, konuşmaya girerek, beş yılın iç örgürlenmesinin nasıl olacağı konusunun daha önceki Özer'in katılmadığı toplantılarda çok fazla konuşulduğunu belirtti. Özer'in geline nokta görmek için daha önceki toplantıların belgelerine ulaşmasını tavsiye ederek, Üniversitelerin iç örgütlenmeyi kendi gereksinimleri doğrultusunda yapabileceklerini ve üniversiteler arasında bazı farklılıklar olabileceğini vurguladı.

Prof.Dr. TÜRKÇÜ, Prof.Dr. Inceoğlu'nun da belirttiği gibi, tartışmaların bazı konular sanki daha önce hiç konuşulmamış gibi bir yön aldığını söyleyerek, tüm bu konuların kapatılarak, bir hafta-on gün içinde YÖK Başkanlığı'na iletilmesi beklenen yazı üzerinde çalışmayı, buna da YÖK Başkanı'nın sorduğu üç sorudan biri olan 'gerekçeler'den, ODTÜ'nün başvuru yazısında yer alan on maddeyi özetleyip eleyerek, başlamayı önerdi. YÖK Başkanlığı'nın beklediği, dünyadaki altı-yedi tane en iyi

mimarlık okulunun programlarının nasıl elde edilip YÖK'e gönderileceğinin de ikinci bir sorun olduğunu belirtti. Dört yıllık süreye eklenecek bir yılın 'ısındırma' için mi 'sindirme' için mi kullanılacağı gibi konularda tüm okulları bağlayıcı kararlar almak yerine, seçeneklerin tümünün sıralanıp, okullara seçme özgürlüğü verilmesini önerdi.

Prof.Dr. TEYMUR, konuşulmakta olan konuların zaten yakın geleceğin gündeminin parçası olduğunu, o kapsamda tartışılmasının daha yararlı olacağını belirterek, Prof.Dr. Türkçü'nün ilk önerisini destekledi. 'Gerekçeler'i açıklamak için, Türkiye bağlamında mimarlık hizmetlerinin, genel anlamıyla, niçin, nasıl ve kim için yapılması gerektiği ve bunun bilgi içeriği konusunda, Mimarlık Hizmetleri Şartnamesi, UIA'nın standartları gibi elde bulunan tüm belgelerden yararlanılarak, çok özlü bir metin üretilmesi gerektiğini, bunun birinci ev ödevi olduğunu söyledi. Bu görevi kimin üstleneceğini sordu.

Prof.Dr. UTKUTUĞ, Mimarlar Odası tarafından derlenen mimarlık eğitimiyle ilgili Gazi Üniversitesi'nde düzenlenen sempozyumun kitapçığında, Erkan Özkan'ın sunduğu, İTÜ Mimarlık Bölümü öğretim üyelerince hazırlanmış olan metinde, ABD, Kanada, İngiltere, İsviçre, Almanya okullarında -İtalya hariç- mimarlık eğitiminin kaç yıl olduğu, ne tür derslere ağırlık verildiği, kredi miktarları gibi tüm konularda bilgilerin derlenmiş şekilde var olduğunu, o metinden yararlanılabileceğini belirtti.

CENGİZKAN, bu oturumda yapılması gerekenin, YÖK'e sunulacak metni oluşturmak değil, eksiklerin saptanıp sağlanmaya çalışılması olduğunu, eksikler tamamlandıktan sonra ODTÜ Sekreteryası'nın metni derleyip üretebileceğini söyledi.

Prof.Dr. NUMAN, bazı üniversite ve kurumların bazı konularda derlenmiş bilgileri bulunduğunu, bunların özetlenerek yardımcı olmak üzere ODTÜ Sekreteryası'na iletilebileceğini söyledi. Bu doğrultuda, Kıbrıs Üniversiteleri'nin özel mimarlık okulları ve üniversiteler, Prof.Dr. Berköz'ün mesleki sorunlar ve bunun eğitime yansımaları, İTÜ ve Gazi Üniversitesi'nin de yurtdışındaki iyi mimarlık okulları üzerinde zaten varolan birikimleri temelinde görüş geliştirip ODTÜ'ye iletmelerini ve bu oturumda bu tür ana başlıkların ve kimlerin, en kısa zamanda ODTÜ'ye özet bir döküm iletmek üzere, bunlar üzerinde çalışmak istediklerinin belirlenmesini önerdi.

Prof.Dr. TEYMUR, 'kanıtlar ve gerekçeler' ana başlığının alt başlıklarını belirlemek gerekmediğini, çünkü kanıtlar ve gerekçelerin kendilerinin başlıkları içereceğini söyledi. Prof.Dr. Gürüz'ün, beş yıllık

mimarlık eğitimine geçişin gerekçeleri ile bağlantılı olarak, Türkiye'deki okullarda gözlenen ne tür eksikler nedeniyle mimarlık eğitiminin beş yıla çıkmasının istendiğini sorduğunu anımsatarak, eksiklerin beş yıllık mimarlık eğitime geçişin gerekçeleri hazırlanmadan mı, yoksa hazırlandıktan sonra o gerekçelere/kıstaslara göre mi belirlenmesi gerektiğini sordu.

Prof.Dr. BERKÖZ, ikinci seçeneğin, Türkiye'deki tüm mimarlık okullarının programı incelenecek olduğu için, vakit alacağını ve zor olduğunu söyledi.

Prof.Dr. TEYMUR, söz konusu incelemeyi her okul kendisi yapacağı için, böylesi bir seçeneğin de olanaklı olduğunu, ayrıca, Prof.Dr. Gürüz tarafından sorulan, Türkiye mimarlık okullarında 'construction management' öğretilip öğretilmediği kadar özele ve ayrıntıya inen soruların ışığında, eğitim süresinin uzatılmasının nedenleri konusunda, yöntem ve içerik açısından, aynı somutlukta bilgiler götürülmesi gerektiğini belirtti.

Prof.Dr. NUMAN, bir hafta-on günlük sürenin bu tür bir çalışma yapmak için çok kısa olduğunu söyledi.

Prof.Dr. TEYMUR, sürenin çok az olduğunu kabul etti.

ÖZER, bu tür bir derlemenin eksikliğinin mimarlık okullarını yine hazırlıksız konumda bırakacağını vurguladı.

CENGİZKAN, Özer'e katılmayarak, bir gün önce yapılan toplantıda da mimarlık okullarının hazırlıklı olduğunu, ancak o toplantıda bu tür konuların ayrıntısına girmenin uygun görülmediğini belirtti.

ÖZER, bir gün önce yapılan toplantıda da hazırlıkların açıklanması gerektiği yönünde görüş bildirerek, gelişmekte olan üniversitelerin program açısından deneyimli üniversitelerden daha geri durumda bulunduklarını, bu nedenle de Amerika'yı yeniden keşfetmek yerine deneyimli üniversitelerin hazırladıkları programları uygulamak durumunda olduklarını belirtti ve YÖK'e sunulacak metni Ankara'daki üniversitelerin toparlamasını önerdi.

Prof.Dr. İNCEOĞLU, MOBBİG IV'ü ODTÜ düzenlediği, ayrıca Ankara'da bulunması nedeniyle YÖK'le iletişim kolaylığından yararlanabileceği için, YÖK'e sunulacak özet raporu hazırlama işinin de ODTÜ tarafından üstlenilmesini istedi. Herkesin programı ile ilgili ayrıntılı çalışmalar yapması türü hazırlıkları toparlayıp YÖK'e sunulacak hale getirmenin ODTÜ Sekreteryası'nın bu kadar kısa bir süre içinde altından kalkamayacağı bir iş olacağını belirterek, her bölümün, beş yıllık eğitime

geçme konusundaki kendi gerekçelerini ve beş yılı ne şekilde değerlendireceği konusundaki kısa bir bilgiyi ODTÜ'ye fakslemasını önerdi. Bu iletişimin çok kısa bir zamanda tamamlanarak, ODTÜ'ye, gelen bilgileri inceledikten sonra görebileceği eksiklerin tamamlanması için ek bilgiler talep edebileceği bir süre bırakılması gerektiğini söyledi.

CENGİZKAN, YÖK'e sunulacak belgenin, tüm okullardan gelen katkıları değerlendirip herkesle paylaşarak, son haline getirilmesini ve, Ankara'da olduğu için, tekrar tüm bölümlerin onayı alındıktan sonra, belgenin YÖK'e sunulmasını ODTÜ'nün üstlenebileceğini söyledi. Bunun yapılabilmesi için, tüm okulların üç başlıkta görüş özeti göndermesi gerektiğini söyledi: Her bölümün mimarlık eğitiminin beş yıla çıkmasını niçin istediği ve beş yılın -1+4 yıl, 4+1 yıl, ya da kesintisiz 5 yıl gibi- iç bölünmesi konusundaki eğilimi; mesleğin gerçekleştirilmesine ilişkin noktalar; bölümlerin ellerinde bulunan veya ulaşabilecekleri, yurtdışındaki iyi mimarlık okullarının programları. Son başlık altında, özellikle İsveç ve İtalya okulları konusundaki bilgi eksikliğinin bir an önce tamamlanması gerektiğini belirtti. Özetlediği bu 'yapılacak işler/görevler' listesinin ODTÜ tarafından 5 Mayıs 1997 Pazartesi günü bütün bölümlere fakslandığını ve 9 Mayıs 1997 cuma akşamına kadar yanıtların gönderilmesinin bekleneceğini, bir sonraki hafta içinde de ODTÜ Sekreteryası tarafından derlenecek bir taslak metnin tüm bölümlerin onayına sunulabileceğini söyledi.

Prof.Dr. BERKÖZ, bilgisayar ağında bulunan bir adresten yurtdışı üniversitelerin bazılarının çok ayrıntılı programlarının olduğunu, bazı örnekleri oradan bulmanın mümkün olduğunu belirtti.

CENGİZKAN, meslek uygulaması konusunda Prof.Dr. Berköz'ün sahip olduğu farklı metinleri paylaşmasını istedi. Ayrıca, bazı konuşmalardan, konunun 'YÖK'e karşı ödevi yapmak' şeklinde algılandığını anladığını ve bu duruşu benimsemediğini belirterek, eğitim süresini beş yıla çıkarmayı mimarlık okullarının kendilerinin istediğini, bunun mimarlık okullarının önüne konmuş bir ödev olmadığını anımsattı. Bu konunun bundan sonraki her görüşmede vurgulanmasını istedi. Eğitimin beş yıla çıkması isteğinin, dört yıllık eğitimde eksikler olduğu için değil, tüm kurumların her zaman içinde bulunduğu iyileştirme çabası doğrultusunda gündeme geldiğini söyleyerek, konunun 'dört yılda gerçekleştirilemediği için beş yıla geçme istediği' olarak sunulmamasını istedi. MOBBİG IV'ün önemli sonuçlarından biri olarak, İTÜ'deki ilk toplantıda dile getirilen, MOBBİG'in bir karar organı ve güç grubuna,

özellikle de yeni üniversitelerin mimarlık bölümlerinin kurulmasında resmi olmayan onayı alınan bir oluşuma dönüşmesi yolunda önemli adımlar atıldığını söyledi. YÖK'le iletişimin, bundan sonra, MOBBİG'in kendi iç gereksinimlerini saptayarak, örneğin bilgisayar ağının tüm mimarlık bölümlerinde eğitim amaçlı kullanılmak üzere kurulması türü projeler ve paketler halinme dönüştürülmesi yoluyla kurulabileceğini söyleyerek, üst kurumların da bu tür yapılabilir adımları içeren projelere gereksinim duyabileceği, üst kurumlarla ilişki kurarken bazı konuların yasalarla da tanımlandığı gibi, zaten kurumun sorumluluğunda olduğunun varsayılmayıp, karşılıklı hatırlatma sürecinin sürekli canlı tutulması gerektiği yönünde görüş bildirdi.

MOBBİG üyeliğinin, dernek üyeliği gibi, resmi olmayan bir kurumun üyeliği olarak algılanması ve, iletişim sürekliliğinin sağlanması açısından, görev süreleri biten bölüm başkanlarının da katılımının sürmesi yönünde bir tavsiye kararını, MOBBİG IV'ün karar metinlerinde yer almak üzere, oylamaya sundu.

Prof.Dr. TEYMUR,, Prof.Dr. İNCEOĞLU, CENGİZKAN ve Prof.Dr. BERKÖZ arasında geçen konuşmalardan, Cengizkan ile Prof.Dr. İnCEOğlu'nun görev sürelerinin Ekim ayında bittiği, Mimar Sinan Üniversitesi'nde Mimarlık Bölümü Başkanı'nın yeni yenilendiği, bu bilgiler ışığında, MOBBİG V'in Ekim ayının ilk haftası içinde yapılması durumunda, herkesin katılabileceği anlaşıldı.

Prof.Dr. AKSUGÜR, bölüm başkanı değişiklikleri olamsı durumunda, MOBBİG Toplantıları'na eski ve yeni bölüm başkanlarının birlikte katılmasını önerdi.

Prof.Dr. TEYMUR, öneriyi destekledi.

Prof.Dr. TÜRKÇÜ, MOBBİG'in oluşturulduğu ilk toplantıda, mimarlık bölüm başkanları ile onların uygun göreceği temsilcilerin katılımının öngörüldüğünü anımsatarak, bu kararın birden fazla temsilci ile katılımı olanaklı kıldığını, bu durumun da Prof.Dr. Aksugür'ün önerisini zaten sağladığını belirtti.

Prof.Dr. İNCEOĞLU, Prof.Dr. Utkuğlu'nun endişelerini açıkladığı, YÖK Başkanı'nın doktorasını bitiren genç öğretim elemanlarının kurumu dışında görev almasının zorunlu hale getirilmesi ile ilgili önerilerin de YÖK'e sunulacak metinde yer alması gerektiğini söyledi. Tüm kurumların 'kan değişimi'nden yana olduklarını, ancak izlenen araştırma görevlisi politikasındaki yanlışlıklar nedeniyle, araştırma görevlilerinin öğretim yardımcılarına gereksinim duyulduğunda kendilerine ömür boyu öğretim

üyeliği vaadederek alınması yüzünden, bunun başaramadığını, ayrıca büyük üniversitelerin kadrolarının aşırı yüklendiğini anlattı. YÖK Başkanı'nın önerisi doğrultusunda, Tıp alanında olduğu gibi, öğretim yardımcılarını, doktora tezleri bittiği zaman kurumdan ayrılmak üzere almanın bir çözüm seçeneği olduğunu, yardımcı doçent kadrosundan başlayarak alınacak elemanların kalıcı olabileceğini söyledi. Sorunun bu hale gelmesinde, mimarlık eğitim kurumlarının da hatalı olduğunu belirtti.

Prof.Dr. NUMAN, büyük üniversitelerin alacağı, Prof.Dr. İncoğlu'nun örneklediği şekilde, ömür boyu kadro garantisi verilmemesi türü önlemlere ek olarak, küçük üniversitelerin de eleman çekebilmenin yollarını araması durumunda, sorunun çözüleceği yönündeki tahminini açıkladı. Aldığı tüm özendirici önlemlere rağmen, Doğu Akdeniz Üniversitesi'nin bu konuda zorlandığını belirtti.

CENGİZKAN, ODTÜ'de 1994 yılından beri özellikle Mühendislik Bölümleri'nde çok sert bir biçimde uygulanan bu yaptırımın yalnızca doktorasını bitirmiş, yeni uzmanlaşmış ve kariyerini yeni elde etmeye başlamış genç elemanlara uygulanıp, otuz yılı aşan uzun süreler boyunca aynı kurumda kadrolu kalan elemanların 'inbreeding' e olumlu/olumsuz katkılarının hiç sorgulanmamasının düşündürücü olduğunu belirterek, aynı kaygıyı tüm ünvan kademeleri için hissedip ona göre bir işleyiş tasarlamak ve, toplantı boyunca değişik kişiler tarafından gündeme getirildiği üzere, her kademeden yetişmiş elemanların gereksinim duyulan kurumlarda görev almasının sağlanması gerektiğini söyledi.

ÖZER, yörede yetişmiş, uygulamanın içinde deneyim kazanmış mimarları o yöredeki üniversiteye çekmek gibi yöresel çözüm önerilerin de olası olduğunu, ancak doktora yapma, serbest meslek yapmayı bırakma gibi zorunlulukların bu kapıyı kapattığını açıklayarak, gelişmiş üniversitelerin Anadolu'daki gelişmekte olan üniversitelere, Milli Eğitim Bakanlığı'nın her yıl sınav açarak yurtdışında yetiştirilmek üzere öğretim üyesi seçmesi benzeri bir olanak sunabileceklerini söyledi.

Prof.Dr. AKSUGÜR, Türkiye'de de Kıbrıs'da da, özellikle gelişmekte olan üniversitelerin piyasada çalışan mimarlardan yararlanmaya çalıştıklarını, ancak, deneyimlerinin ışığında, bu tür elemanların kuramsal ders vermeye alışık olmadıkları için hazırlık yapıp bu tür bir katkı yapmayı pek istemediklerini, küçük sınıflardaki öğrencilerden beklentileri yetişkin mimardan beklentileri gibi olduğu için eğitim açısından sakınca yarattığını, bu nedenle de katkılarının ancak öğrencinin kişiliğinin olduğu, profesyonel yardıma gereksinim duyduğu son yılda veya son projede

olduğunu söyledi. Türkiye koşullarında, örneğin İngiltere'de olduğu gibi, piyasada deneyimli kişilere akademik ünvanlar vererek, üniversitelere yarı zamanlı katkıları karşılığında tatmin olmalarını sağlamanın olanaklı olmadığını, bu tür ünvanların yalnızca tam zamanlı öğretim üyelerine verilebildiğini anımsatarak, piyasada çalışan mimarlardan ancak çok denetimli ve son sınıf projesinde 'danışman' düzeyinde katkı almanın olanaklı olduğuna dikkati çekti.

CENGİZKAN, ODTÜ'nün kendi içinde 'tarihi' bir toplantı olan MOBBİG IV Toplantısı'na evsahipliği etmekten büyük mutluluk duyduğunu belirterek, gelecek toplantının daha geniş katılımı ile gerçekleşmesi dilekleriyle toplantıyı kapattı.

Prof.Dr. İNCEOĞLU, ODTÜ'ye çok iyi düzenlenmiş zarif evsahipliği için teşekkür etti.

EK 1

**3 Mayıs 1997 Tarihinde Yapılan Görüşmede
YÖK Başkanı Prof.Dr. Kemal Gürüz'e Sunulan
Metin ve Ekleri**

Sayın Prof.Dr.Kemal GÜRÜZ
Yüksek Öğretim Kurulu Başkanı

2 Mayıs 1997

Türkiye Üniversitelerinde mimarlık eğitiminin iyileştirilmesi yönündeki çalışmalar çerçevesinde bir bölümümüzün hazırladığı öğrenim süresinin 4 yıldan 5 yıla çıkarılması isteği (a), YÖK Öğretim Kurulu Başkanlığı tarafından Üniversitelerarası Kurul'a gönderilmiş (b), Üniversitelerarası Kurul konunun görüşüldüğünü ve benimsenerek "Kurul Mevzuat Komisyonunca incelenmesine karar verildiğini" (c) YÖK'e 5.10.1995 tarihinde bildirmiştir. Durum 12.10.1995 tarihinde YÖK tarafından bir üniversitemize bildirilmiş idi (d).

Aradan geçen süre için Türkiye'deki Mimarlık Okulları, Bölüm Başkanları düzeyinde bir iletişim grubu oluşturarak (e) eğitimin süresinin yanısıra, diğer önemli sorunlarının da tartışılacağı ortak bir zemin yaratmanın yararlı olduğunu görmüşlerdir.

Bu arada, ilk başvuruyu yapan ODTÜ'nün yanısıra, İTÜ, Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimar Sinan Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi gibi kurumların da, eğitim süresinin 5 yıl olmasını benimsedikleri (f) anlaşılmıştır. Bu görüşler MOBBİG toplantılarında diğer bölüm-lerin katılımı ile tartışılarak, bir uygulama platformu oluşturulmuştur.

Beş yıllık eğitim konusunda Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde bugün (2 Mayıs 1997-Cuma) başlayan ve Türkiye'de Mimarlık Bölümleri'nin temsilcilerinin geniş katılımı ile yapılan MOBBİG 4 toplantısının ilk gününde:

- Günümüzde bilimsel ve teknolojik gelişmeleri karşılayacak, giderek karmaşıklaşan kentsel ve çevresel sorunları çözecek, daha derin ve zengin bir donanımına sahip mimar formasyonuna ulaşmak için, mevcut dört yıllık eğitim süresinin yeterli olmadığı;
- Bu duruma koşut olarak gerek esas açısından ve gerekse global ilişkiler çerçevesinde UIA, AT(g) ve ABD'de NAAB tarafından benimsenen Mimarlık Lisans programlarının, meslek derecesine (Professional Degree) yönelik alanlarının beş yıl olmasını zorunlu kılan nedenlerin Türkiye için de geçerli olduğu;

gerekçeleriyle, akademik, mesleki ve konjonktürel gelişmeler açısından mimarlık bölümlerinin lisans programlarının beş yıla çıkarılması konusunda ortak görüş birliğine varılmıştır.

Bu bağlamda MOBBİG 4 toplantısında:

1) Mimarlık Eğitiminin beş yıla çıkarılmasının, YÖK Yasası'nın 43. Maddesi'nin b) fıkrası (aynı meslek ve bilim dallarında eğitim-öğretim yapan üniversitelerde, eğitim-öğretim, method, kapsam, öğretim süresi ve yıl içindeki değerlendirme esasları bakımından eşdeğer olması ve öğrenimden sonra kazanılan unvanların aynı ve elde edilen hakların eşdeğer sayılması hususu Üniversitelerarası Kurul'un önerisi üzerine...Yüksek Öğretim Kurulu'nce düzenlenir)

ve 5. Madde'sinin c) fıkrası (Yükseköğretim kurumlarının özellikleri, eğitim-öğretim dalları ile amaçları gözönüne alınarak eğitim-öğretimde birlik sağlanır.) uyarınca Türkiye'deki mimarlık bölümlerinde ortak ve zorunlu bir uygulama olması;

2) Mevcut koşulları (derslik, laboratuvar gibi altyapı ve kadro) buna olanak vermeyen bölümlerin, YÖK Kararı'nın kesinleşmesinden sonra en çok 5 yıllık bir zaman dilimi içinde bu geçişi sağlamaları;

yönünde oybirliği ile karar alınmıştır.

Bu gerekçeler ışığında, toplantıda varılan yukarıdaki ortak görüşlerin tavsiye kararı niteliğinde, Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu (MOBBİG) olarak gereği için YÖK'e, iletilmesine karar verilmiştir.

Mimarlık Eğitimi'nin Türkiye'de dünya standartlarına göre hiç de azımsanmayacak bir düzeyde oluşunu bu yeni atılım için bir çıkış noktası olarak kabul ediyoruz.

Yukarıdaki bu gelişmeler çerçevesinde, bir an önce uygulamaya geçilebilmesi için, durumu değerlendirmelerinize sunarız.

Saygılarımızla,

Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları
İletişim Grubu (MOBBİG 4)

NOTLAR VE EKLER

- (a) ODTÜ'nün 30/01/1995 tarih ve B.30.2.ODT.0.00.00.01/190-95/200-1549 sayılı yazısı.
- (b) Ek 1) YÖK'ün 06/03/1995 tarih ve B.30.0.EÖB.0.00.00.03. 02.902-455-4118 sayılı yazısı.
- (c) Üniversitelerarası Kurul Başkanlığının 05/10/1995 tarih ve 95.84.36/B.31.0. ÜAK.01.1772 sayılı yazısı.
- (d) Ek 2) YÖK'ün 12/10/1995 tarih ve B.30.0.EÖB.0.00.00.03. 01.04-2146 sayılı yazısı.
- (e) Ek 3) MOBBİG Yönergesi.
- (f) Ek 4) MOBBİG Toplantıları Takvimi.
- (g) Avrupa Topluluğu, Mimarlık Eğitimi Danışma Komitesi Raporları,
III/F/5009/3/90-EN, Orig, Brussels, 31. 8.1990;
III/F/9125/3/89-EN, Orig, Brussels, 31. 8.1990;
III/F/5244/5/89-EN, Orig, Brussels, 31. 8.1990.
- (h) Ek 5) KTÜ Bölüm Başkanlığı görüşü (2 sayfa).

İMZA LİSTESİ

1. Prof.Dr. Erdal AKSUGÜR (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Uluslararası Amerikan Üniversitesi - GİRNE)
2. Öğr.Gör. Ali CENGİZKAN (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mimarlık Fakültesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi - ANKARA)
3. Doç.Dr. Kerim ÇINAR (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Selçuk Üniversitesi - KONYA)
4. Prof.Dr. Özer ERENMAN (Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi, Mimarlık Fakültesi, Mimar Sinan Üniversitesi - İSTANBUL)
yerine Prof.Dr. Sina BERKÖZ
5. Prof.Dr. Erkin ERTEN (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Çukurova Üniversitesi - ADANA)
6. Y.Doç.Dr. TÜRKAN GÖKSAL (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Anadolu Üniversitesi - ESKİŞEHİR)
7. Prof.Dr. Anthony HYLAND (Mimarlık Fakültesi Dekanı ve Mimarlık Bölüm Başkanı, Lefke Avrupa Üniversitesi - GEMİKONAĞI)
8. Prof.Dr. Mine İNCEOĞLU (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mimarlık Fakültesi, İstanbul Teknik Üniversitesi - İSTANBUL)
9. Y.Doç.Dr. Veli KARA (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Süleyman Demirel Üniversitesi - İSPARTA)
- 10.Dr. Türköz KOLOZALİ (Yakındoğu Üniversitesi - LEFKOŞA)
- 11.Prof.Dr. İbrahim NUMAN (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi - KIBRIS)
- 12.Doç.Dr. Sadun ÖZEL (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Osman Gazi Üniversitesi - ESKİŞEHİR)
- 13.Prof.Dr. Mesut ÖZDENİZ (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Dicle Üniversitesi - DİYARBAKIR)
- 14.Prof.Dr. Çetin TÜRKÇÜ (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mimarlık Fakültesi, Dokuz Eylül Üniversitesi - İZMİR)
- 15.Prof.Dr. Ziya UTKUTUĞ (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Gazi Üniversitesi - ANKARA)
- 16.Prof.Dr. Hüseyin YURTSEVER (Mimarlık Bölüm Başkanı, Mimarlık Fakültesi, Erciyes Üniversitesi, KAYSERİ)

yerine Yusuf CİVELEK

EK 1

YÜKSEĞÖRETİM KURULU
Sayı :
Konu : U.30.0.EOB.0.00.00.03-02.02 - 658
Lisans tamamlama programları

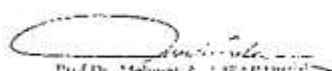
[69] 35 • 4113

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ MÜHÜRÜ

İLGİ: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Rektörlüğünden 09.11.1995 tarih U.30.2.ODT.0.00.02.01/190-95/200-1549 sayılı yazısı.

Bügi yazı ile Orta Doğu Teknik Üniversitemiz Mimari Fakültesi Mimarlık Bölümü Eğitim Komisyonunca hazırlanan "Beş Yıllık Mimarlık Lisans Programı"ndan belirsizlikte, Mimarlık Bölümü Lisans Programının beş yıla çıkarılması istenmektedir.

Buğilerinizi, konu ile ilgili olarak Kurulumuz görüşünüzle ilgili olarak rica ederim.

Prof.Dr. Mehmet A. AKAR
Başkan

EKLER:
Ek: 1 Yazı Örneği (13 sayfa)

DAĞITIM
Gereği
• OAK Başına

Pfj
• ODTÜ Üniv.Bak.Y.

006265-00-03-95

P.K. 028 Üsküdar - Ankara Tel:260 47 00 Telex:45020-t.k.-tr Telefon:260 47 00

EK 2

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI

Sayı : 8300 EOB 000 00.00-01 02 - 246
Konu : Öğretim Sıraları

12.10.95 - 20590

ORTADOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ FAKÜLTESİ UĞUR
ANKARA

1.01: a) 30/01/1995 tarih 8.30.0.00T.0.00.00/01/00 05200-1549 sayılı yazı ile
b) 05/03/1995 tarih 8.30.0.EOB.0.00.00.03 02 602-455-4116 sayılı yazı ile
c) Üniversitelerarası Kurul Başkanlığının 05/10/1995 tarih 05.04.35.13.21 5 UAK 01
1772 sayılı yazısı

İşi (a) yazısı ile Üniversitemiz Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümünün Öğretim
Kurulunun 4 üyesi ile görüşülmesi ve bu görüşme sonucunda bu yazıda Üniversitemiz
Kurul Başkanlığına iletilmek üzere bildirilmesi istenilmektedir, adı geçen Başkanlıkten alınan iş
(a) yazıda konunun 18/09/1995 tarihli toplantısında görüşüldüğü ve Üniversitemiz
mimarlık programının beş yıllık eğitimine göre düzenlenmesi, mezunların alması ve çalışma
yerlerinin gözetilmesinin barınacağına, bu bölgenin değerlendirilmesi, Üniversitemiz
Yürürlükte 32. maddesindeki toplama dışında değerlendirilmesi ve kurumun fakülte yönetimi
Üniversitemiz Kurul Mevzuatı Komisyonunca değerlendirilmesi kamu yararına
bildirilmektedir.

Bilgilerinize rica ederim.

İşi (c) yazısı ile ilgili olarak
Bilgiye Bilgiye Bilgiye
17.10.95

Prof. Dr. Mehmet A. İZMAİL-ÖZTEK
Başkanlık

1. Mimarlık
2. İktisadi ve İdari Bilimler
3. Güzel Sanatlar

12.10.95 - 20590

12.10.95

P.K. 938 Ümit - Ankara Tel: 256 47 00 Telex: 42033 - BSK Y Tel: 256 47 29

EK 3: MOBBİG YÖNERGESİ**MOBBİG****Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu**

Amaç: Mimarlık eğitimi yapan kurumlar arasında diyalog ortamının oluşturulması, iletişimin sağlanmasıdır.

Niteliği: Bir karar organı olmaktan çok, bir dayanışma organıdır.

Katılımcılar: Mimarlık Bölüm Başkanları ve/veya yardımcıları, veya önerilen temsilcilerdir.
Çeşitli konular için oluşturulan komisyonlar da toplantılara davet edilebilir.

Süresi: Yılda en az iki kez toplanır.

Yer: Her toplantı farklı bölümlerin evsahipliğinde yapılır.

Gündemin saptanması: Her toplantıda bir sonraki toplantının yeri ve gündemi belirlenir.

Sekreteryası: Toplantının yapıldığı bölüm tarafından yürütülür.
Toplantıda alınan kararlar o bölümün sekreteryası tarafından diğer bölümlere iletilir. Ayrıca, uygun görülen kişi ve kurumlara toplantı sonuçları bir rapor halinde ulaştırılır.

Başkan: Toplantının yapıldığı bölümün başkanı, toplantı başkanidir.

Etkinlikleri: Bülten, yurtdışı ilişkiler, yaz okulları.
Tüm bu etkinlikler için alt gruplar da oluşturulabilir.

EK 4: MOBBİG TOPLANTILARI TAKVİMİ**1. Toplantı**

15 Mart 1996, İSTANBUL

2. Toplantı

10 Mayıs 1996, İZMİR

3. Toplantı

8-9 Kasım 1996, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Magosa, KIBRIS

4. Toplantı

2-3 Mayıs 1997, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, ANKARA

EK 5: KTÜ BÖLÜM BAŞKANLIĞI GÖRÜŞÜ**5 YILLIK EĞİTİM**

Bölüm olarak 5 yıllık eğitim programını tümüyle desteklemekteyiz. Hazırlıklarımızı yapmış durumdayız. Kadro ve fiziksel altyapı olarak bu kararı uygulamak üzere imkanlarımız yeterli görülmektedir.

EK 2**KARAR****YÖK Başvuru Metni ve Ekleri**

MOBBIG IV

IV. Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu Toplantısı

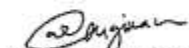
ODTÜ - Mimarlık Fakültesi - 2-3 Mayıs 1997 - ANKARA
Tel: (0312) 210 22 03 - Fax: (0312) 210 12 49
e-mail: ertu.oguz@odtu.edu.trSayın Prof.Dr.Zafer ERTÜRK
Mimarlık Bölümü Başkanı
Mühendislik Mimarlık Fakültesi
Karadeniz Teknik Üniversitesi
TRABZON

5 Mayıs 1997

Değerli Bölüm Başkanı,

2-3 Mayıs 1997 Cuma-Cumartesi günleri ODTÜ'de yaptığımız MOBBIG IV toplantısında alınan kararlar uyarınca, önümüzdeki onbeş gün içinde YÖK Başkanlığına sunulacak belgenin bölüm başkanlığınca hazırlanması gerekmektedir. Aşağıdaki bilgilerin ve belgelerin, 9 Mayıs 1997 Cuma akşamı elimizde olacak biçimde MOBBIG IV sekreteryasına fakslanması ya da APS ile gönderilmesini diler, katılımlarınız için teşekkür ederim.

Saygılarımla,

Öğr.Gör. Ali CENGİZKAN
Mimarlık Bölümü Başkanı

İSTENEN BİLGİ VE BELGELER:

1. İlgili bölümün beş yıllık mimarlık eğitimine geçme gerekçesi ve vurguları (hazır ise, beş yılın iç örgütlenmesi, etrafları)
2. Mimarlık mesleğinin uygulanmasında önemli gördüğünüz Mimarlar Odası kararı, tüzük ve yönetmelikler (madde olarak) konusunda yapılabilecekler ve uygulamacı mimarlar arasında yapılmış araştırma ve anket sonuçları (varsa; ulaşabileceğimiz kaynaklar, referanslar)
3. Yurt dışında iyi eğitim veren 5 yıllık mimarlık okullarının programları üzerine belge ve referanslar (ulaşabileceğimiz kaynaklar).

NOT: MOBBIG IV tutanak ve kararları, 19 Mayıs 1997 tarihinde başlayan hafta bölümlere ulaştırılacaktır.

Prof. Dr. Zafer ERTÜRK,
Değerli MOBBIG Üyeleri,
Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları,

3 Haziran 1997

2-3 Mayıs 1997 tarihlerinde Ankara'da yaptığımız MOBBIG IV toplantısında aldığımız kararlar uyarınca, ilişikte sunduğumuz kapalı yazısı çerçevesinde bu yazının ekleriyle birlikte YÖK Başkanlığına 4 Haziran 1997 Çarşamba günü başvurumuzu yapmış olacağız. Aldığımız duyumlara göre 'Mimarlık Eğitiminin 5 Yıla Çıkması' yolundaki düşüncelerimiz çok olumlu gelişmeler kaydetmiştir.

İlişikteki metni incelemenizi ve varsa değişiklik önerilerinizi, 3 Haziran 1997, Salı akşamına kadar (yarın) 0 312 210 12 49 no.lu faksınıza iletmenizi dilerim.

Saygılarımla,

Öğr.Gör. Ali CENGİZKAN
ODTÜ Mimarlık Bölümü Başkanı

NOT: MOBBIG IV tutanakları önümüzdeki 15 gün içinde üyelere ulaştırılacaktır.

Sayın Prof. Dr. Kemal Gürüz,
Yüksek Öğretim Kurulu Başkanı,

4 Haziran 1997

Türkiye üniversitelerinde mimarlık eğitiminin iyileştirilmesi çerçevesinde, sorunlarımıza toplu bir biçimde eğilebilmek için oluşturduğumuz Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu'nun (MOBBİG) Ankara'da yapılan 4. toplantısı sırasında (2-3 Mayıs 1997; ODTÜ), bizlere mimarlık eğitimin beş yıla çıkarılması konusundaki görüşlerimizi size sunma fırsatı vermişsiniz.

Uygun gördüğünüz ve emir verdiğiniz biçimde, "mimarlık eğitiminin beş yıla çıkarılması" isteğimizin gerekçeleri, dünyada beş yıllık program uygulayan belli başlı okullar ve bu konuya ilişkin geniş kaynakça, ilişkide ve eklerinde sunulmuştur.

Durumu gereği için saygılarımla bilgilerinize sunarım.

MOBBİG adına

MOBBİG IV toplantı başkanı olarak,

Öğr.Gör. Ali Cengizkan
ODTÜ Mimarlık Fakültesi
Mimarlık Bölümü Başkanı

A. GEREKÇE: TÜRKİYE'DE MİMARLIK EĞİTİMİNİN BEŞ YILA ÇIKARILMASININ OLUMLU BEKLENTİ VE GETİRİLERİ

1. Gerek Avrupa Topluluğu Mimarlık Eğitimi Danışma Komitesi Raporları, gerekse ABD'de mimarlık Lisans programlarının meslek derecesine (professional degree) yönelik alanlarının beş yıl olmasını zorunlu kılan nedenleri, esastan ve küresel bütünleşme ilişkileri çerçevesinde, Türkiye için de geçerlidir (Ek A2).

2. Amerika'da NAAB (National Architectural Accrediting Board) ve ACSA (American Collegiate Schools of Architecture) gibi iki mimarlık eğitimi değerlendirme birliği ve eşdeğerlik saptayıcı kurumunun, bu ülkede mimarlık meslek uygulaması beklentileri çerçevesinde mimarlık eğitimi için saptadıkları süre beş yıldır (Ek A3). Türkiye mimarlık okulları, kendi uygulama koşulları ve küresel eşdeğerlikleri çerçevesinde, uyum sağlamak durumundadırlar (Ek A4).

3. Mimarlık eğitimi gibi sanat, teknik ve toplumsal bilgi alanlarının bir bileşimini gerektiren bir konuda, öğrencilerin daha az sayıda dersi daha sindirerek, daha derinlemesine öğrenmesi, "öğrencinin öğrenmeyi öğrenmesi", eğitim süresinin daha uzun bir zamana yayılmasını gerekli kılmaktadır.

4. Öğrencinin bilgiye kendi araştırma ve çabalarıyla ulaşmayı öğrenmesi, içinde kendi ilgi ve yeteneklerini kendisinin keşfedeceği yeni kanalların açılmasını zorunlu kılmaktadır. Şu anda üniversiteden üniversiteye değişen seçmeli ders sayı ve oranları, eğitim süresinin beş yıla uzatılması ile toplam derslerin %25'i oranına çıkarılabilmektedir.

Mimarlık öğrencileri bu olanaklarla, kendi meslekleri içinde daha yetkin olabilmek için genel kültür, çevresel sosyal bilimler, ekoloji, mimarlık ve sanat tarihi, mesleki uygulama, kentsel tasarım, bilgisayar destekli tasarım, teknoloji ve taşıyıcı yapısal özellikler, yapı malzemeleri, tarihi çevrede koruma ve yeni düzenlemeler, 'construction management' ve benzeri ders gruplarına daha kolay ulaşarak, hem meslek derecesini aldıklarında daha donanımlı, geniş bilgili ve becerili olacaklar, hem de...

5. Yüksek lisans programlarının tezli ve tezsiz birimlerine önceden yönelmiş, yöneltilmiş olacaktırlar. Bu durumun ülkemizdeki mimarlık

meslek uygulamaları açısından çok olumlu katkılar getirmesi, beklenmelidir (Bakınız Ek A5, Ek A6 ve Ek A7).

6. Esnek bir yapıya kavuşan eğitim programlarının yabancı dille eğitim olanağını kolaylaştıracağı beklenmelidir. Daha da önemlisi, çoğunlukla çok disiplinli ortamları olanaklı kılan merkezi üniversitelerde açılmaya başlanan Yan Dal (minor degree) programlarından mimarlık öğrencileri de yararlanabileceklerdir. Bu durum, mesleki eğitimin olgunlaşması, çeşitlenmesi ve derinleşmesinin önkoşullarını hazırlayacaktır. (Şu anda Yan Dal programı olan üniversitelerde mimarlık öğrencileri, haftalık ders programlarının doluluğu nedeniyle dört yıllık eğitimde Yan Dal olanaklarından yararlanamamaktadırlar. Bu programlarda alınması zorunlu ek ders sayısı, minimum 6'dır.)

7. Yine bazı üniversitelerimizdeki Çift Ana Dal (double major) olanağı, yukarıdaki nedenlerle mimarlık öğrencilerince değerlendirilememekte, bir önemli fırsat kaçırılmaktadır. Bu programlarda alınması zorunlu ek ders sayısı minimum 12'dir.

8. Mimarlık eğitiminin 5 yıla çıkarılması, Çift Ana Dal ile iki diplomalı, iki meslekli hale gelen yeni meslek kimliklerini sağlamanın kapısını açması, Yan Dal programı ile çok disiplinli çalışmaya duyarlılık kazandırma olanaklarını yaratması nedeniyle, mimarlarımıza ve bu meslek alanımıza çok çeşitli avantajlar getirecektir.

9. Beş yıllık eğitim süresi, kendi iç bölünmesine-örgütlenmesine ilişkin kararlarla da eğitime çok olumlu ve önemli yeni açılımlar getirebilir:

- Birinci yılın, öğrencinin tasarım dünyası ve sözlüğü ile tanışmasına hasredilmesi olanaklıdır. Ortaöğretimin olumsuzluklarının giderilmesi böyle bir modelle sağlanabilir. (1-4)
- Öğrencinin mesleki gelişiminin son bir ölçümü, son yıl verilecek "kapsamlı bir diploma projesi" ile sağlanabilir. (4-1)
- Bazı Avrupa ve Amerika üniversitelerinde olduğu gibi, ilk üç yıl ile temel mimarlık eğitimi (ön lisans; B.Sc.), sonraki iki yılla da ilk meslek derecesi (lisans; B.Arch) verilebilir. (3-2)
- Yine bazı Avrupa ve Amerika üniversitelerinde de olduğu gibi, iki yıllık temel eğitim, bir yıllık okul dışı yönlendirilmiş mesleki uygulama deneyimi ve iki yıllık mesleki olgunluk eğitiminden oluşan bir program paketlemesi düşünülebilir. (2-1-2)

e. Yukarıdaki program seçenekleri artırılabilir gibi, mimarlık bölümlerinin insiyatifine bırakılarak, bölgesel ve kurumsal farklılıkların eğitime bir zenginlik olarak yansması da amaçlanabilir.

10. Mimarlık bölümlerinin ders dışı araştırma-inceleme etkinliklerinin, eğitimin beş yıla çıkarılmasıyla birlikte artması beklenmelidir

11. Türkiye'de mimarlık eğitiminin beş yıla çıkarılmasının yarattığı fırsatla, eğitim kurumlarının program ilkelerinin (ders saatleri, ders grupları, uzmanlaşma seçenekleri) tek elden saptanabilmesi; bu merkeziliğin katılımcı bir anlayışla seçenekleri ve çeşitlenmeyi azaltmadan, özerk bir yapılanma temelinde anlamlı farklılaşmaları amaçlaması, beklenmelidir.

12. Yine bir önceki madde ışığında, mimarlık bölümleri arasında eşdeğerlik arayan ve nitel gelişmeyi teşvik eden bir iç değerlendirme sistemine gidilmesi, bu yapılanmanın katılımcı kurumların tümünün insiyatifi ile gerçekleştirilmesi sağlanabilir. Giderek yeni mimarlık okullarının açılmasının da, aynı yapılanmanın oluru ile gündeme getirildiği bir düzene geçilmelidir.

13. Yine, beş yıllık eğitim projesinin getirdiği değişiklikler ışığında, mimarlık eğitim kurumlarının, kendi elemanlarını yetiştirme konusunda alışverişte bulunmaları; "inbreeding"i aşılabilmesi için genç mimarlık eğitimcisi ve uzman mimarlık eğitimcileri alışverişinin gerçekleştirilmesi için karşılıklı yükümlülük altına girmeleri, beklenmelidir.

14. Tüm bu beklenti ve hedeflere ulaşmada, özellikle son beş maddenin (9-13) yürütülmesi konusunda, oluşmuş bulunan Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu (MOBBİG) benzeri örgütlenmeler görev alabilirler.

EKLER

A1. Prof Dr Kemal GÜRÜZ'e 2 Mayıs 1997 tarihinde MOBBİG üyeleri tarafından sunulan yazı ve ekleri.

A2. Avrupa Topuluğu, Mimarlık Eğitimi Danışma Komitesi Raporları,

- III \F\ 5009\3\90 -EN,Orig.Brussels,31.8.1990
- III \F\ 9125\3\89 -EN,Orig.Brussels,31.8.1990
- III \F\ 5244\5\89 -EN,Orig.Brussels,31.8.1990

d.III V\ 9033\3\89 -EN,Orig.Brussels,31.8.1990
e.Avrupa Konseyi Yasası, No L 223\16, 21.8.1985

- A3. NAAB, 1991 Conditions and Procedures, Adopted September 28, 1991.
ACSA Guidelines.
- A4. İTÜ; Mimarlık Eğitimi ve Mesleki Uygulama İlişkileri, rapor.
- A5. TMMOB Mimarlar Odası, Serbest Mimarlık Hizmetleri Uygulama ve Mesleki Denetim Yönetmeliği.
- A6. İTÜ; Öğrenci Yönelme ve Beklentileri Komisyonu Raporu.
- A7. İTÜ; İnşaat Sektörünün Gelecek Yönlenmeleri ve Mimari Çalışması Komisyon Raporu.
- A8. Sina Berköz, Türkiye'de Mimar Ünvanının ve Mesleği Uygulama Yetkisinin Kazanılmasına İlişkin Görüşler, Mimarlık Eğitimi Ve..., içinde ss177-188, TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yayınları, 1997.

B . MİMARLIK BÖLÜMLERİNİN BEŞ YILLIK EĞİTİM PROGRAMLARI

Bu bölümde, üç üniversitemizin hazırladığı beş yıllık eğitim programları sunulmakta, bu üniversitelerimizden birinin hazırladığı karşılaştırmalı rapor, ders grupları ve kredi saat toplamaları üzerine de ışık tutmaktadır. Ayrıca bölümlerimizin beş yıl konusudaki görüş, gerekçe ve niyetleri de ilişiktir.

EKLER

- B1. ODTÜ Mimarlık Bölümü Beş Yıllık Program Önerisi: Gerekçeler ve Ders Listesi
(Zorunlu Dersler ve Seçme Ders Grupları, 15 Kasım 1994)
- B2. İTÜ Mimarlık Bölümü Öğretim Planı Önerisi (A,B ve C Şubeleri ve Ders Grupları Oranları)
- B3. YTÜ Mimarlık Bölümü 5 Yıllık Öğretim Planı Önerisi ile İlgili Gerekçe (Öneri Ders Programı, Seçme Dersler ve Ders İçerikleri)
- B4. İTÜ; Kredili Sistem Bağlamında Eğitim Programlarımızın İrdelenmesine İlişkin Rapor (Karşılaştırmalı Programlar ve Ders Grupları)
- B5. Mimarlık Okulları Bölüm Başkanlarının Görüşleri:
- a. Anadolu Üniversitesi Mimarlık Bölümü.
  - b. Balıkesir Üniversitesi Mimarlık Bölümü
  - c. Doğu Akdeniz Üniversitesi Mimarlık Bölümü
  - d. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Bölümü
  - e. Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü
  - f. Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü
  - g. Lefke Avrupa Üniversitesi Mimarlık bölümü
  - h. Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Bölümü
  - i. Osmangazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü
  - j. Uludağ Üniversitesi Mimarlık Bölümü

C. DÜNYA MİMARLIK OKULLARI ARASINDA 5 YILLIK PROGRAMLAR

Bu konuda bir derleme çalışması İTÜ öğretim üye ve yardımcıları tarafından yapılmış ve yayınlanmıştı (Ek C1). İlişikte İTÜ'de yapılan Amerika'da akredite olmuş mimarlık okullarına ilişkin bir çalışma bulunmaktadır (Ek C2). Ayrıca okulların internet sayfalarından, kendi tanıtma broşür ve kataloglarından ve diğer kaynaklardan elde edilen bilgiler de ilişikte sunulmuştur (Ek C3) ve (Ek C4).

Ancak bu bilgiler arasında örneğin dünyanın en saygın mimarlık okullarından 'AA School of Architecture-London'ın (1-2-2)5 yıllık eğitim programı; yine ESA Ecole Speciale D'Architecture -Paris gibi saygın bir kurumun (4-1)5 yıllık programı; MIT Massachussetts Institute of Technology, Pratt Institute ve CMU Carnegie Mellon University gibi kurumların 5 yıllık programları ile Politecnico Di Milano okulunun 5 yıllık programı çok önemli örneklerdir. (Ek C5)te ise 5 yıllık mimarlık okullarının ulaşılabilen bir dökümü verilmiştir.

EKLER

C1. Ertan Özkan, Orta Avrupa Ülkeleri, İngiltere ve Amerika'da, Mimarlık Eğitiminde Bölümler, Programlar ve Strüktürel Yaklaşımlar, Mimarlık Eğitimi Ve... içinde, ss.189-218, TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yayınları, 1997.

C2. İTÜ; ABD'de Akredite Edilmiş Mimarlık Eğitimi Programlarından Örnekler, Ertan Özkan, 13 Mart 1996.

C3. Beş Yıllık Programlardan Örnekler:

- a. IIT Illinois Institute of Technology, Illinois, ABD.
- b. MIT Department of Architecture, Massachussetts, ABD.
- c. Pennstate University, College of Arts and Architecture, ABD.
- d. Texas Tech University, Texas, ABD.
- e. Teknillinen Korkeakoulu, Helsinki University of Technology, Helsinki, FİNLANDİYA.
- f. ESA, Ecole Speciale d'Architecture, Paris, FRANSA.
- g. Paris la Seine Ecole Architecture, Paris, FRANSA.
- h. Architectural Association School of Architecture; Londra, İNGİLTERE.
- i. University of Newcastle-upon-Tyne, Newcastle, İNGİLTERE.
- j. UCL University College London, Faculty of the Built Environment, The Bartlett, Londra, İNGİLTERE.
- k. School of Architecture, Institute of Technology, Lunds University, Lund, İSVEÇ.

- l. Università della Svizzera Italiana, Academy of Architecture, Mendrisio, İSVİÇRE.
- m. Politecnico di Milano, Milano, İTALYA.
- n. Politecnico di Torino, Torino, İTALYA.
- o. Arkitekt hogskolen i Oslo, Oslo, NORVEÇ.
- p. Università di Genova, İTALYA.

C4. Institute of Advanced Architectural Studies yayınlarından birkaç program:

- a. Architectural Association School of Architecture, Londra, İNGİLTERE.
- b. School of Architecture and Engineering, University of Bath, İNGİLTERE.
- c. Escuela Tecnica Superior de Arquitectura de Madrid, İSPANYA.
- d. Escuela Tecnica Superior de Arquitectura de Barcelona, İSPANYA.
- e. Henry van de Velde Institute, Antwerp, BELÇİKA.
- f. Institut Supérieur d'Architecture de l'Etat (la Cambre), Brüksel, BELÇİKA.

C5. Dünyadaki 5 Yıllık Mimarlık Okullarından Birkaçı:

1. IIT Illinois Institute of Technology, Illinois, ABD. (5)
2. MIT Department of Architecture, Massachussetts, ABD.(5)
3. Pennstate University, College of Arts and Architecture, ABD.(5)
4. Texas Tech University, Texas, ABD.(5)
5. CMU, Carnegie Mellon University, ABD.(5)
6. Pratt Institute, ABD.(5)
7. Technische Universität Berlin, ALMANYA.(2-3:5)
8. Universität Stuttgart, ALMANYA.(5)
9. Weimar Üniversitesi, ALMANYA (5)
10. Aachen Üniversitesi, Aachen, ALMANYA.(5)
11. Graz Teknik Üniversitesi, Viyana, AVUSTURYA.(5)
12. Viyana Güzel Sanatlar Akademisi, AVUSTURYA.(5)
13. Henry Van de Velde Institute, Antwerp, BELÇİKA.(5)
14. Institut Supérieur d'Architecture de l'Etat (la Cambre), Brüksel, BELÇİKA.(5)
15. Hoger Architectuur Instituut Sint-Lucas, BELÇİKA.(5)
16. Provinciaal Hoger Instituut voor Architectuur (PHAI), BELÇİKA.(5)
17. Katholieke Universiteit Leuven, BELÇİKA.(5)
18. Université Catholique de Louvain, BELÇİKA.(5)
19. Teknillinen Korkeakoulu, Helsinki University of Technology, Helsinki, FİNLANDİYA.(5)
20. ESA, Ecole Speciale d'Architecture, Paris, FRANSA.(4-1:5)
21. Paris la Seine Ecole Architecture, Paris, FRANSA.(5)
22. Ecole d'Architecture de Grenoble, FRANSA.(2-3:5)
23. Ecole d'Architecture de Nantes, FRANSA.(2-3:5)
24. Ecole d'Architecture de Saint-Etienne, FRANSA.(2-3:5)
25. Architectural Association School of Architecture; Londra, İNGİLTERE. (1-2-2:5)
26. University of Newcastle upon-Tyne, Newcastle, İNGİLTERE.(3-1-2:6)

27. UCL University College London, Faculty of the Built Environment, The Bartlett, Londra, İNGİLTERE.(6 ya da 7)
28. University of Bath, School of Architecture and Engineering, İNGİLTERE.(6)
29. The Welsh School of Architecture, Wales, İNGİLTERE.(5)
30. Escuela Tecnica Superior de Arquitectura de Barcelona, İSPANYA.(5)
31. Escuela Tecnica Superior de Arquitectura de Madrid, İSPANYA.(6)
32. Escuela Tecnica Superior de Arquitectura de Pamplona, İSPANYA.(6)
33. Escuela Tecnica Superior de Arquitectura de Sevilla, İSPANYA.(6)
34. School of Architecture, Institute of Technology, Lunds University, Lund, İSVEÇ.(5)
35. Università della Svizzera Italiana, Academy of Architecture, Mendrisio, İSVİÇRE.(5)
36. Cenevre Üniversitesi, Cenevre, İSVİÇRE.(5)
37. Università di Genova, CenoVA, İTALYA.(5)
38. Politecnico di Milano, Milano, İTALYA.(5)
39. Politecnico di Torino, Torino, İTALYA.(5)
40. Arkitekt hogskolen i Oslo, Oslo, NORVEÇ.(5)

EK A2a

[illegible]

EK A2b

11/17/0104/9/EG-EX
OF 2
D-LSG001N, 01.0.1000

COMMISSION ON
THE EUROPEAN
COMMUNITIES

Directorate-General
for Internal Market and Industry, 1010
11/17/2

ADVISORY COMMITTEE FOR EDUCATION AND TRAINING IN THE FIELD
OF ARCHITECTURE

CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS ON ARTICLE 123

adopted by the Committee at its meeting
on 10 and 14 March 1990

For internal address: Room 4.10, 200, Rue de la Woluwe, Luxembourg, L-1211, Luxembourg
Telex: 32066 10104/9/EG-EX

EK A2c

11/17/0104/9/EG-EX
OF 2
D-LSG001N, 01.0.1000

COMMISSION ON
THE EUROPEAN
COMMUNITIES

Directorate-General
for Internal Market and Industry, 1010
11/17/2

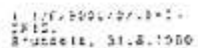
ADVISORY COMMITTEE ON EDUCATION AND TRAINING
IN THE FIELD OF ARCHITECTURE

RECOMMENDATIONS FOR
FURTHER DEVELOPMENT OF ARCHITECTURAL EDUCATION AND TRAINING

adopted by the Committee at its meeting
on 10 and 14 March 1990

For internal address: Room 4.10, 200, Rue de la Woluwe, Luxembourg, L-1211, Luxembourg
Telex: 32066 10104/9/EG-EX

EKA2d


```

24  map(x, y, diff = 0)
25  col = 1:nrow(hat) + 1
26  if (nrow(hat) > 0)
27    col = col + 1
28  }
29  }
30  }
31  }
32  }
33  }
34  }
35  }
36  }
37  }
38  }
39  }
40  }
41  }
42  }
43  }
44  }
45  }
46  }
47  }
48  }
49  }
50  }
51  }
52  }
53  }
54  }
55  }
56  }
57  }
58  }
59  }
60  }
61  }
62  }
63  }
64  }
65  }
66  }
67  }
68  }
69  }
70  }
71  }
72  }
73  }
74  }
75  }
76  }
77  }
78  }
79  }
80  }
81  }
82  }
83  }
84  }
85  }
86  }
87  }
88  }
89  }
90  }
91  }
92  }
93  }
94  }
95  }
96  }
97  }
98  }
99  }
100 }

```

ADVISORY COMMITTEE ON EDUCATION AND TRAINING
IN THE FIELD OF ARCHITECTURE

REPORT AND RECOMMENDATIONS ON

RELATIONSHIPS IN THE TEACHING AND LEARNING OF
OF ARITHMETIC

adopted by the Committee at its meeting
on 13 and 14 March 1980

sunuş	<i>i</i>
çağrı yazıları ve gündem	<i>1</i>
mobbig iv iletişim listesi	<i>5</i>
mobbig iv katılımcı listesi	<i>8</i>
açış konuşması için notlar, Ali Cengizkan	<i>10</i>
oturum özetleri	<i>15</i>
ek 1	<i>69</i>
ek 2	<i>79</i>